

ARGIA

JON IDIGORAS

«Bakea lortzeko ez
dugu kimika edo
ingenieritzako Nobel
saridunik behar»

HIES

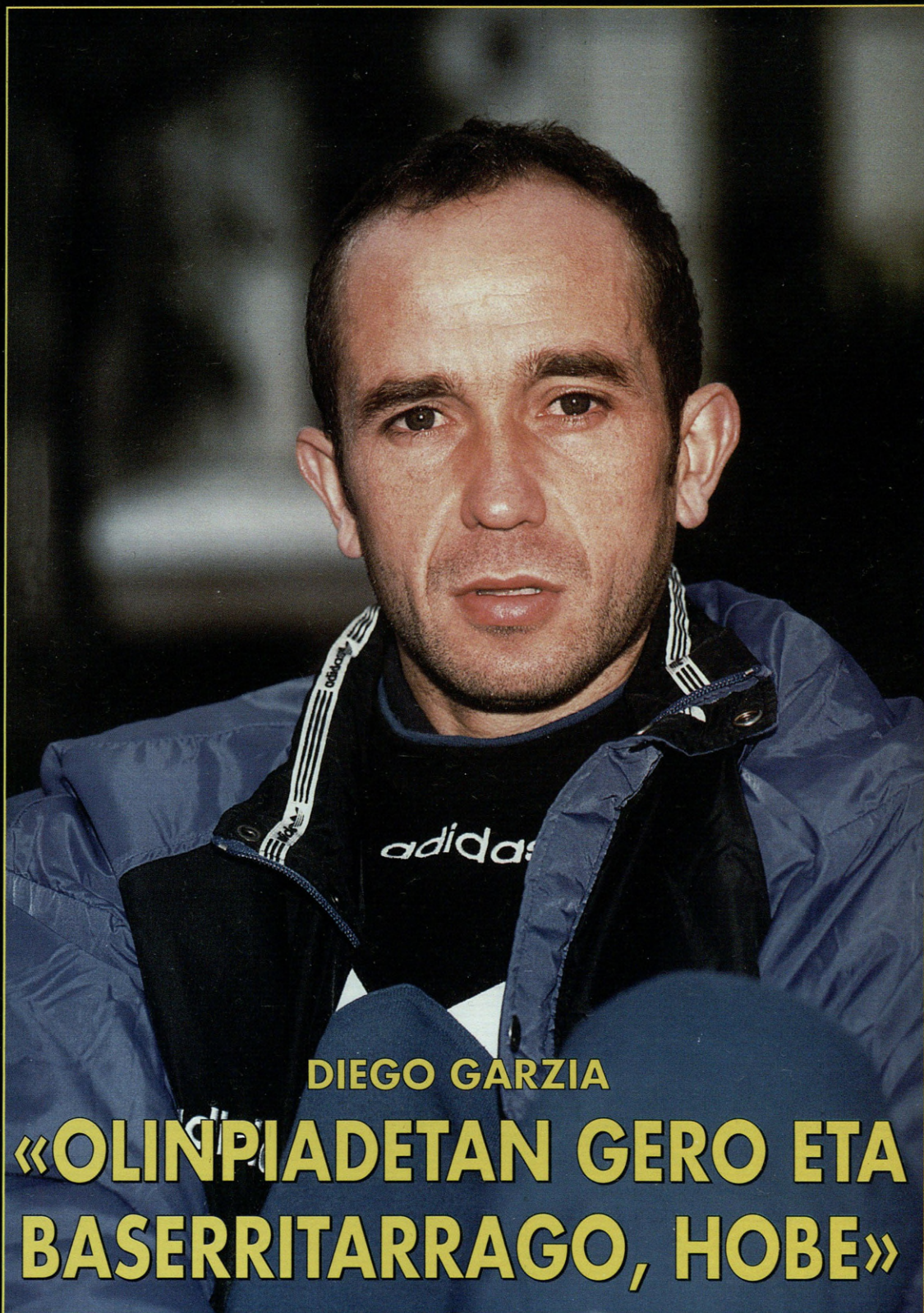
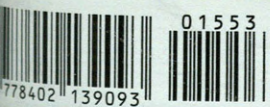
«Zarteko alde orotara
hedatu da
XX. mendeko
izurritea»

UNIBERTSITATEA

Taifa erreinuak
Euskal Herriko
Unibertsitatean

JEAN BAPTISTE DIRASSAR

«Kultura munduan
zernahi kapera ttipi
badugu, baina
elizarik ez»

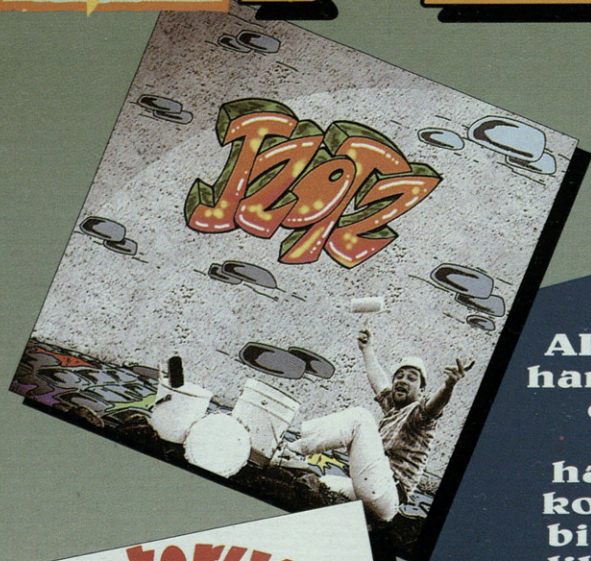

DIEGO GARZIA

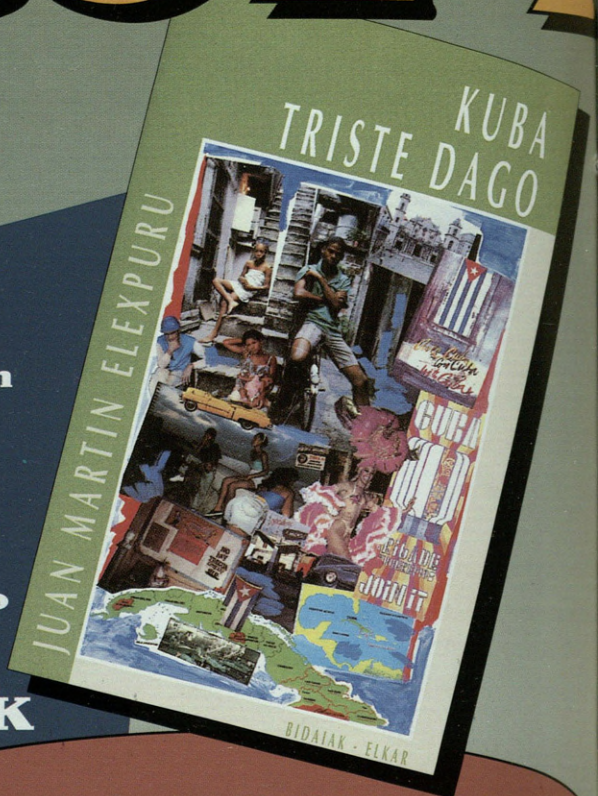
«OLIMPIADETAN GERO ETA BASERRITARRAGO, HOBE»

ARGIA

Orain
ARGIAren
harpidedun
eginez
gero
hauetako
konpakto,
bideo edo
liburu bat
eskuratuko
duzu

DOHAINIK

Telefonoz ere
egin dezakezu
harpidetza
zenbaki
honetara
deituz

943 - 37 15 45

Goizeko 9etatik
1era eta 3etatik
7etara

ARGIAren harpidedun izan zaitez

IZOTZen
KONPAKTOA

"KUBA TRISTE DAGO"
JUAN MARTIN ELEXPURU

"MENHIRKADA"
BIDEOA

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____ 1. DEITURA _____

2. DEITURA _____ HELBIDEA _____

TFNOA _____ HERRIA _____

POSTA KODEA _____ HERRIALDEA _____

BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____

SUKURTSAL HELBIDEA _____ SUKURTSAL ZKIA. _____

KONTU KORRONTEA/LIBRETA _____

Entitatea

Sukurtsala

K.D.

Kontu zenbakia

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15

LASARTE-ORIA 20160

KIOSKOAN BAINO

%20a
MERKEAGO

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)

Hego Euskal Herria

11.600 pztz

Ipar Euskal Herria

685 libera

Espainia 11.600 pztz

Beste Alzerriak

15.100 pztz

Airez 23.850 pztz

Euskal Kulturaren
URTEKARIA ere
etxean inskribatu

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.

8. Jon Idigoras, Herri Batasunako Mahai Nazionalekoa. «Bakea lortzeko ez dugu kimika edo ingeniartzako Nobel saridunik behar». MIKEL JAUREGI.

12. Asteazken. XABIER LETONA.

14. Azaroaren 27an eta 28an Mediterranioko Konferentzia egingo da Bartzelonan. Hil edo biziko Mediterraneo. KOLDO GOITIA.

18. Lehiakortasuna ate joka etxebizitzaren zerbitzu mundura. XABIER LETONA.

20. Hiesia gizartearen alderdi guztietara hedatu da azken urteotan. XX. mendeko izurritea. ANDONI URBISTONDO eta MYRIAM GARTZIA.

23. Taifa erreinuak Euskal Herriko Unibertsitatean. AINHARA ZUAZABEITIA eta ARANTXA ERASUN.

26. Larrazal tindatuak. MYRIAM GARTZIA eta EVA SARATXAGA.

29. Diego Garzia: «Fukuokan Martin Fizen markara arrima naiteke». MARTIN AGIRRE.

34. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.

37. Kulturaren aurrekontuak onartu aurreko kontuak. J.J. PETRIKORENA eta AINHOA AZPIROZ.

40. Jean Baptiste Dirassarre. «Kultura munduan zernahi kapera ttipi badugu, baina elizarik ez». IXABEL ETXEBERRIA.

42. Naturaz ehundutako oihalak. JOXEMI SAIZAR.

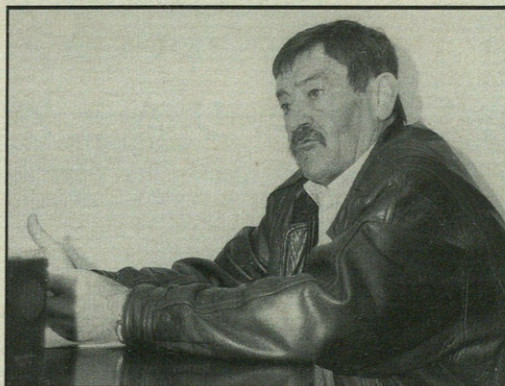
45. Argitalpenak. J.J. PETRIKORENA.

48. Irrati-telebista. ARRITXU ZELAIA.

52. Aukeran. MIKEL JAUREGI.

56. Denborapasa.

58. Ikastola, heziketa erdua. J. IÑAKI ETXEZARRETA.

DIEGO GARZIA:

Behobiatik Donostiarako testa nota onarekin gaintu ondoren, indartsu topatu dugu azkoitiarra. «Hau ziria sartzen hasi eta lagunaren artean mokoka dabilenean bere burua topera ikusten duela izango da», diote bere lagunak. Aranbarri bere lagunarekin batera jarri duen kirol dendan elkartu gara berarekin, Japoniara, Fukuokako maratoin parte hartzeko bidaiaren prestaketetan. Maratoia bera ere prestatzeko jo eta ke ari da entrenamenduan. Hala ere, tartetxo bat egin digu eta zuentzat bildu ditugu lasterketez, olinpiadez, bere buruaz eta bere kideez, besteak beste, kontatu dizkigunak./ 29

POLITIKA: Herri Batasunaren aurpegietako bat da Jon Idigoras, eta euskal politikagintzako ezagunenetakoa. 60 urte ditu, baina oraindik ere «aberriaren aldeko borrokan aritzeko» ez omen dago nekatuta, HBren sorreratik diharduen arren Mahai Nazionalean. Berau utzi dezakeela zabaldu da egunotan, eta horretaz jardun dugu besteak beste./ 8

AURREKONTUAK: Datorren urterako aurrekontuen barne Kultura Sailari zuzendu nahi zaizkion diruez aritu gara orain. Aurtengoarekin alderatuta diruek gora egin badute ere, ohiko jardunetarako murritzeta datorrela iragarri du Mari Karmen Garmendiak. Zifrak arakatu ditugu eta iritziak jaso, kultur munduan ari direnen artean./ 38

VIAJES

teap

BIDAIK

BILBO

Sabino Arana, 51

Tel: (94) 427 57 49

Hurtado de Amezaga,

17

Tel: (944) 410 30 00

DONOSTIA

San Marcial, 1

Tel: (943) 42 00 71

Urbieta, 59

Tel: (943) 46 06 88

GASTEIZ

Manuel Iradier, 9 Te

(945) 23 07 26

IRUÑA

San Fermin, 59

Tel: (948) 15 15 16

INMACULADA - ko ZUBIA

ABENDUAK 5-11

VAL THORENS

2 ALPEAK

Barne: 6 pax-etan

**4 gauetako egoitza + forfait 4
egun eta erdi + autobusean**

bidaia + tasak

25.900 pta.

Barne: 6 pax-etan

**4 gauetako egoitza + forfait 4
egun + autobusean bidaia +**

tasak

25.900 pta.

INMACULADA - ko ASTEA

ABENDUAK 1-10

VAL THORENS

2 ALPEAK

Barne: 6 pax-etan

**7 gauetako egoitza + forfait 6
egun eta erdi + autobusean**

bidaia + tasak

33.900 pta.

Barne: 6 pax-etan

**7 gauetako egoitza + forfait
6 egun + autobusean bidaia**

+ tasak

33.900 pta.

ERREGEETAKO ASTEA

URTARRILAK 1-7

LA TOUSSUIRE

**Barne: 5 gauetako egoitza + transportea + forfait 6 egun +
autobusean bidaia + tasak**

33.900 pta.

Jesus Suinaga oroitzapen herrialdean

- Aizu, biharko goiza libre daukagu, grabatzera etorri behar zutenek hutsegini digute eta...

- Hi, ba guk ezin izango diagu egunaz grabatu, bizi beharrek ez baitik barkatzen.

Gogoan zeukeagu oraindik eztabaida hura. Gazez, eta norbareak bere ogibideari aurre —nahiz eta batzuetan atze egin ere— egin ondoan taldea bildu eta lanean iharduteak sortzen dituen tentsioak ez duela laguntzen, inork gutxi ukatuko zian, baina horrela ezin zitekeela itxurazko ezer egin... Eztabaida interesantea baina antzua, ideetatik ekintzetara ia inor ez baikaituk pasatzen maila horretan. Badakik, hik heurari eusten hioken —ez indar handiz egia esan— eta guk geurean, ogibidea, plazerra, eta eskubideak, gurean ez direla konpatibleak, ez dutela elkarrekin batera funtzionatzeko alegia. Eta hik ez lukeela horrek horrela behar. Eta guk konforme baina... Eta berriro hastapenera.

IRAKUR- LEAK MINTZO

- Aizu, nere ustez ondo gelditu da.

- Goazen entzuterara.

- Hi, berriz eginen diagu. Hori errez horetu diagu.

Ez genian argazki makinarena onartzen. Ispiluan, mikrofonoan guretzat oso ongi zegoena, gero magnetofonik entzutean, argazkia ikustean, ez gustora. Makina alu horiek dena izorratzen ditek. Teknikoa, argazkilaria ez genian aipatzen. Nolabait bere menpean geunden... Ez zitzaigun interesatzen. Eta hik, ispilua, mikrofonoa eta argazkia magnetofonoa kontrolatzen hintuenez, bahekie ez ginelan gehiagorako gai, eta halere goizeko ordu txikitan berrepika eta berrepika, guk amore eman bitartean.

- Aizu, Herrialde Berdea kantua asko maite dut. Ba du zerbait...

- Eskubidea, ogibidea eta plazerra konpatibilizatu nahi lituzke bere baitan. Eta horretan ihardun ziaten Iharra eta Xenki militanteek, euren ipuina idaztean ere.

Eta hire argazkia egunkarietako orrialde estandarrenean ikusi genialarik, elkarri telefonatu eta afaltzeko plana egin genian aspaldiko partez. Oso ongi egon gintuan eta IZko Sanrokeko estudianten bezalaxe, ordu txikitan etxera. Amasako estudio berrian ginen elkartzekoak eta hiru osagaiko honetan, bik hutsegini diagu, hik eta guk. Amasakoa, momentuz gu gabe zegok. Eskubidea, ogibidea eta plazerra bezala. Eta guk errazagoa genian konpai.

ELTZEGOR TALDEA

1996ko Euskal Kulturaren Urtekaria lasterrean etxean!

Harpide laguna:

Egun batzuk barru jasoko duzu zure herriko postetxetik pakete bat jasotzeko oharra. Zure harpidetzari dagokion **96ko Euskal Kulturaren Urtekaria izanen duzu**. Arren har ezazu oharra eta hurbil zaitez postetxera zure urtekaria jasotzera. **EZ ITXARON!**

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDAKIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK

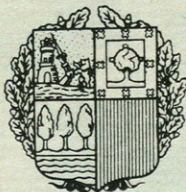
GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15. pabiloia.
20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre.
31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 59 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa

Kultura eta Turismo Departamendua

kutxa fundazioa

fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Tenerifetik trantsizio berria eskaka

ZILARREZKO ezteiak hogeitaboskarren urteurrenarekin egokitzen dira. Lehen urteurrena, ongi. Boskarrena gero. Eta hamargarrena. Francisco Francoren heriotzaren hogeigarren urteurrenak eragin duen paper pila eta telebistako minutajea nondik sortu da? Espainiako telebista publikoak eta «El Pais» egunkariak berotutako operaziotik erabat kanpo geratzera ezein komunikabide ez da ausartu, eta mimetismoa —edo kutsadura— izan daiteke arrazoin bat. Baina TVE Espainiako trantsizioari buruzko serie batetik abiatu zela ere ez da ahaztu behar: felipismoaren edo PSOE-ren agintearen ondorengo trantsizioa iragartzen zaigu behin eta berriro.

Francoz eta frankismoaz —eta anti-frankismoaz— hitzegiteko parada hobeak dudarik gabe laster dugu: 25 urte dira Burgosko auzi historikoa gertatu zenetik. Gainerakoan, trantsizioa da eztabai-

dagai garrantzizkoa. «Espainiako demokrazia ez da demokrazia» dio HBk, bere analisi historikoari jarraiki. Gainerakoa alderdiak zinez European homologatzeko moduko demokrazia delakoan daude, baina Felipe Gonzalezen agintearen amaiera gobernu aldaketa soil bat baino errejimen aldaketa ote den eztabaidatzen da. Ramon Labaien batek Juan Carlosen erregetza bera dardarka ikusi eta zenbait direktorio —militar, noski— baten bila ote dabilen atera du mahaira. Eta euskaldunok saltsa horretan zer pintatzen dugun galdetu. Galdera bera errepikatzen da abertzaleen artean Ma-

drilen sustraietatiko aldaketa usaintzen den aldi bakoitzeko.

TRANTSIZIOKO urteetako kontsigna bat berreskuratu dute euskal preso politikoek eskubideak aldarrikatzen dituztenek heldu den asteburuan Ziburu-Donibanen egingo den manifestaldirako: «Amnistia, Askatasuna». Mobiliza-pen giroan dabilta Ezker Abertzalean, Parisen euskaldun eta bretoiei egindako epaiketa historikoa dela, «Aldaia askatu»-«Euskal Herri askatu» dinamika, Ezpeletako «Errefuxiatuen Eguna»...

«Trantsizioko urteetako kontsigna bat berreskuratu dute heldu den asteburuan Ziburu-Donibanen egingo den manifestaldirako: «Amnistia, Askatasuna».»

Tentsio giroan, larunbatean bi manifestazio burutu ziren Zarautzen: «Aldaia askatu» eta «Euskal Herria askatu». Ertzaintza bien arteko distantzia mantentzen saiatu zen uneco, Biak manifestaldiak Munuan amaitu ziren, eta BAKek deitutakoari akabera emateko Anjel Lertxundi idazlearen idazkia irakurri zuten, bestaldekoen oihu eta txistu artean. (Arg.: «El Diario Vasco»).

Presoen egoeraren okerragotzea Na-
farroako eta EAEko legebiltzarretaraino
iritzi da. Gaitz sendaezinez jota dauden
espetxeratuak berehala kanporatu behar
direla eskatu da legebiltzarrean. Presoak
Euskal Herrira ekartzea gero eta politi-
kari eta alderdi gehiagok ikusten du be-
harrezko, baina hori neurri garbietan
zehazten ez den bitartean espetxeetan
egoera okerragotzen ari da, urrunene-
koetan batez ere. Gose grebek adieraz-
ten dute egoeraren larria, eta Tenerifen
Inaki Bilbaok gose eta egarriz eginiko
garraisia beldurgarria izan da. Trantsi-
zioaz ari gara, eta presoak sakabanatuta.
Posible ote da beste 1977 bat?

AUTODETERMINAZIOA aldarri-
katu eta lantzeko erakunde berri bat
sortu dute Iruñean. HB, IU eta karliste-
tako izenak ikusten ahal dira lehen ze-
rendan, orain artekoen artean bitxia
egiten den zerrenda. Beste nobedadea:
Iruñetik zabaldu dela mugimendua, fo-
ruen monumentuaren aurreko argazki
eta guzti.

EAJ gai honetan urte luzez atzetik ibili
da. Euskariak, Bai Independentziari tal-
deak eta funtsean HBk eraman dute
iniziatiba, eta oso berandu erreazionatu
dute jeltkideek. EA autodeterminazioa-
ren alde hasieratik garbi definitu zelarik,
azken denborotan EAJren diskurtsoak
normaltasunez darabil aldarrikapen ho-
ri. Ezker Abertzaleak berriz, azken hi-
labeototan autokritika egin du autode-
terminazioaren aldeko mugimendu za-
bala bultzatzea lortu ez duelako. Guzti
horiei eta baita autodeterminazio esku-
bidea nola edo hala berenganatzen du-
ten IUKoei ere apostu polita ipintzen die
Iruñean sortutako mugimendu berriak,
baldin eta firma bilketatik aurrera urrats
praktikoak emateko gauza bada. Auto-
determinazioa Madrilan —eta Parisen—
aldarrikatzeko formularen bat kontsen-
tsuatzean datza gakoa. Bitarte horretan,
Tenerifekoa berrituz ez gertatzea da azkar
konpondu beharrekoa.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

CUERDAK NADAL SOZIALISTA BULTZATUZ HASERREA BIZTU

Kataluniako hauteskundeotan Joaquim Nadal Gironako alkateari bere
babesa adierazi dio Jose Angel Cuerda Gasteizko alkateak, eta keinu
horren berri kanpaina ia bukaturik zegoenean zabaldu den arren, ez dira
gutxi haserre dabilen jeltkideak. Araba Buru Batzarreko lehendakariak,
Gerenabarrenak, EAJ barruko iritzi aberastasunaren adierazpentzat
onartu du, baina Cuerdak «arinkeria» berri honekin Unio Demokratikako
lagun zaharrei itsusikera handiegia egin diela uste dute beste askok.

RICARDO SANZEN TARTEA

ZER ARGITUKO DU GAL-EN IKERKETA BATZORDEAK?

GALi buruzko batzordearen bide zaila

GAL izeneko sortze, jardun, finantza-
keta eta babesetik agerian geratzen diren
ardura politikoak zehazteko Ikerketa Bat-
zordeak nahikoa ernaltze zaila izan du.
Batetik, aldeko eta kontrako jarrerak
agertzen zituzten indar politikoaren pare-
kotasunagatik; eta bestetik, GAL eratzea-
gatik auziperatutako erantzukizun pe-
nala eskatzeko indarrean dauden ekinbi-
de judizialekiko bateragarritasunaren in-
guruan sortutako zalantzak desagertze-
ko beharrengatik.

Batzordearen osaketa onartu zen osoko
bilkuratik —urriaren 18a— debora as-
kotxo igaro den arren, ez dira parlamen-
tu-ikerketa eta ikerketa judizialaren ba-
teragarritasunari buruzko zalantzak de-
sagertu. Areago, artifizialki erantzukizun
politikoak zehazteko Senatuaren legiti-
mitate eza aipatu da, batzordearen pre-
sakuntza batzarretan Talde Sozialistak ez
baitu erreparorik izan bere funtzionamen-
dua oztopatzeko, batzordea egokia ote
zen zalantzan jartzeko txosten juridikoak
eskatzearen amarru zaharra medio.

Horregatik, oraindik beharrezkoa da
gogoraztea bai Konstituzioak bai Sena-
tuaren Araudiak ikerketa batzorde baten
eraketa baimentzen dutela, gai bera iker-

tzen ari diren ekinbide judizialen izate
bera kaltetu gabe, lehenengoaren 76.1 eta
bigarrenaren 59.1 artikuluek jasotzen du-
tenez. Gainera, bada legebiltzarreko ja-
rraipenezko eta dudaezinezko praktika
bat Kongresuan sortutako ikerketa ba-
tzordean eta ekinbide judizialen arteko
bateragarritasunaren berri ematen duena.
Hori frogatzeko nahikoa da Roldan, Ru-
bio, Interholce... kasuak aipatzea.

Senatua erantzukizun politikoak zehaz-
teko ganbara zilegizkoa ez dela auziaren
inguruan akatsa egiten da: nahasi egiten
dira erantzukizunak 'ikertzea', 'zehaztea';
eta erantzukizun horietatik galdatzea lege-
biltzarreko ekimen zehatzekin, eskuarki
Kongresuak hartu eta inork ezbaian jar-
tzen ez dituenak, mozio-zentsura kasu.

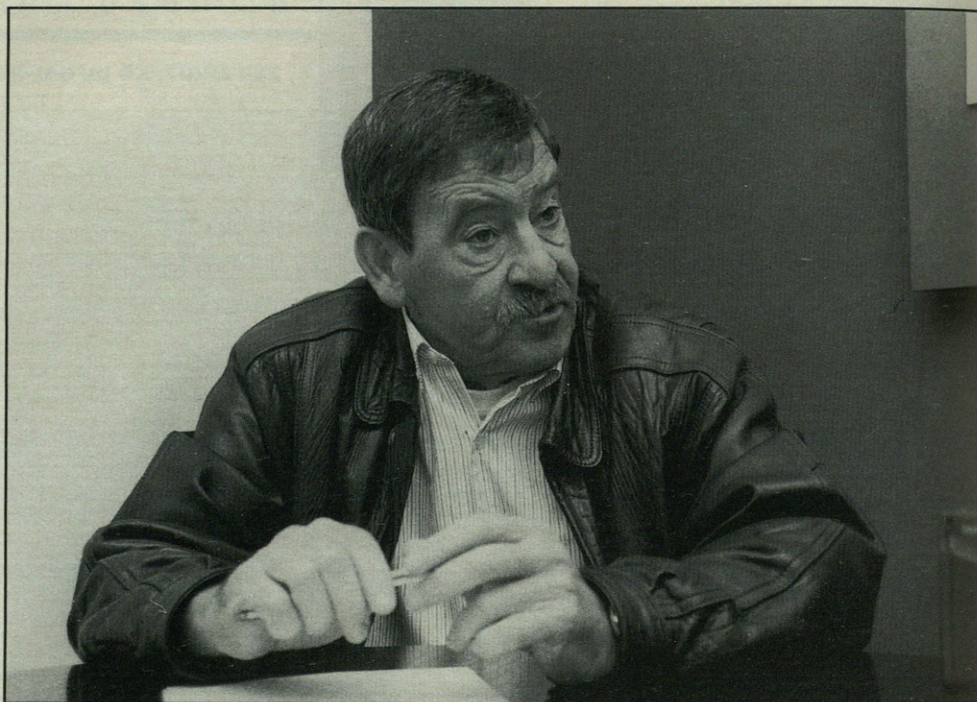
Etorkizuna ez da oso baikorra, PSOEn
jarrera oztopatzaileari PPren eta IUREn
oportunismo politikoa gehitzen baitzaio,
Estatuko Gobernua desgastatuz Gonzalez
ahalik eta lasterren desagertarazi asmoz.
Egoera honetan, Euskal Nazionalisten
Senadorean Legebiltzar Taldeak ikerketa
ildo azkarra eta zorrotza bermatu nahi du,
agerraldiak bitan banatuz: instrukziokoa
eta erantzukizunaren zehaztapenekoa.
Honetan entzungo dira erantzule politi-
kotzat agertuko direnen ahotsak.

Bidea ez da erraza, baina Willy Brandt-
en hitzak hartuz legebiltzarreko eztabai-
dan esan nuen bezala, «etsipenak soilik
eramango gaitu porrotera, inoiz ez zail-
tasunak».

Jon Idigoras, Herri Batasunako Mahai Nazionalakoa

«Bakea lortzeko ez dugu kimika edo ingenieritzako Nobel saridunik behar»

Hamabost urte zituenetik dabil borrokan. 60 beteta, oraindik ez omen da nekatu. «Zornotzako Txikito»k Mahai Nazionala utziko ote duen zabaldu da, baina berak argi esan digu «erabaki hori militantziaren esku» dagoela.

Mahai Nazionala utzi dezakezula zabaldu da. Egia al da?

Mahai Nazionala utzi edo bertan jarraitzeko erabakia ez dago Jon Idigorasen esku, militantziarenean baino, egun hauteskunde prozesuan baikaude. Nekatuta nagoen? Aberriaren alde borrokatzeko ez nago nekatuta, eta egundo ez naiz nekatuko. Independentziaren alde Mahai Nazionaletik edo kanpotik egingo dut.

«KASekoak beste militanteak baino dinamikoagoak eta kontzienteagoak dira». (Arg.: G. Garaialde).

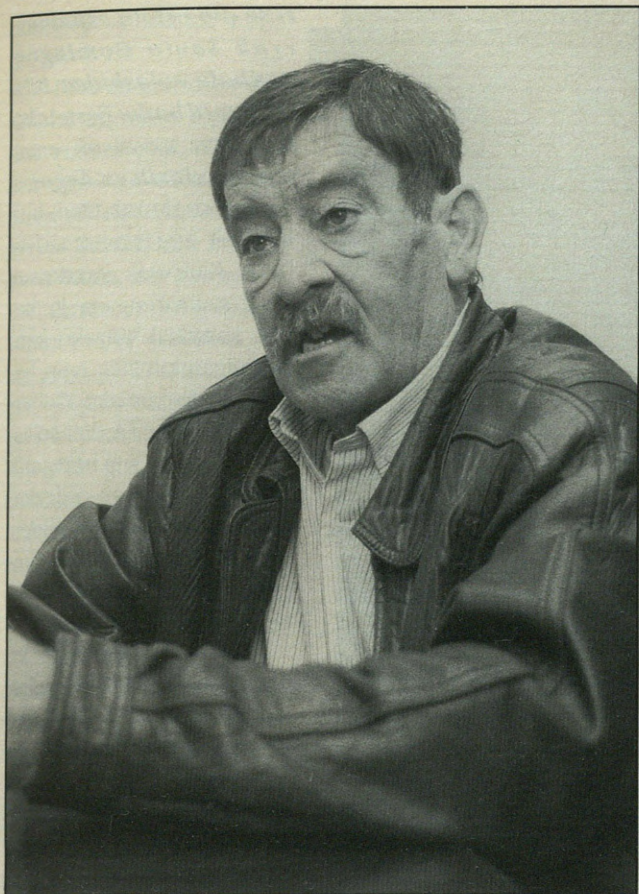
Zureaz gain, beste izen batzuk ere aipatu dira. Goardia zaharrekoak Mahai Nazionaletik desagertuz doazela dirudi, eta aurpegi berriak ugalduz. Horrek aldatuko al du HBren ekimena?

Apurka, traumarik gabe, be-launaldi-txandaketa egin behar da. Ez gara betiko. Nik badaramatzat 18 urte Mahai

Nazionalean. Nire bizitzari, nire familiari eta nire lagunei denbora gehiago eskaini nahi diet. Urte horiek bere zama uzten dute. Gainera, beste alderdietan ertaineko abiadura eramaten duten artean, gu 200 kilometro orduko abiadan ibili ohi gara.

Asko ari da aipatzen aurpegi berri horiek KASekoak direla...

«Oldartzen» prozesuan ikusi dugunez, KASekoak izan ziren gehien parte hartu zutenak. Beste militanteak baino dinamikoago, kontzienteagoak baitira. KASekoek jarreraren bat baldin badute, defenditzera joango dira. Besteek, ordea, oro har, ez zuten hori egin. Eztabaidetara joaten direnak dira azkenean nagusi, gure mun-

«Beste alderdiek ertaineko abiadura daramaten artean, gu 200 kilometro orduko abiadan ibiltzen gara». (Arg.: G. Garaialde).

duan alferrentzako ez baitago tokirik.

Joera hori ez al da kontraesankorra HBk bainbestetan errepikatzen duen koalizio barruko ideia aniztasunarekiko?

Anistasun hori mantentzen da. Adibidez, guretzat oso garrantzitsua da Patxi Zabaleta bat HBn izatea, bere ezberdintasun guztiekin, hori aberatsa baita. Nik ez nuke nahi Mahai Nazional uniforme bat, ahots batez erabakiak hartuko lituzkeena.

Zertan da berdina eta zertan ezberdina gaurko

«**Nik ez nuke nahi Mahai Nazional uniforme bat, erabaki guztiak ahots batez hartuko lituzkeena**»

HB eta 1985ekoa?

Ezker Abertzaleko jende guztiak plataforma bat eduki zezan jaio zen HB. Une hartan baziren KAS, HASI, LAB, ASK... Baina KASeko mundu hori nahiko laburra zen. Ezker Abertzaleak mundu zabalagoa behar zuen, beste erantzun batzuk emateko masa borrokari, erakunde borrokari... Horretarako jaio zen HB, eta lortu, lortu zuen.

Gerora, aldaketa ugari ezagutu ditugu: Ajuria Eneko Ituna, PSOEren eta beste alderdien jarrera, munduan izandako aldaketak —Ber-

lingo Harresiaren desagerketa, proiektu sozialistaren ia erabateko desagerpena—... Horrek, noski, gure dinamika politikoan eragina izan du. Egun Ezker Abertzalean ezinbestekoa dira barruko homogeneizazioa eta dinamismoa.

HBk homogeneizazio hori lortu al du?

Ari gara. Egia da HB maiz ardo askotako upela izan dela. Gure munduan denetarikoa egon dira. Hori ez da txarra, baina programa baten barruan finkatuta.

Ezker Abertzalea apurtzeko frogar errepresibo guztiak jarri dira martxan, eta EAJ eta Espainiako Gobernua ohartu dira errepresio bidez ez dagoela ezer konpontzerik. Irtenbideak negoziatua behar duela pentsatu behar dute. Bateria guztiak prestatu behar ditugu urrunegi ez dagoen une hori datorrenerako.

Euskal alderdi politiko eta sindikatuei luzatutako elkarrizketarako bilerek aurrerapausorik ekarri al dute?

Erakundeak apirilean luzatutako mezuan baziren gauza berriak, aurrerapausoak. Hori oinarritzat hartuta, pentsatu genuen une egokia zela alderdi eta sindikatuekin errola bat egiteko. Ilusio faltsuak piztu gabe, gogoeta gisa aurrerapausoa izan da.

EAJk ukatu egin du zuek baiekin bildu zaretenik...

EAJrekin izan ginen, eta balorazio positiboa egin zuen. Gerora, ikusiko dugu zer gertatzen den. Ni ere Santo Tomasen antzekoa naiz, «ikusita eta sinetsi». EAJk konpromezu eta fronte asko dauzka zabalik: gaur honantz, bihar harantz, gaur Aznarrekin ituna, bihar

HAMARREKOA

TASIO ERKIZIA

«Abertzalea, rrr doinu oso nabarmenekoa»

JOSU BERGARA

«Metroa negozio neurrian ulertuta»

MARIO ONAINDIA

«Betiereko damuaren adierazlea»

IÑAKI ANTIGUEDAD

«Katxondoa»

SABIN INTXAURRAGA

«Nire baitan bizi gabe bizi naiz»

IÑAKI ESNAOLA

«Non ote da?»

MAITE PAGAZAURTUNDUA

«Espainolismoaren itzultzailea»

CARLOS RODRIGUEZ

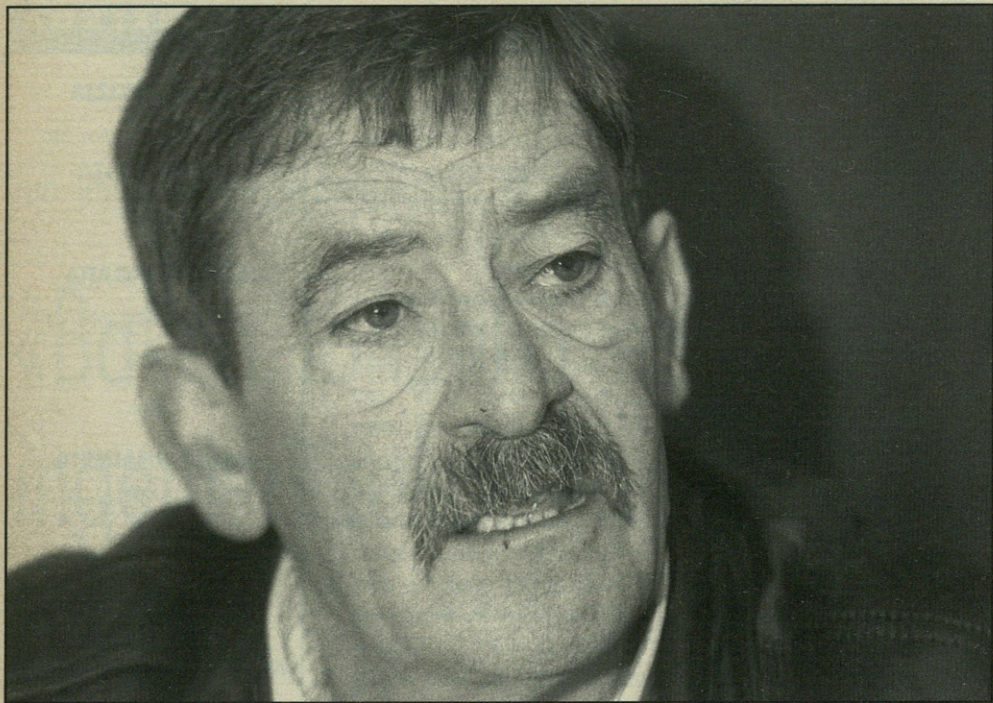
«Herri Batasunaren 'new look'a»

JAVIER MADRAZO

«Lurrezko sail bat; lokatzezko bi»

GORKA AGIRRE

«Artxibo oso bat, baina bizirik dagoena»

■ «Nortasun politiko falta nabarmena erakutsi du Eak». (Argazkia: Garikoitz Garaialde).

Gonzalezekin, gaur... Eski-zofrenia baten barruan bizi da EAJ, eta burua argitu behar du, ezen egoera honi edozein irtenbide bilatzeko, edozein negoziaketa prozesu gauzatzeko, EAJ kontuan izan behar baita.

Earen jokabidea, ordea, parekatuta doa bizi duen dramarekin. Bere esparru politikoa ez dago definituta: une batean pentsatu zuen HB eta EAJren tarteko esparrua zela berea, esparru sozialdemokrata abertzalea edo, baina horrelakorik ez dago hemen. Edozein prezioztan sartu da Nafarroako Gobernuan eta EAEkoan. Nortasun politiko falta nabarmena erakusten du.

Eak ala zuek zeneukaten mabaitik altxatzeko gogo handiagoa?

Bilera-eguna baino astebate lehenagotik adierazpen publikoak egiten jardun zuten, sekulako astakeriak esanez. Mahaira joan ginenean argi esan genien: «Mutilak, bo-

rrerako gauzak esaten dituzten pertsonekin, seriotasunik eta zentzurik gabekoekin, ezin dugu bilerarik egin». Beraz, altxa eta bere horretan utzi genuen.

Nola ikusten duzu Xabier Arzalluzek azkenaldion erabiltzen duen diskurtso berria?

Txalogarria da, baina pentsatu behar da diskurtso aldaketa hori zein asmorekin egiten den. Diskurtsoak eta praktikak ezin dute aparte joan, eta Arzalluzen diskurtsoetik EAJren praktikara sekulako aldea dago. Arzalluzi diskurtsoa eta praktika bateratzeko gomendioa egingo nioke, bestela diskurtso hori gezur hutsa baita.

ETak azken agirian alderdien jarrera elkarrizketazalea azalekoa

zela salatzen zuen. Alderdien arteko elkarrizketak zalantzan jartzen zituen ala alderdiei frogaren bat eskatzen zien?

Erakundeak apirilaren 26an kaleratu zuen agiria, eta ordutik ez da froga edo keinu bakarria izan. Beste aldekoek eskatzen dute borondate oneko froga, su-etena. Baina su-etena ez du ezertarako balio beste aldetik ez badago borondate oneko frogarik. Erakundeari su-etena eskatu eta gero kalean sekulako errepresioa eramaten dute aurrera: Ertzaintzarekin, Goardia Zibilarekin, atxilotetekin, presoak sakabanatuta izanda... Espainiako Gobernu eta EAJ elkarrizketarako prest egongo balira, ziur ETak su-etena emango lukeela.

«Bateria guztiak prestatu behar ditugu urrunegi ez dagoen irtenbide negoziatuaren unea datorrenerako»

HBk dio Estatu espainiarrak Santo Domingon daukala solaskidea hitz egin nahi badu. Bestelako foroetan urratsak emateko modurik ez dago?

Telesforo Monzonen hitz batzuek argi azaltzen dute hori: «Kanpaiak jotzeko ez da gotzainarengana jo behar; kanpaiak jotzeko kanpai-jolearekin hitz egin behar da». Espainiako Gobernua, EAJ eta ETA dira solaskide nagusiak, eta horietarik bakarria ezin dugu ordezkatu. Agente sozialek, alderdiek, badaukagu gure funtzioa, eta bere unean protagonismoa izango dugu.

Lehenik, solaskideen artean joko-arauak jarri behar harko dituzte. Lehenengo arauak negoziaketaren helburua jasoko luke: bakea lortu eta indarkeria gainditzea, eta autodeterminazio eskubidea ezagutzera. Indarkeria gainditzeko eta bakea lortzeko ezinbestekoa da ETA kontuan hartzea, bera baitabil pistola-rekin. Espainiako Gobernuak, ETak armak uztearen truke, autodeterminazio eskubidea eta lurralde batasunaren prozesua zabaltzeko prest egon behar du.

Alderdi politiko eta indar sozialen mailako bilerek eta gogoetek ETaren apirileko proposamena bultzatu beharko luketela esan zion Karmelo Landa ARGIari, bestela alferrikakoak direla...

Eperra zoratzeko ohitura txarra daukagu hemen. Sekulako sinposioak egiten ditugu indarkeria dela eta ez dela, elkarrizketa dela eta ez dela... Eta ez gara gai hain gauza sinpleari erantzuna emateko. Bakea lortzeko hemen ez dugu kimika edo ingenieritzako Nobel sari-

dunik behar, zentzu piska bat baino ez.

PSE-Eeri ez zenioten deitu bitz egiteko, Egiturak nek euskal sozialismoaren apustua elkarrizketaren aldekoa dela dioen arren. Sozialistek izango dute, bada, zer esanik.

Zoritzarrez, ez dut uste bere jarrera PSE-EE osoarena, eta are gutxiago PSOErena, denik. PSE-Eeri ez genion gonbidapena luzatu arrazoi soil bategatik: guk ez diogu Nafarroako EAJri deitu, ezta Arabako LABi ere... PSE-EE ez da PSOEn hemengo morroia baino. Deitzekotan, PSOEn Gobernuari deituko geniokeen.

Nola bizi du Jon Idigorasek kaleko enfrentamendua edo tentsioa?

Ikusi egin behar da Atutxa jaunak eta Ertzaintzak zein urrats eman duten. Zer egin duten ikusita, ez daitezela harritu ertzainari zipaio edo gaizkile deitzen zaionean. Atutxak eta Martiarenak sekulako obsesioa daukate ordena publikoarekin, baina Goardia Zibilaren eta frankismoaren ordena publikoarekin. Tentsioaren eragileetako bat hori da.

Bestetik, bahiketa dago. Julio Iglesiasen bahiketarekin ez bezala, Ajuria Eneko Itunak bultzatutako kale-

T A N T O A

Mexikar biboteduna

Ezagutuko ez banu eta Zornotzakoa dela ez baneki, mexikartzat hartuko nuke, bibotea mexikar erako peto-petoa duela uste izan baitut aspaldidanik. Eta ilea?

Urteak joan dira berarekin lanean hasteko aukera izan nuenetik. Beste garai batzu ziren ordukoak, eta hamaika ahalegin egin beharra zegoen, «Anaitasuna» hamaibostekaria aurrera aterako bagenuen. Besteren artean, harpidedun berriak abonatzeta eta beraien abonamendu-saria kobratzea zen bera ren lana, gauza erraza ez zena, aldizkaria hartu bai baina ordaintzeko asmorik agertzen ez zutenak askotxo baitziren. Izan ere, dirudienez, Jonen patua dirua tantoka baino ikusten ez dutenen aldean egotearena izan baita beti, sindikalista farnatua zenetik hasi eta orain parlamentari

‘handia’ den garaiotararte. Beti eskatu zaio lana egitea, baina ordaintzerako orduan, iturri oparoaren giltza ondo itxita aurkitu izan du gehienetan, parlamentaririk pobreenetakoa izatearen meritua edukitzeraino, ez ordaintzetarik zor ez zitzaiolako, datorren lekutik datorrelako eta defenditzen dituen jarrerak defenditzen dituelako kobratzen ez duelako baizik.

Pobretasun material horrek, ordea, barneko aberastasunaren adierazpena agerian jarri du. «Jokoa ez da errenta» diotenek, «ustelduen erresuman zuzen jokatzek korritu gutxi dakar» edo holakoren bat esan beharko lukete Jonen janzkera berezia ikusita, oso bere-berea, gorbata sokaren korapiloaren antzera zuela buru koroatuen parera agertzean nabarmen geratu zenez.

Joxerra Etxebarria
EHUko irakasle
kaleratua

Euskal Herriaren proiektuaren etsaiek gorrotatua den neurrian baino areago da maitatua horretan dihardugunon bihotzean, proiektu horren eledunaren hitzak sendo, gogor, eta euskaldunon erara azaltzen dituenen. Akatsik aipatzekotan, euskararen orrazkeraz pentsatzean ikusten dizkiodanak aipatuko nituzke, euskara buruko ilearen antzera orrazten duela koan bainago. Besarkada batez.

hartze eta erasoaldiaren aurrean, Aldaiarenarekin gure munduak beste erreakzio bat izan du eta ondorioz kale-enfrentamenduak sortu dira. Horri Rosa Zarraren gaia, GALena... gehitu eta, gizartea pil-pilean jarri da.

Kaleko istiluek bainbat

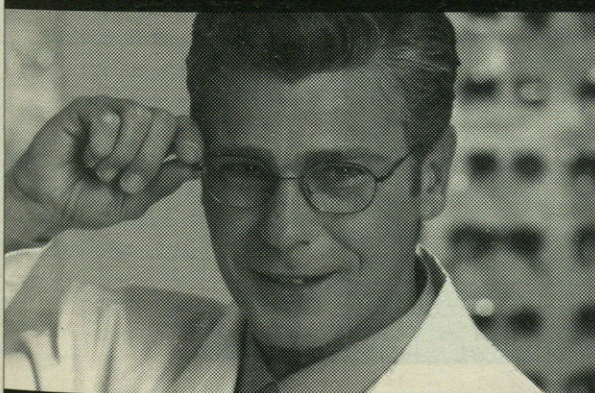
kexa eragin dute. Ondo ari al dira lanean Ezker Abertzaleko gazteak?

Sekulako eraso dago gazteriaren kontra, eta Ezker Abertzaleko gazteek, hase-re, horri erantzun egiten diote. Atutxaren pentsaera paranoikoaren ondorio da

hori: 18 urteko edozein neska-mutil, gaztea izateagatik, gaizkilea dela pentsatzen du, eta gaizkileari egurra eman behar zaiola. Eskema horrekin ez da harritzekoa kalean tentsioa sortzea.

MIKEL JAUREGI

"EZ DUZU EZER HOBETO IKUSIKO"

VARILUX LENTE PROGRESIBOAK

HURBILEKO NAHIZ URRUNEKO, IKUSMEN EZINOBEA

Lente progresiboetako teknologia aitzindaria espezialista onenek zeuri egokitua. Zure ikusmena edozein distantziara ezinobea izateko. Berme onenarekin. Aitzindariarenarekin. Varilux. Ez duzu ezer hobeto ikusiko.

BERMEAREKIN:

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS
ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ PUJOL ZERBAIT
ASMATU BEHARREAN

CONVERGENCIAK gehiengo absolutua galdu du, hau litzateke Kataluniako hauteskundeon ondorio nagusia. PPren igoera —7 diputatik 17ra— espero baino handiagoa izan da, baina hala ere hirugarren indarra da eta... lekutan dago. Hirugarrena, egunero entzun eta irakurritakoekin ere PSCK eutsi egin diola. Laugarren ondorioa, parte hartze handia eta hau dela eta —eta CIUren galera— gainerako alderdien goradaka. Ohi legez, guztiok pozik, dena den Pujolek nolabaiteko gobernu itunen bat egin beharko duenez, Kataluniako politika instituzionalak aro berria biziko du. Lau legealdi ondoren, Pujolek bere oinordekotza prestatu beharko du.

■ GATAZKAK AURRERA
DARRAI ALJERIAN

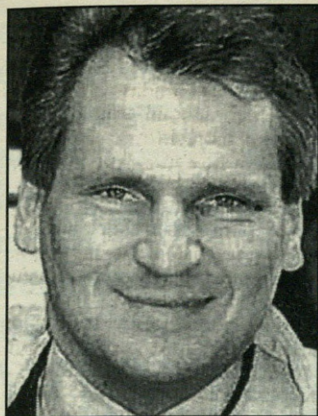
LEHENDAKARITZARAKO hauteskundeon ondoren, Liamin Zerual da Aljerian hauteskundeon ondoren dagoen lehenbiziko lehendakaria. Populazioaren % 75eko partehartzea eta horietatik % 61 Zerualen aldekoak. Lehenbiziko gainbegiradan izugarria dirudi, bigarrena eta sakonena eginez gero ordea, hauteskundeon anormaltasuna nabarmentzen da. Oposio gehienak parte hartu barik, ia gerra zibil egoeran eta, parte hartzea erabat beharrezkoa izan barik ere, gobernuak ondo baino hobeto begiratu du nor joan den bozkatzera eta nor ez. Baldintza horietan hauteskundeak ezin dira legítimoak izan baina, akaso, Zeruali bake prozesu zabala eta sendoa bat bultzatzeko balio diezaioke.

■ BAKEA GERTUAGO
BALKANETAN

AZKEN uneraino Estatu Batuetako Daytoneko aire basean zalantza nagusi izan bazen ere, bakea apurka gauzatzen ari da, nahiz eta lurralde banaketa eta Sarajevoren etorkizuna erabat gauzatu arte —orain arte adostu besterik ez dute egin— bakea zintzilik izango den. Une horri begira, Bosniako musulmanek bere armada sendotu gura dute eta arma enbargua altxa dadila. Ezetza nagusi izan arren, Alia Izetbegovick eta gainerako buruzagiek ondo dakite erregioaren desmilitarizazioa gaitza izango dela eta, etorkizunari begira, alde bakoitzak armada bere etxea babesteko moduan hornituko duela. Akordioarekin ala gabe, lurralde banaketa errealak arantzatsua jarraitzen izango du.

Oscar Lafontaineek Alemaniako SPDko lehendakari izan zion Rudolf Scharpingi. Txikia baina gogorra ei da Lafontaine, eta seguruenik Helmuth Kohl lehendakariari 1998ko kanzileritzako lekua kentzeko asmoarekin abiatu da. 1990an Kohlek jipoi elektoralak eman zion, Alemaniako sozialdemokratik beren historiako emaitza kaskarrenetakoarekin utziz (% 33,5). Scharping baino ezkertiaragoa ei da eta boterezale amorratua ere bai, horrexegatik eta txiki samarra delako, Sarreko Napoleon gaitzizenaz izendatu zuten aspaldi.

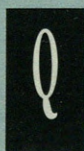

**Kwasniewski
txapeldun**

POLONIAKO lehendakari berriaren hautaketa gori-gori egon zen azken minuturaino baina azkenean Alexsandr Kwasniewski atera zen garai-le. Komunista ohia eta gaur egun sozialdemokrata, nekazari ministroa 80 hamarkadan eta lehendakaria 90ekoan, bustan eta guzti iraganeko deabru gorri moduan aurkeztua baina programa liberalen aurkakotasunagatik hautatua, Lech Walesak lehendaritzarako lehenengo txandan mokadu batean irentsi behar zuena baina bigarrenean Walesa bera irentsi duena... Gauza asko suposatzen du Kwasniewskiren hautaketak, baina Varsoviako Ituneko kide izan ziren gainerako estatuetan gertatzen den legez, funtsean bat nabarmendu daiteke: sozialismo errearen estatu ohietan herritarrek liberalismo basati eta antisozialen aurkakoak dira. Polonian komunista ohiek legebiltzarra, gobernua eta lehendakaritza jadanik bere eskuetan dauzkate, gainerako estatuetan ere antzerako fenomeoak ezagutu dira. Orain zein sozialdemokrazia eredu lantzen duten erakutsi beharko dute eta, ea populazioaren lorpen sozialak eta pribatizazio prozesuaren ondorioak nola uzartzen dituzten.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Autodeterminazioaren bermak

QUEBEC-EKOA pasatu da jada, eta bapatean prentsarik desagertu egin da. Guk dena den, Quebec-eko kasu sugerentea aztertzen jarraituko dugu. Lehenik eta behin azpimarratu erreferenduma Quebecoko lurraldera mugatu dela eta ez Kanada osora eta beraz Quebecoko Herria izan dela eskubidearen sujeta. Honek Irlandako kasua dakarkigu gogora, non nazionalisten akordioan argi eta garbi adierazten zen lez autodeterminazioa irlandar guztiei —sujetoa— eta Irlanda osoari —lurraldetasuna— dagokien eskubidea da. Horra hor oinarritzko planteamenduaren parekotasuna.

BESTE ondorio garrantzitsua litzateke, erabaki instituzionaletara ezin muga daitekeen kontzeptuaz ari garelarik, alegia subiranotasunaz, gizartearen partaidetza burutu beharreko prozesua dela, Quebecen ongi frogatu denez. Eta partaidetza hau sektore guztien benetako inplikazioan datza, ez testimonio hutsean, Independentziaren esanahi praktikoa eztabaidatu eta jabetu ondoren. Eta hau izan da 80.eko galera ondorengo ikasgai nagusia. Lan Ministeriaren esanetan, arazo nazionalaren eta proiektu sozialaren arteko integrazioa hain zuzen ere. Oraingo honetan sindikatu nagusia baietzaren alde jartzea lortu izan da, Estatuarekiko estrategia abertzale amnakomunatua jorratu delarik.

Kanada, emaitzen beldur, bere makinaria guztiaz baliatu izan da. 60-70 hamarkadetako errepresioak independentismoaren gorakada baino ekarri ez zuenez, oraingoan bestelako metodoei ekin dizkio, begibistarako bortitzak ezezik efikazagoak suertatu direnak, presio eta txantaiak ekonomikoa eta kanpainan izugarritzko montaiak hain zuzen ere. Kanadak balizko Quebec independenteari erakunde internazionalen atea ixten saiatu da, EEBBek agertu duten epeltasuna lagungarri izanik. Zor publikoaren ordaindu beharreko kopuruaz eta enpresariaren mehatxuez baliatu izan da Quebecoko subiranotasun ekonomikoaren bideragarritasun eza argudiatzeko. Eta beste elementu garrantzitsu bat, nazio identitatea barneratu gabeko komunitateetan mamu hau elikatzen ahalegindu da.

JASONE MANTEROLA
HBko nazioarteko arduraduna

NON geratzen dira, beraz, autodeterminazio eskubidearen bermak? Sarri askotan aipatu izan da Kanadaren izaera demokratikoa, baina joku eremua estatuek mugatzen duten heinean edozein ariketa demokratikoa baldintzaturik dagoela erakusten digu Quebecoko ereduak. PQeko ordezkariak zigutenaren arabera Herri borondatea legedi eta gauza guztien gainetik badago ere.

Azkenik, aipamen berezi bat historio honen puntu beltzari, betiko ahaztuei, bai Kanadak bai Quebec konponbiderik proposatzen ez dietenei, indioei. Beraiek baitira azken baten lurralde horietako lehen familia.

Azaroaren 27 eta 28an Mediterranioko Konferentzia egingo da Bartzelonan

Hil edo biziko Mediterranioa

Bartzelonan, gairerrenda luzea izango da; elkarkidetza, laguntza finantziarioa, merkatuaren zabaltzea... Oraingoz behintzat Europa Mediterraniara begira jarri da, ez da gutxi.

ANTZINAKO estrategia guztiek ematen zioten izugarriko garrantzia Mediterranio itsasoari. Erromarentzat *Mare Nostrum* izeneko itsaso munduaren erdi-erdian zegoen eta bere ahalegin guztiak iparraldeko nahiz hegoaldeko, mendebaldeko eta ekialdeko kostalde mediterraniarra kontrolpean edukitzera zuzendu zituzten. Inperio britainiarrak Indiako kolonia aberatsa gertuago izateko Suezko kanala, Txipre, Malta, Menorca eta Gibraltar bere menpe eduki zituen, jakin

bazekielako mundua oso zabala izan arren, itsaso hori zela bere inperioko igarobide nagusia. Gezurra badirudi ere, itsaso nimiño honek lur berrien aurkikuntzarekin betidanik izan zuen garrantzia mantendu zuen.

Golkoko Gerran, esaterako, Mediterraniotik abiatu ziren NATOk hegazkinak Saddam Husseinen kontra. Eta Gerra Hotza epeldu zen

arte Mare Nostrumean bi itsas armada ziren nagusi: estatubatuarren Seigarren Flota eta Moskuk bidalitako Itsaso Beltzeko Armada. Baina Mediterranioak ikuspegi global batetik izugarriko garrantzia badu ere, egungo estrategia militarrek benetan kezkatzen dituen kontua zera da: hegoalde eta ekialdeko kostaldeko estatuen artean gerra pizteko

beti dagoen arriskua. Mediterranioa beti egon da pildorean: israeldar eta arabiarren arteko gatazka, Grezia eta Turkiaren arteko ezin ikusi historikoa, Aljeriako egungo egoera esplosiboa, Jugoslavia ohiko gerra, Libiako krisia... Izugarriko potentzial konfliktiboa du erregio honek.

Azaroaren 27 eta 28an mahai baten inguruan eseri-

Europa Mediterranioko hegoaldeko islamismoaren beldur da.

■ Hegoaldeko kulturek, erlijioek, idiosinkrasiak ez dute lekurik Iparreko pentsamolde teknokratikoaren munduan

ko diren agintariak proposamen eta ideia asko plazaratuko dituzte, baina arazo edo erronka nagusia gatazka bakoitzari eman dakioken irtenbidea topatzea izango da. Aljeriako egoera, esaterako, benetan kezagarria da eta ez dago Ekialde Hurbileko gatazkaren antzera bideratuta. Aditu askok, Paris VIII Unibertsitateko irakasle den Sami Nair-ek bezala, arazoaren jatorria Europako elite boteretsuetan kokatzen dute.

Elite hauek (agintari politikoek eta finantza munduko pertsonalitateak) modernizazio prozesua zertan gauzatu behar den ezarri dute, produkzio kuotak eta zergak ordaintzeko epeak ezartzen dituzte, kultura, ideologia eta pentsamendu uniformeak, planifikazio familiarak, eta abar.

Aberatsen irizpideak

IPARRETIK inposaturiko kriterioak, orokorrean, mesfidantza eragiten dute Hegoaldean. Hegoaldeko kulturek, erlijioek, idiosinkrasiak ez dute lekurik Iparreko pentsamolde teknokratikoak planifikaturiko munduan. Honen ondorioz, hegoaldeko eta iparraldeko estatu artean egon behar lukeen elkarlanerako giroak oinarritik kale egiten du. Mesfidantza eta bizila-

gun aberatsarenganako mesprezua zabalduz doaz Aljeria edota Egipto bezalako estatuetan. Honekin batera, Europa aberatsak mehatxu gisa hartzen du fundamentalismo islamikoa, nahiz eta Europan ere beste hainbat fundamentalismo geroz eta sustraituagoak egon: nazien kasua bereziki.

Gauzak horrela, Medite-

ranioko Konferentziak hainbat gairi sustraitik heldu beharko die. Adituek behar-beharrezkotzat jotzen dute erregioaren berehalako desmilitarizazioa. Gerra Hotzaren ondorioz hainbat estatu euren ahalmen ekonomikoak ahaztuz arma karrera zoroaren gurdira igo ziren. Horrela, Europarentzat arriskurik ez dakarten

Kutsadurak egoera oso larrian jarri du Mediterraneoaren etorkizuna.

«Mare nostrum» ala «Mare mortum»

Erromatarrek «Mare Nostrum» deitu zioten egun hilzorian dagoen Mediterraneo itsasoari. Feniziar, greziar, erromatar, arabiar, genoar nahiz veneziarrek zeharkatzen zituzten uretatik gaur egun mundu osoan kontsumitzen diren petrolio-produktuen heren bat pasatzen da. Ez da ahaztu behar Arabia, Iran edo Kuwaiteko produkzioaren zati handiena, Itsas Gorritik eta Suezko Ubidetik Mediterraneo iristen dela, Europako portuetara.

Bestalde Espainiak, Frantziak eta Italiak Mediterraneo itsasora heltzen diren ibaietatik urtero ehun tona merkurio isurtzen dituzte. Hotzikara eragiten badu ere, ezin da ahaztu itsaso ttipi honen ertzean 370 milioi pertsona bizi direla, horrek esan nahi duen kutsadura bortitza uda partean turismoa dela eta izugarri hazten dela. Mediterraneoaren mendealdean jada ika-ragarritzko kutsadura sumadaiteke: ura desoxigenatzen den hein berean nitrogenoaren presentzia gero eta nabarmenagoa da eta honekin batera osagai organikoak ere ugaltzen ari dira. Ondorioz, alga hiltzailea izugarri ugaltzen da, itsasoko beste espezieei oxigenoa eta argia ukatzen dion landareak jada turistak ere ez ditu bakean uzten. Aditu askoren arabera, Mediterraneo koma egoeran dago eta heriotzatik salbatzeko daukagun epea oso laburra da. Itsas dortoka, koral

gorria, foka mojea edota Mediterraneo balea (*Balaenoptera physalus*) desagertzeko zorian daudela behin eta berriro errepikatu bada ere, arte debekatuak darabiltzaten arrantzaleen kontrako neurri tinkoak oraindik ez dira indarrean sartu.

Dena den, ingurugiro hondatua gizarte hondatuaren seinale da normalean. Mediterraneo salbatzeko ekimena EBk hartu beharko luke, bertako kideak baitira itsasoa gehien kutsatzen ari direnak. Bruselak orain arte soilik neurri testimonialak jarri ditu martxan, 2.005. urtean ur guztiak depuraturik isuri beharko direla agintzen duen direktiba kasu.

Baina Mediterraneo salbatzeko beste hainbat ekimen ere martxan jarri

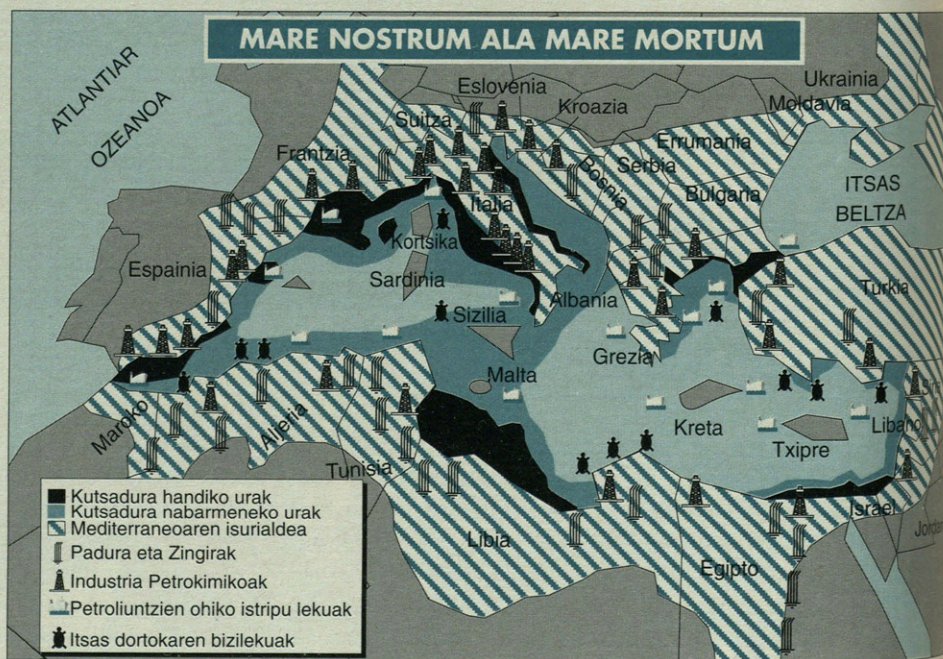
beharko dira: kutsatzen duten industrien kontrol zehatza, petroliuntzien jarraipen zuzenagoa, industrializazio prozesuan dauden estatuei laguntza teknikoak (guk darabiltzazun teknologia kutsatzailerak haiei transferitzea ez da erabaki oso zuzena, esaterako) eskaini, laguntza finantziarioa eman eta ez soilik izugarritzko zorrak ekartzen dituzten kreditu interesanteak, ingurugiroa babesteko duen legeria binkulantea ezarri, eta abar luze bat. Mediterraneoaz zeozer dakiten guztiek aho batez esaten dute gauza bera: gaur, orain da «Mare Nostrum» preziatu hori salbatzeko garaia; konpromezu hutselek eta hitz politiek ez dute Mediterraneo salbatuko. «Mare Mortum» bihurtuko da itsaso hau.

Europak mehatxu gisa hartzen du islamismoa, baina bertan beste hainbat fundamentalismok indarrez dihardu

arren, armaz betetako estatu txiroak euren artean has daitezke gerran. Era berean, Europako estatu aberatsek armen negozio lotsagarriari mugak jarri beharko lizkio-kete.

Modernizazioaren oinarria

MODERNIZAZIO kontzeptuaren ikuspegi aldaketa ere beharrezkotzat hartzen da giro intelektualetan. Mundu islamikoaren errealitate soziologikoa eta sustrai kulturalak ulertu gabe ezin da inolako proposatzen koherenterik egin aurrerakun-

tzaren izenean. Pertiako Reza Sha Phalevi zenak hau ez zuen kontuan hartu eta iraultza islamikoak tronutik kendu zuen. Era berean islama eta deabrua gauza bera dela dioten diskurtsoak baztertzea bilatu behar da, fundamentalismoa gaindimentsionatuz lehen ekialdean zegoen arerioa orain hegoaldean bilatzen baitute hainbat politiko zentzugabek.

Orain arte zenbait estatu aberatsek beste estatu txiro eta diktatorialekin aliantza militarrek osatzeko hartu izan dituzten erabakiak ere zuzendu beharrekoak dira. Europaren segurtasuna

ziurtatzeko modurik egokiena erregimen demokrati-koagoen sustapenean dago, ez erregimen diktatorialak indartuz Irakekin egin zen moduan.

Laburbilduz, aditu gehienek hiru gatazka mota piztu daitezkeela iragartzen dute: Ekialde Hurbilekoa, erregimen moderatu eta erradikalen artekoa, edota iparraldeak eta hegoaldeak betidanik izan dituzten mesfidantzarako arrazioen area- gotzea.

Benetako laguntza

ASKO kritikatu zaio Europako Batasunari Mediterraneoaren hegoaldean mar-

txan jarri dituen ekimenak. Gehienetan finantzaketa pribatura jo da zenbait proiektu burutzeko orduan. Bertako intelektualek helburu merkantilistak ikusten dituzte zenbait promozio eta laguntza kanpainetan. Egitura batzuk sortu nahi dira merkaturak zabaldu asmoz. Ikuspegi merkantilista baino ez duen Europa bat irudikatzen ari da modernizazio bidean dauden hainbat estatutan. Baina benetako jarrerara itxia nabari da Europako ateak emigrazioari ixten zaizkionean edota Batasunean sartu nahi den Turkiari izugarritzko oztopoak jartzen zaizkionean.

Konfiantza irabazi

EUROPAKO estatu aberatsek, beraz, lehenik estatu txiroen konfiantza irabazi beharko dute. Horretarako

benetako jarrerara baikorra adierazi behar da, proiektuak burutzeko asmo tinkoa, epeak jartzeko borondatea. Eta Mediterranioko Konferentzia antolatzeke ekimena ere egitasmo honetan sar daiteke. Oraingoan elkar ulertze itsaropentsua antzeman daiteke giroan. Mediterranioko kostaldeko estatu komunitarioek interes berezia jarri dute beren hegoalde nahiz ekialdeko bizilagunengan. Espainia, Italia eta Greziak aspaldidanik gogoratu diote Bruselari hegoaldea, Mediterraneo hor dagoela, laguntza ez dela soilik Ekialdera bideratu behar, Europako Batasuneko ateak ez daudela soilik irekiak Erteuropara. Beraz, Mediterraneoaren ordua heldu da.

KOLDO GORTIA

Ikuspegi merkantilista duen Europa irudikatzen ari da modernizazio bidean dauden hainbat estatutan

aizu!ren harpidedun izan nahi dut!

Izen abizenak.....

Helbidea.....

Tnoa..... P.K.....

Herria.....

Herrialdea.....

Bankua.....

Sukurtsal zk.....

Kontu zk.....

Urte osorako harpidetza:

Hego Euskal Herria: 6.300 pta.

Ipar Euskal Herria: 11.300 pta.

Atzerria: 11.3000 pta.

Diputazio kalea, 3 - 1.goa

40009 Bilbo - Tel. (94) 423 15 52

Zergatik ez duzu nire etxera etorri nahi?

Izara berriak ditut...

Ezin dut, Joxe Inazio. Gaez AIZU! berria irakurri behar dut!

Inmobiliaria zerbitzuen sektorea birmoldaketari ekin beharrean EAEn

Lehiakortasuna ate joka etxebizitzaren zerbitzu mundura

Berria ez da, jakina, lehiatu ala porrota. Baina guztiek ez dute berdin bizi izan talde handien eskutik datorren lehiakortasuna. Inmobiliaria zerbitzuen munduak bereari eutsi beharko dio.

Etxe bat, bulego bat, almatzen bat edo beste edozelako lokal bat eskuratu gura badugu, sektore inmobiliarioaren sare korapilotsuetan sartu beharko dugu. Ezagutzeko mundu gaitza eta bere errailetan arin eta seguru mugitzeko aholku emale on bat bilatzeak ez dio inori kalterik ekarriko. Normalean, kaleko bizilagunarentzat bere bizitzaren egingo dituen inbertsio handienetakoa

aurrean egotea suposatzen du inmobiliariako munduak eta emandako urratsak etorkizunerako garrantzi handia dute.

Oraintsu, EAE eta Nafarroako aurrezki kutxen federazioak sektore hau guztia aztertzen duen txosten mardula kaleratu du. Tasazioa, bitartekaritza, salmenta... jarduera ugari erantzuten dion sektorea da eta horregatik hain zuzen oso zatikatua. Horrez gain, enpresak oso txikiak dira eta honek egunerokotasunaren aldaketei horren lotuta dagoen sektorean errentagarritasuna zailtzen du. Sektore honetan EAEn 700 enpresatik gora daude, 4.500 pertsona in-

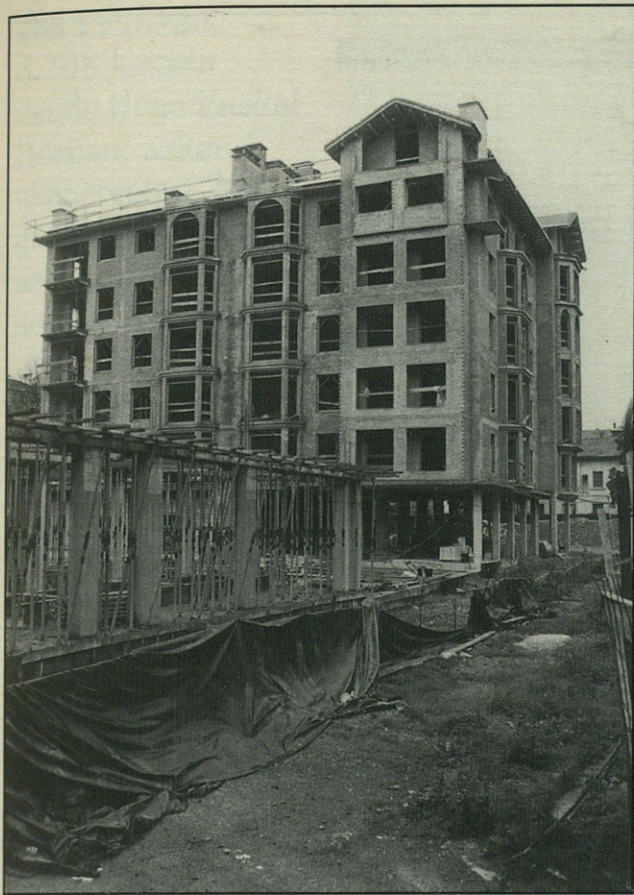
Lurraren salneurriak erabat baldintzaten du etxe berrien eraikuntza. (Argazkia: Alberto Elozegi).

Lehiakortasuna igoko da, baina baita populazioaren eskaria ere, beraz prestatu eta ikasi beharra dago erronkari behar legez erantzuteko

guru ari dira lanean horietan, eta mugitzen den diru kopurua 30.000 milioi pezetakoa da (1.200 bat libera).

Beste ekonomi eremu batzuetan legez honetan ere

batez ere Europatik datorren lehiakortasunari aurre egin behar zaio eta beronen motore den etxegintzak ere ez ditu uneri gorenak bizi. Denen, azken urteotan etxe berrien eraikuntza EAEn berdintsu mantendu da, 7.000 bat etxebizitza urteko; eraikuntza berriei dagokienean, bi eragilek modu zuzenean baldintzatzen dute berau, bata lurraren salneu-

Hego Euskal Herriko agentzia inbiliarioen bitartekaritza salmenta oso urria da Europarekin erkatuz gero, % 30 ingurukoa hemen eta % 80koa han. (Argazkia: Alberto Elozegi).

ria eta bestea Europa aldetik gero eta indar handiagoz sartzen ari den etxe zaharren erabilera. Hots, hutsik dauden etxeen salmenta eta batez ere alokairua. Dena den, inbiliarrien sektoreari bigarren etxeen mundu zabal honek ihes egiten dio, bere bilakaera ez baitago horrenbeste merkatuaren zenbait aldagaien arabera, etxearen jabearen esku baizik.

Aurrezki kutxen federazioaren txostenak azaltzen duenez, zerbitzu inbiliarriekiko eskaria gora joan liteke, baina bezeroak jasotzen duen zerbitzuaren arabera. Merkatua egon badago baina gero eta korapilotsuagoa eta esigentzia maila handiagokoa da, baina lehiakor-

tasuna ere bai. Azterketaren arabera, hain zuzen, finantz sektorea eta munduko transnazional antolatuen eskuhartzea gero eta handiago izango da, eta hemengo sekoreak baditu zailtasun ugari: tasazioa jardura gora doa baina horretan arreta gutxi jartzen da, bezeroarekiko harremanak gehiago findu beharra, publizitate eta informatika gastuek zama handia dira enpresen tamaina txikirako, prestakuntza hobetu beharra... Laburbilduz, lehiakortasuna igoko da, baita populazioaren eskaria, beraz prestatu eta ikasi beharra dago erronkari behar legez erantzuteko.

XABIER LETONA

DIRUAREN HOTSA

Nominalismoa ekonomian

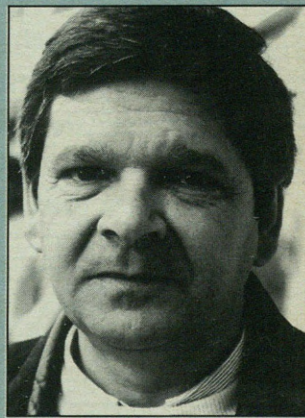
O **RAINTSU** arte 'ecua' (European Currency Unit delakoa) amankomuneko europar monetatzat aipatu bada ere, orain 'euro' delakoa hasi da aipatzen. «Izen duen guztia omen da» delako hura ez da inondik inora betetzen. Izan ere, nahiz eta izen berbera erabili, berorren azpian kontzeptu desberdinak ezkuta daitezke. Kasurako, monetak hiru funtzio desberdin dauka, kontu unitate, pagu-unitate eta balio erreserba. Hiru funtzioak ez dagozkio moneta soilari, hiru kontzeptu ezberdinei baizik.

KONTU-UNITATEA

den aldetik, moneta zenbaki hutsa da, Walrasen numerarioa'. Nozio horrek batera zenbakia eta zenbaki honek neurtzen duen patroi-ondasuna izendatzen ditu. Beraz, kontu-unitatea magnitude nominala da. Pagu-unitateari dagokionez, nominal huts den monetak objektua, produkzioari lotuta, gizakiaren lana bereganatzen du. Honela, bi monetek, kontu unitatea eta pagu unitatea forma 'hutsa' da, Walrasen 'unitatea' forma hutsa, eta forma 'betea', designatzen dituzte. Erreserba moneta, aldiz, stockeko formaren gainean, banku gordailuen gainean, esistitzen da, erosteko ahalmen erabilgarria delarik.

Aspaldiko arazoa da forma eta edukia berezitea. Aristotelek erakutsi zuen moduan. Bankuen moneta jaulkitzeko ideiak argi ez edukitzeak aparteko eragina dauka politika mailan, nahasketa moneta-teoriarik ez izatean datza. Orain, zorionez, zenbait ekonomilariri jarraikiz, badakigu bereizten moneta (cuncurrency) eta dirua (money).

BADAKIGU balediko euskal monetak, berez, ez duela inolako baliorik edukiko. Balioa benetako produkzioari loturik baitago. Kontua zera da, Euskal Herri independentea martxan jartzea. Horretarako, ekonomia autodeterminazio eskubide politikoari lotu beharko diogu. Ekonomilari gehienek izutu egiten dira aipatutakoa entzutean. Galdera zera da, ea Euskal Herriaren independentziaz sinesten ote duten ala 'konpetibitate' delakoa ezkutatzen ote dituzten beren ikarak eta ezintasunak.

**JOSEBA
TOBAR Aribulu**
Ingeniaria

Hiesa gizarteko alderdi guztietara hedatu da azken urteetan

XX. MENDEKO IZURRITEA

Duela hamar urte hiesa gaixotasun marjinalizat kontsideratua zen, hiesa zuten gaixoak gehienbat homosexualak eta drogazaleak zirelako. Gaur egun, ordea, gizarteko txoko guztietaraino iritsi da XX. mendeko gaitza, izugarri hedatu baita transmisio heterosexuala. Nafar gazteen artean hiesa da heriotza gehienak eragiten dituen, eta Hego Euskal Herrian 1995an 253 gaixo berri dauzkagu jada.

HEGO Euskal Herriko datuei so eginez gero, hiesak azken urtetan ezagututako hedakuntzak ardura sortzen du. Gaur egun 3.208 pertsonak daukate hiesa (hartutako immuno-eskasiaren sindromea) hegoaldeko lau

herrialdeetan. Kopuru hau hazten joan da urtez urte etenik gabe, eta 1990 eta 1992 urteen artean kaltetuen kopuruak igoera berdintsua izan arren, 75 eta 115 kaltetu, azken hiru urtetan gaitzak jotako pertsonen ko-

purua izugarri handitu da. Aurten, ekainaren 30a arte, 253 kutsatu berri agertu dira, zalantzarik gabe azken urteotako kopuru altuena.

Egoera lurraldeka aztertuz, Bizkaia da, nabarmen, hiesdun gehien dituen.

Guztira 1.490 kaltetu daude Bizkaian, Hegoaldeko kopuruaren % 46,5. Gipuzkoan, portzentaia erdi ingurura jaisten da, % 27,3koa izanik, hau da, 878 kaltetu. Araba eta Nafarroako gaixoei Hego Euskal Herriko kopuru txikiena osatzen dute. Araban 321 pertsonak daukate gaitza, Hegoaldeko gaixoen % 10 eskasa eta Nafarroan berriz, zertxobait gehiago: 411 kaltetu, % 12,1.

Datuak proportzio aritmetikoko batekin islatuz gero, Hego Euskal Herrian hiesa duten bi pertsonatik bat, Bizkaikoa da; Gipuzkoan, proportzioa 4tik batera jaisten da eta Araba nahiz Nafarroan, proportzio hori 10 pertsonatik leian geratzen da.

Transmisio motak

AZKEN urteak iritsi arte hiesa bi modutara kutsatzen zen batez ere: xiringa kutsatuen bidez eta sexu harremanen bitartez, homosexualak batik bat. Gaur egun, xiringa bidezko transmisioa nagusiena izan arren (kutsaduren % 78), beste bide bat nabarmenduz doa: harreman heterosexualen bidezkoa. Kutsatutakoen

HIESA EUSKAL HERRIAN

Hiesdun kopuru orokorra Hego Euskal Herrian

PROBINTZIA	KOPURUA	PORTZENTAIA
BIZKAIA	1.490	% 46,5
GIPUZKOA	878	% 27,3
NAFARROA	411	% 12,11
ARABA	321	% 10

Hego Euskal Herriko Hiesdunen kopuruaren bilakaera (95-06-30 arte) *

URTEAK	GAIXO BERRIAK	GUZTIRA
1985	-	19
1986	40	59
1987	52	111
1988	102	213
1989	93	306
1990	72	378
1991	115	493
1992	90	583
1993	90	673
1994	176	849
1995	253	1.102

* Ipar Euskal Herriko datu zehatzak lortzea ezinezkoa gertatu zaigu

■ 1995ean, 3.208 kaltetu daude Hego Euskal Herrian; azken 6 hilabeteetan 253 gaixo berri daude, azken urteetako kopuru haundiena

% 9,2k hartu du harreman heterosexualen bitartez.

80ko hamarkadan transmisio bide nagusietakoa zenak, harreman homosexualen bidezko transmisioak, garrantzia galdu du eta gaur egun, kutsaduren % 5,2 baino ez da ematen harreman honen bitartez: harreman homosexualak izaten dituzten pertsonak neurriak hartzen dituztela erakusgarri. Bestelako transmisio bideak (odol transfusioa, hemofilia eta abar), ehuneko oso txikitan ematen dira. Transmisio mota hauek % 2tik beheragoko kopurua osatzen dute.

Emakumeak eta gizonak

HIESAK eragin handiagoa du gizonezkoengan Hego Euskal Herrian. Kaltetu guztien hiru laurdenak, hau da, %75 (2.463) gizonezkoak dira eta beste laurdena emakumezkoak (745). Azken urteetan, ordea, emakume kutsatuen kopurua hazi egin da, harreman heterosexualen bidezko transmisioaren isla zuzena izan daitekeena.

Kutsatuen adinari dagokionez, 25 urtetik 34ra dituztenek osatzen dute kopuruaren gehiengoa. Hogeita bost eta hogeita bederatzita urte dituztenak % 36,8 dira eta hogeita hamar eta hogeita hamalau urte artekoek, berriz, % 31,3. Kopuruaren

araberako hurrengo adin taldea hogeita hamabost eta hogeita hemeretzi urte artekoek betetzen dute, baina % 10ekin soilik.

Informazioa bai hezkuntza ez

HEGO Euskal Herriko Hiesaren Kontrako Batzorde Hiritarra ados ageri da gaur egungo egoera baloratzerakoan eta egoera larria dela ziurtatzen dute.

Batzorde hiritarrekoek

Gazteek esan digutena

Lierni Ibargutxi
Idazlea

«Ez dut oso gertu ikusten ez baitut GIBa duen inor ezagutzen. Hala ere, ez dut arrotzat jotzen, denon kontua da gizartean dauden mitoak eta beldurrak akabatzeari».

Oso gauza larria da, sendabiderik gabeko gaixotasunaren aurrean gaudelako. Beraz, gaixotasunaren aurka borrokatze-ko, kontzientzia handiagoa behar dugula uste dut».

Raul Olaizola

Lin Ton Taun taldeko gitarrak-jolea

«Orokorrean, oso informazio gutxi dugula uste dut. Informazioa baino, heziketa falta izugarria sumatzen da gai honetan. Kanpaina gehiago burutu beharko lirateke horretarako, kontzientzia sendo bat lortzeko hain zuzen ere».

Inguruan ez dut kasurik ezagutzen eta agian horrengatik nahiko urrunetik bizi dut hiesa».

Nagore Fernandez
Bertsolaria

«Ez dut nire inguruan hies kasurik ezagutzen baina nahiko gogaituta nago. Gaixoez bazterketa nabarmena jasaten dute, gizarteak ez ditu onartzen eta hori lotsagarria iruditzen zait».

Hiesa gero eta hurbilago dagoela dirudi eta laster edo beraniago neurriak hartu beharko ditugu, denon onerako izango baitira».

Jon Ander Usubiaga
Kazetaria

«Gehien ikaratu nauena hiesa ikustea izan da. Nire inguru hurbilean ez dago GIBa duen inor baina gero eta gehiago, herrian zein auzoan ikusi izan ditugu gazteak hiltzen».

Askotan, badirudi telebistak asmatutako zerbaite dela. Baina hiesa, ordea, erreal da».

Maixa Lizarribar
Trikitilaria

«Beldurra ematen duen gaia da. Urrunetik ikusten dugunez, ez gara hortaz pentsatzen jartzen eta ez diogu arretarik jartzen. Seropositiboak baztertzan ditugu beste planeta batekoak izango bailiran».

Ezin ditugu arazo honen aurrean begiak itxi. Alderantziz, oso erne ibili behar dugun».

Aitzol Aramaio
Errealizatzailea

«Inpotentzia handia sentitzen dut lagunak ikusi baititut hiltzen. Oso gogorra da zuk maite dituzun pertsonak kontsumitzen ikustea. Faltsukeria izugarria dago honen inguruan».

Adibidez, gai honekin homosexualen egin dieten mina izugarria da. Baztertuak dira homosexualak, seropositiboak eta hilzorian egoteagatik. Ez dago elkartasunik ezta errespeturik ere ez. Diferentziak gustoko izaten ikasi behar dugu eta nire ikuspuntutik, ez gaude batere heziak horretarako».

informazio falta benetako arazoa ez dela aipatzen dute. «Informazioa ez da falta jendearen artean, baina kaltetu kopurua gorantz doa etengabe». Gipuzkoako Hiesaren Kontrako Batzarrak hariari heldu diote. «Hutsunea familiako bezi- ketan dago. Gurasoek ez diete erakusten bere seme-alabei neurriak hartzen eta semea edo alaba kondoi batekin ikusten dutenean baserretu egiten dira justu

kontrakoa egin beharko luke- tenean», gaineratu du Donostiako Batzordeko partaideak. Ildo honetatik, Arabako Hiesaren kontrako Batzorde Hiritarrak «infor- mazioa ez da hutsunea. Jende gehienak badaki hie- sa zein modutan kutsatzen den. Jendeak badaki hiesa odola eta sexu barremanen bidez transmititzen dela» ziurtatzen du. Arabarrentzat, egoeraren hobetze nabar- mena ekarriko lukeena,

■XX. mendeko izurritea hogeita bost eta hogeita hamalau urte bitarteko pertsonen artean nabarmentzen da gaur egun

«jendearen jokaera aldaketa izango litzateke, hau da, jendeak neurriak hartzen bastea nabitaezkoa dela konturatzea». Prebentzio kanpainen inguruan, «orain arteko kanpainak nabiko folklorikoak izan direla pentsatzen dugu, ez dutela seriotasun handiegirik izan. Adibidez, preserbati-boaren erabilera gomendatzen zenean, kondoia pan-pintxo baten moduan azaltzen zen, 'bai da' eta 'ez da' kanpainarekin antzeko zerbait gertatu zen eta jendeak iragarkia ikusi zue-nean, lehenago egin zuen barre beharrezkoa den hausnarketa baino», aipatu dute arabarrek.

Autokritika beharra

HEGO Euskal Herriko Hiesaren Kontrako Batzorde Hiritarraren ustez, biztanle-riak hiesaren arazoaren au-

Hiesaren aurkako borroka ikasgelatik

Galdakaoko Andra Mari Institutua dugu hiesaren aurkako eta gaixoen aldeko T-4 Hiritar Batzordearen lantokia azkenotan. «Hiesa eta gazteak» izeneko proiektua dugu honen arrazoiak. «Gazteen artean hiesari aurre egiteko behar den kontzientzia piztea eta gizartearen askotan erabiltzen diren topikoak baino areago joan nahi dugu», azaldu digu Idoia Maurazak, T-4ko kidea eta proiektu honen koordinatzaileak. Jo-

koak, eztabaidak, bideoak eta beste hainbat material erabiltzen dituzte T-4ko lagunek GIB birusak behar duen prebentzioari arrazoiak emateko. Gazteek badakite preserbati-boa erabili behar dutela baina honen zergatia azaltzen eta bilatzen saiatzen dira, Idoiak esan digunez. Gehienetan gazteek, eta gizarteak orokorrean, duten sexu alorreko heziketa faltak gauzak zailtzen ditu. «Topiko askoren kontrako borroka

dugu hau. Gure asmoa ez da gazteak latexko boltsa erraldoi batean sartzea. Euren zalantzak argitu nahi ditugu ez baita nabikoa lazo gorria soinean eramatea».

Gazteek ondo hartzen dute mezu hau eta «eztabaida biziak izaten ditugu. Trasmisio bideak argitzen ditugun heinean, egoera desberdinen kasuak jarri edota harreman heterosexual eta homosexualei buruz hitz egiten dugu».

rrean gogoeta egin beharko luke. «Gizarteak autokritika egitea beharrezkoa da, gure ustez, hies kasuak gorantz baldin badoaz, guztion axolagabetasunarengatik delako. Gaur egun, normalena da jendeak hiesaz hitz egitean, gaitz horrek eragina 'beste' jendearengan bakarrik duela entzutea. Hiesak gutako edozeinengan izan dezake eragina eta jendeak hori onartzea lehenagotik pausoa da. Ohikoena izaten da pertsonak neurriak ez hartzea, hiesak bere lagun, abaide edo ezagunen bat

kutsatu duela ikusi arte».

Gaur egungo egoera, beraz, nahiko larria da. Gaitz honen hedapena zenbaterainokoa den ikusteko, badira hausnarketara gonbidatzen duten hiru datu-multzotako gardenak. Lehenengoa Nafarroan ematen da. Bertan, gazteen arteko heriotza gehien eragiten dituen arrazoiak hiesak izan da 1995 urtean. Bigarren estatistikak Hego Euskal Herriko milioi biztanle bakoitzeko zenbat hiesdun dauden azaltzen du. Estatu espainiarrean hego Euskal Herria hirugarren lurraldea da hies ka-

suen kopuruan: 1.028 hiesak jotako milioi biztanle bakoitzeko. Estatu espainiarrean Madrilgo Autonomi Elkarteak, Katalunia eta Balear Irlak bakarrik dira Hego Euskal Herriaren aurretik.

Azken datuen arabera, 20 eta 40 urte arteko jendearen artean 40 pertsonatik batek hiesak dauka. Datu hauek zorrotzak eta adierazgarriak dira benetan, jendea ahalik eta neurri gehienak hartzerak bultzatzeko adinakoak behintzat.

ANDONI URBISTONDO
MYRIAM GARTZIA

muebles azpeitia

GAZTEENTZAKO ALTZARI ETA HORMA
ARMAIRUETAN ESPEZIALITATEA

Geltoki kalea, 23 - Telefonoa: 36 18 70 - LASARTE (Gipuzkoa)

Berango

SUKALDEAREN EKIPAMENDU OSOA

► BAINU ALTZARIAK

► HORMA ARMAIRUAK

Sukaldeko altzarietan 5 urteko garantia

Tel.: 943- 79 01 92 Faxa: 943- 79 01 11
Avda. Gipuzkoa, Legarre Pabiloia P.K. 174 - ARRASATE

Unibertsitateak egun bizi duen egoeraz haratago, botere korronte eta guneei so

TAIFA ERREINUAK EUSKAL HERRIKO UNIBERTSITATEAN

A

zken urteotan Euskal Herriko Unibertsitateak bizi duen egoerak kinka larrian jarri ditu bertako egitura nagusienak, are gehiago azken asteetan. Hauen azpian dauden indar eta kontrol gune zein korronteak aztertu ditugu ondorengo lerrootan.

IGARO azaroaren 9an aukeratu behar zuen Euskal Herriko Unibertsitateko Klaustroak datozen lau urteetarako errektore berria. Pedro Luis Arias Ergeta katedraduna izan zen zerrenda aurkeztu zuen bakarra, eta kargu honetarako onartutako zerrenda gehiagoren

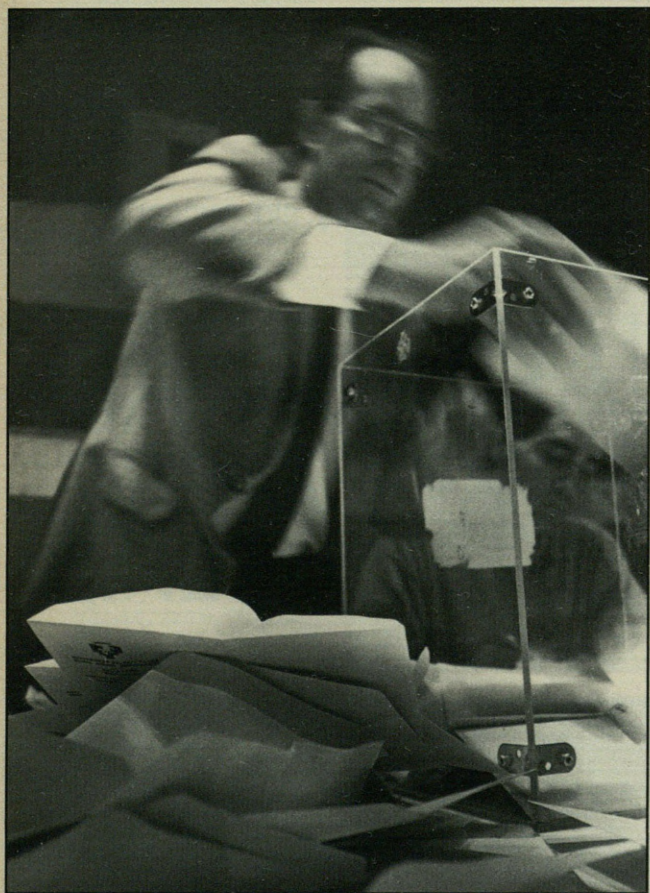
Juan Jose Goirienaren hurrengoaren ezak egoera larria sortu du EHUn. (Argazkia: Xouse Simal).

ezean, ez zen sorpresa handirik espero. Dena dela, hauteskunde eguna baino astebete lehenago -azaroaren 2an-, Leioako Kanpusean ikasle eta Ertzaintza eta Protecsa zinpeko goardien artean jazotako istilu gogorrek goitik behera aldatu

zuten Euskal Herriko Unibertsitateko giroa. Egunean bertan, Errektoretzarako hautagai bakarrak erretiratu egin zuen hautagaitza. Osasun arazoak argudiatu zituen Ariasek orduan, eta arrazoi nagusia egun gordin hartan aurkitu behar zela zi-

rudien. Baina zerrenda hau azaroaren 2a baino lehenagotik zegoen ukitua.

Ariasek hautagaitzak unibertsitateko oso sektore ezberdinak bildu zituen, garaipena ziurtatzeko bidean, baina azkenean akordiorik topatu ezinik gelditu ziren,

Klaustroaren ordezkarien bosten bat ingeniarietzetako ordezkariak osatzen dute. (Argazkia: X. Simal).

bakoitzaren helburuak pixkanaka itotzen ari zirela ikusten baitzuten talde ezberdinek. Tirabirak nagusi ziren hauteskunde egun bezperetan, eta zerrenda aurkeztutako egunean Ariasi laguntza eskaintzen zioten talde ugariak sostengu gehiago ez ematea erabakia zuten. Hauen artean dago, esaterako, Donostiako Zuzenbide Fakultatea. Izan ere, Arias partaide duen CCOO sindikatua Bizkaian beste Zuzenbide Fakultatea egin nahian dabil, eta hau gipuzkoarrei ez zaie batere

komeni. Arias errektore izendatuz gero, konpetentzia larri baten aurrean leudeke.

Sektore ezberdinak

BESTALDE, akordio batera iristerik izan ez duten oso sektore ezberdinek ere zerikusia izan dute kandidatura honen ahultze prozesuan. Gauzak honela, Ariasek ez zuen ia inolako aukerarik Klaustroko bozketan garaile ateratzeko. Gatazka honen atzean, unibertsitatean dauden botere-gune ezberdinak

■ Arias partaide duen CCOO Bizkaian beste zuzenbide fakultatea egin nahian dabil; gipuzkoakoei ez zaie batere komeni

baino ez dira ageri.

Unibertsitatearen inguruko iturri ezberdinen arabera, fakultate eta departamentuetan gauzatzen diren taifa erreinuz beterik dago Euskal Herriko Unibertsitatea. Boterearen kontzentrazio handia du hauetako bakoitzak, eta hauen itzaletik aldegitia ez da gauza samurra izaten. Lehen aipatutako sindikatuen inguruan biltzen diren botere-talde handiak dira, azken batean, Euskal Herriko Unibertsitateko nondik norakoak zuzentzen dituztenak. Sindikatu honek historikoki unibertsitatean izan duen gehiengo absolutuaren babesetik, departamentu askotako jaun eta jabe izan dira.

Departamendu buruzagiak

EUSKAL Herriko Unibertsitateko egituraren, departamentuen kontrola izatea erabakigarria da, botere-gune bilakatu diren neurrian. Departamentuetan biltzen dira fakultateetako irakasleak, ikasgaien arabera bilduak. Departamendu askotan banatzen da, beraz, fakultate bakoitzeko irakasleak. Irakasleentzako plazak ateratzeko ahalmena departamentuena da, eta zenbat eta irakasle gehiago eduki, orduan eta diru kopuru handiagoa jasotzeko aukera dute. Plazak ateratzeko ahalmena duen bezala, profilak ere zehazten dituzte. Kuttuntasun tratua oso nabaria dela adierazi digute unibertsitateko iturri ezberdinek. Kasu askotan, hautatu nahi den pertsonaren arabera sortzen dira profilak, eta kanpotik kurrikulum ona bidali arren, barruan aita-puntakorik ez duenak ez du inolako auke-

EHUko egituraren departamentuen kontrola izatea erabakigarria da, botere-gune bilakatu diren neurrian

rarik izaten. Lehiaketa publikoak ez dituzte, ondorioz, gehienetan argiak ikusten. Horrelako ahalmenak izanda, beraz, iragazki funtzioa agerian uzten dute. Buruzagi zurrunkak dira.

Botereak eta korronteak

CCOO-K egitura batzuetan duen nagusitasuna, ordea, ez da erabatekoa. Pertsonal Batzordea da horren adibide bat. Lehen Comisiones Obreras-ek gehiengo absolutua zuen lekuan, gehiengo sinplea baino ez du orain. Honekin lotuta ageri zaigu, EILAS sindikatuak eta, batez ere, ELAK izandako igoera. ELAK unibertsitatean izan duen presentzia oso urria izan da duela gutxira arte, baina azken sindikatu-hauteskundeetan, 1994an, ordezkariak esanguratsua lortzen hasi da; orain dituen 58 ordezkariak horren adibide dira. Baita, esaterako, CCOOren gotorleku izan den Pertsonal Batzordeko lau ordezkariak ere (guztira 23 dira, 7 CCOOrenak, lehen 10 ziren).

Gizarte Kontseiluan bakarrik izan du EAJk nagusitasuna Euskal Herriko Unibertsitateari dagokionez. Pedro Larrearen buruzagitzapean, kontseilu honetan CCOOk ordezkari bakarra du. Exekutibako organuak kontrolatzen ditu EAJk, bai-

na ez Gizarte Kontseiluaren bitartez soilik, beste elementu batzuk ere kokatuak ditu Unibertsitateko zuzendaritza egituretan, Carmelo del Valle Cenicacelaya gentera, esaterako.

Eusko Alderdi Jeltzaleak beste kokagune garrantzitsu bat izan du Bilboko Ingeniaritza Eskolan, Alvarez Isasi errektoreordearen bitartez. Aipagarria da ingeniaritza fakultate eta eskolek klausuroan duten garrantzia, ber-

tako ordezkartzaren bosten bat osatzen baitute. Kate-dradun eta titularrei proportzionalki egokituko litzaiekena baino ordezkartza handiago dute 300 lagunez osatutako klausuroan, egitura estamentalak baita. Ondorioz, ingeniaritzako hirurogei ordezkariaren jarrera erabakigarria da, boto berdina eman ohi baitute guztiek.

Ondo loturik

EUSKAL Herriko Unibertsitateko botere erreala osatzen duten korrante eta gueneen arrastoa, ordeak, ez da amaitzen aipatu egituretan. Gobernu Batzordean alde ezberdinen presioa nabari da. Duela bi astezko bilkuran, Errektoretzarako hauteskundeak noiz egin behar diren eztabaidatzeko orduan, bi ikuspuntuk elkar jo-

zuten. Alderdi bat (Sarriko-ko taldeak eta Ingeniaritzakoak, besteak beste) hauteskundeak urtarilerara arte atzeratzearen aldekoa da, klausuro berria osatu arte itxaroteari egokiagoa baiteritzo; besteak, Alberto Lopez Basaguren (Unibertsitateko idazkaria), Juan txu Rivasek (Bizkaiko Kanpuseko errektoreordea), Jose Luis de la Cuestak (Gipuzkoako Kanpuseko errektoreordea) eta Ikasleentzako errektoreorde den Zumalabek osatuak, alegia, errektore berriaren aukeraketa lehenbait lehen egin nahi du. Eta horrela izango dela erabaki zuten gehiengoak. Abenduaren 19an egingo dute bozketak klausurorikideek.

Ariasen kandidatura bakarra bertan behera geldituta Errektoretzarako zerrenda posiblerik gabe egun

Gizarte Kontseiluan izan du EAJk nagusitasuna Pedro Larrearen buruzagitzapean; CCOOk ordezkari bakarra du

batzuk igaro ostean, Pello Salabururen izena entzun da. Euskararako, Antolakuntza Akademikorako eta Irakasleentzat errektoreorde denak dauzka datozen lau urteotan errektore izateko aukera guztiak. Klausuro honekin zenbakiak ongi lotuta dituzte. Dirudienek, CCOOen «taifa» ez da oraingoz irauli.

**AINHARA ZUAZABEITIA
ARANTXA ERASUN**

CCOOK egitura batzuetan duen nagusitasuna, ez da erabatekoa; Pertsonal Batzordea da horren adibide garbia

ETXANIZ

Juan Arana 1 eta 3
Tel. eta Faxe: (943) 61 17 67
20302 IRUN

Ez bakarrik saldu, zure bainua berritzeko edo apaintzeko behar duzun guziaz kolokatu ere bai:

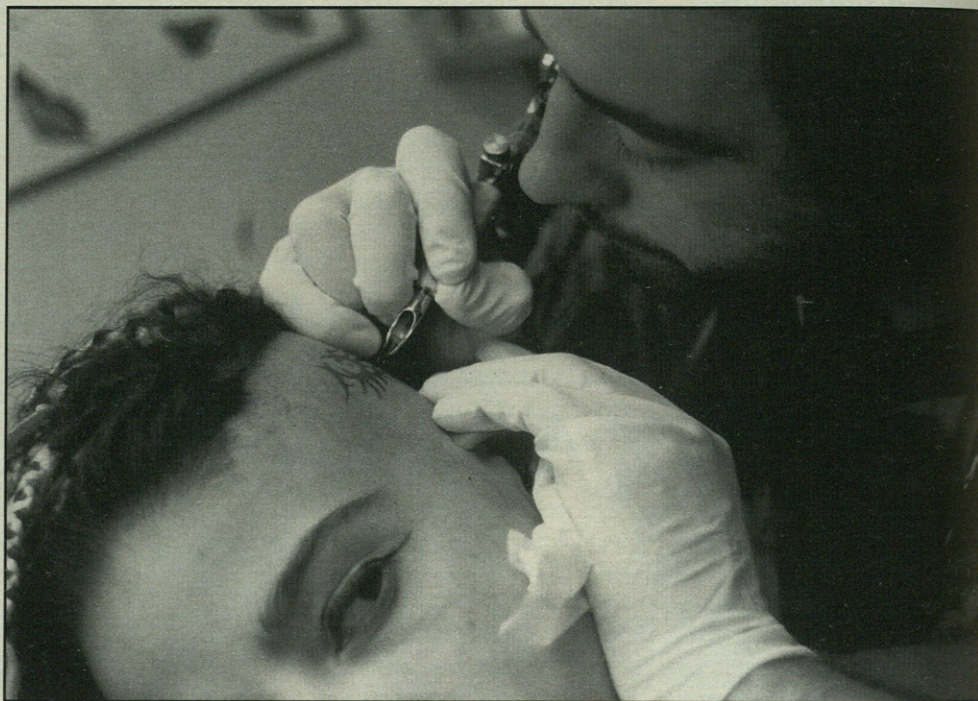
- ▶ SANITARIOAK
- ▶ GRIFERIAK
- ▶ MUEBLEAK
- ▶ MANPARAK
- ▶ PREZIO GUZITAKO OSAGARRIAK

ESKATU PRESUPUESTOA KONPROMUZURIK GABE

Tatuajeek gazteen hainbat azal zati kolorez betetzen dituzte

LARRUAZAL TINDATUAK

Tatuajeak kalera atera dira, gero eta gehiago dira euren larruazalak kolorez eta irudiz betetzen dituztenak, apaingarri gisa batzuk, seinale pertsonal eran besteak. Luxuzko larruazalak hilezkorrek diren irudiez irudikatu nahi izan ditugu.

■ Tatuarte Angel estudioan bezero bakoitzak orratz propioa du. (Argazkia: Marisol Ramirez).

ZIZTADEN soinua entzuteak urduri jarri du bezeroa. Orratz elektrikoa tinta beltzetan busti eta aurrez besoan egindako marrazkiari jarraituz, lehenbiziko marra egiten hasi da tatuatzailerak. Orratzak ez du larruazalaren gaineko geruza baino igurtzitzen. Ez dago odolirik. Minutuko 2.500 ziztada inguru eragiten ditu epidermisean barrena, larrua tindatuz.

Bezera honentzat, estreinako tatuajea da eta irudigileak badaki honen urduritasunak akatsen bat eragin dezakeela. Tinko oratzen ditu besoa eta orratza. Aukeraturako irudia basoetako iratxo oker bat da. Kandela bat du txapel gainean eta dinamitzako kartutxo eskuan. Barrezka ari da. Tatuajeak 10 zentimetro inguru izango ditu eta zuri-beltzez

tindatuko du. *«Ez du hainbesteko minik egiten»,* esan dio bezeroak. *«Noski, ni oso tatuatzailerak onak naiz»,* erantzun du Angelek.

Angel Villaverde, Tatuarte Angel estudioko jabea es-

perientzia handiko tatuatzailerak da. Urteak eman ditu lanbide honetan eta dagoneko mota askotako marrazkiak egin ditu. Arrosa gorriak eta beltzak, irudi tribalak, iratxoak zein sorgin

■ **Zeelanda Berriko maoriak omen dira tatuajeen erritua asmatu zutenak; ezkongai dauden emakumeei dagokie**

Tatuajeak koloretakoak zein zuri-beltzean egindakoak izan daitezke. (Argazkia: Marisol Ramirez).

maitagarriak, tximeletak, mota guztietako burezurak, pailazoak, bihotzak, intsektuak... Handiak zein txikiak, buruan zein ipur masailean, kolorez beterikoak zein marra beltzez soilik egindakoak. Denetarik.

Gero eta gehiago dira bere estudioa hurbiltzen diren pertsonak eta honek irudi eta ideia berrien zabaltzea ekarri du: «Oso atsegina da ideia berriak jasotzea. Dantzaria den 14 urteko neskato bati balet espartin txiki bat marraztu nion besoa. Amarekin etorri zen».

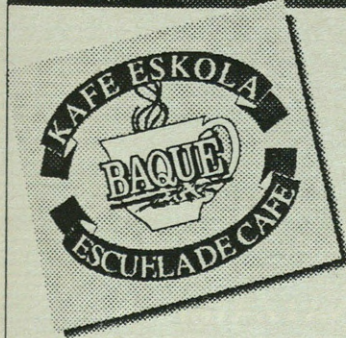
Zeelanda Berriko maoriak omen ziren tatuajeen erritua asmatu zutenak, nahiz eta Egipto Zaharrean momiak tatuatzeko ohitura egon ba-

zegoen. Maorien ohituran tatuajea ezkongai dauden emakumeei dagokie. Ezkondu aurreko gauean tribuko aztiaren esku uzten dute emakumea, honek gorputz osoa tatua diezaion. Erritua senargaiak ordaindu behar du eta honen ondorioz, gizona eta familia osoa

Tatuajeen diseinua bezeroak agintzen du. Gai pertsonala denez, tatuatzaileak errespeto osoa dio honen erabakiari. (Argazkia: Marisol Ramirez).

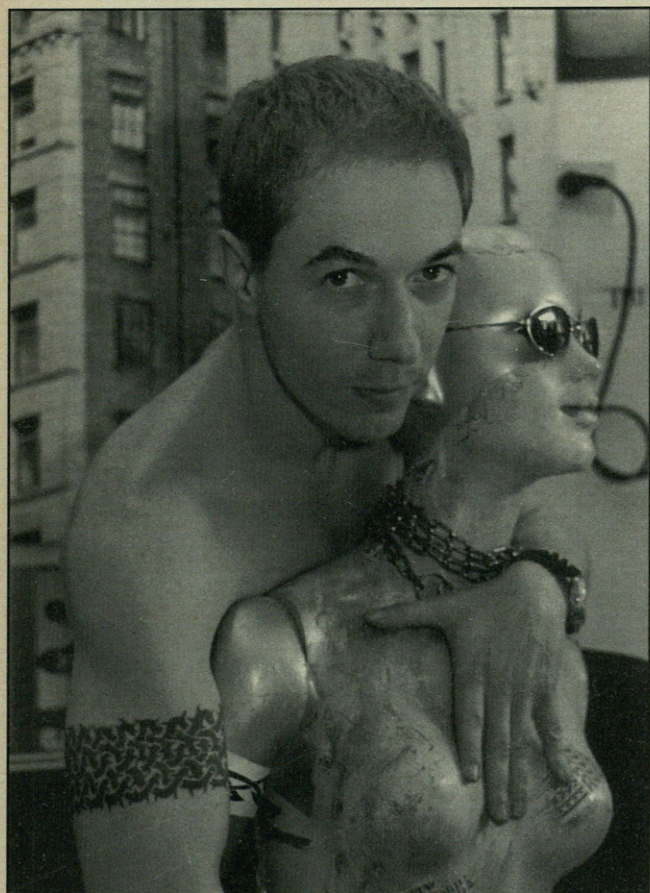
BAQUE KAFEAK ESKEINITAKO ARGIBIDE KAFEZALEAK

Afrika kontinentean Robusta Kafea hazten da bereziki, gorputz sendoa du eta zapore gogor eta mikatza. GINEA, SIERRA LEONA, BOLIKOSTA, GANA, TOGO, BENIN, NIGERIA, GABON, KONGO eta ERTAFRIKAR ERREPUBLIKAN hazten da. Kafe hau, neurri txikian erabiliz gero, osagarri bikaina gerta daiteke Kafe SUABEen nahasketa on batean. BAQUE KAFEA suabe... suabea

Poz handia ematen digu kafeaz dakigun guztia zure esku jartzeak.

Emakumeek bularra, orkatila eta sabela nahiago dituzte; gizonezkoek lepoa eta besoak. (Argazkia: Marisol Ramirez).

zorretan gelditzen da bizitza osorako aztiarekin. Agian honengatik, tatuajeak mi-

naren edota sufrimenduaren kulturaren barruan kokatu izan dira. «Larru beltza eta

■ Tatuajeen prezioa 5.000 —Marilyn-en peka bat— eta 400.000 pezeta —lepo osoa— bitartekoa izan daiteke

Milaka marrazki irudika daitezke. Xehetasunak edo irudi handiak. (Argazkia: Marisol Ramirez).

zigorrarekin lotu izan da, baina egun mota guztietako pertsonak tatuatzen dute euren gorputza. Batzuek estetikagatik, beste batzuek euren gorputza pertsonalizatu nahi dutelako.

Oso kontuan hartu beharreko gaia orratzen erabilera da. Dentisten materiala esterilizatzea garrantzitsua den bezala, tatuatzailearen tresneriak esterilizatuta behar du. Angelen estudioan bezeroak orratz propioa du eta lana bukatzen denean erabilitako orratza oparitzen zaio oroigarri gisa. «Hepatitisa edota biesa ez zaizkit txantxetako kontua iruditzen».

Tatuajeen prezioa 5.000 pezeta —Marilynen peka

bat— eta 400.000 pezeta —lepo oso bat— bitartekoa (200 eta 16.000 libera bitartean) izan daiteke, konplexutasuna eta tamainaren arabera. Aukeratutako gorputzaren atala ere garrantzitsua da, honek ere lana zaildu edo errazten duelako. Besoak eta zangoak tatuatzen dira errazen. Orkatilak, bularrezur-gaina eta burua —hezur gaineko larruazala— mingarrienak. Ohikoenak, emakumeen artean bularra, sabela, orkatila eta ipur-masaila dira. Gizonezkoek besoak eta lepoa nahiago dituzte. Norberak aukeratzeko du larruaz zer egin.

**MYRIAM GARTZIA
EVA SARATXAGA**

Iñigo Loiola, 13
Tel.: 36 14 67 - 36 37 47
Faxa: 36 37 49 LASARTE

URALITA Sistema estaliak
PVC tuberiak - Kanaloiak

PLADUR Baren igeltsero sistemak

BETTOR Mortero bereziak

TEXSA Lamina inpermeablizadoreak
Cotegran morteroak - Estaldurak

BANATZAILEAK

«Fukuokan Martin Fizen markara arrima ninteke»

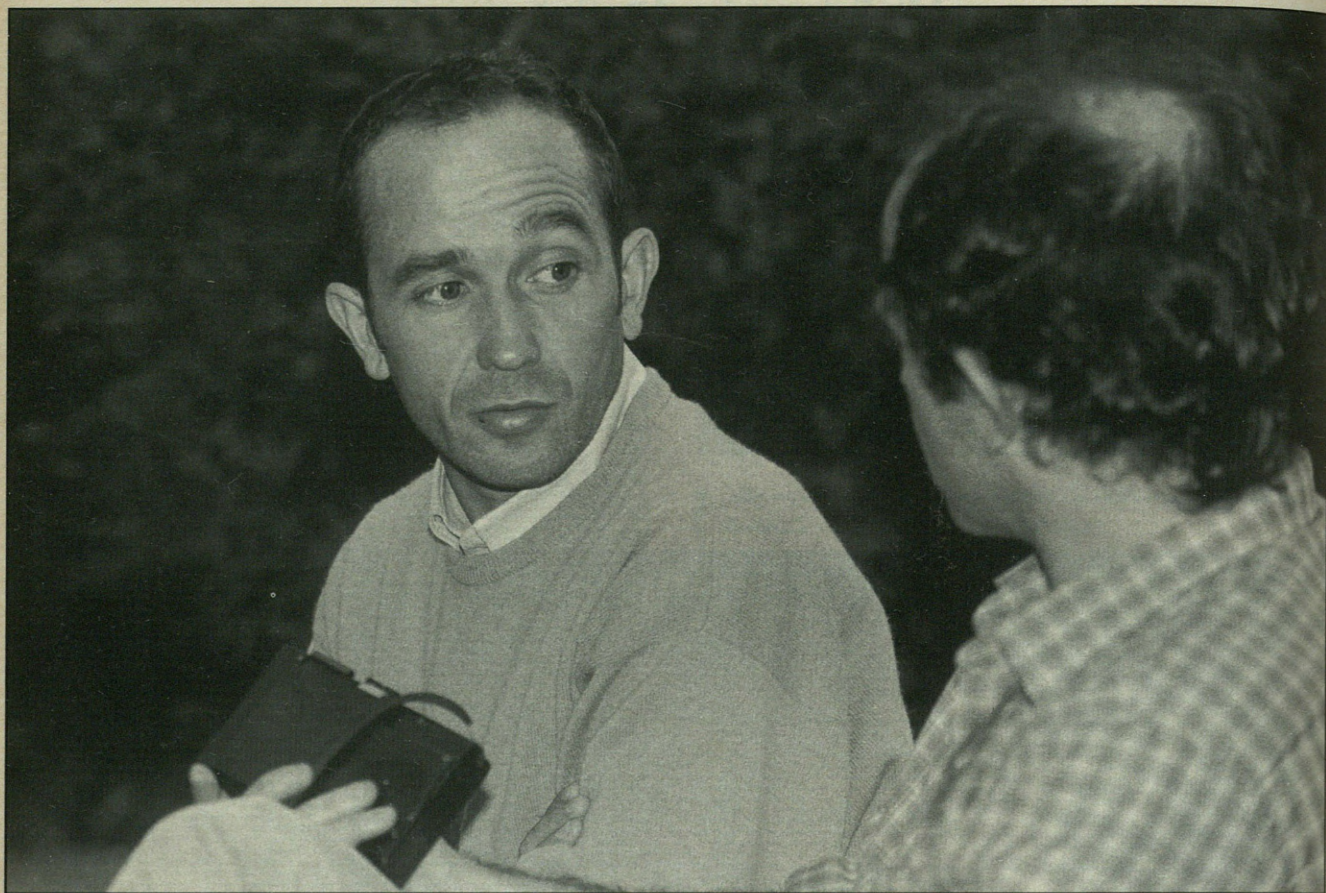

Behobiatik Donostiarako testa nota onarekin gainditu zuen, eta gertutik ezagutzen duten lagunek diote orain zezena baino indartsuago eta txoria baino arinago dagoela. Japoniara bidean, Fukuokako maratoiaren parte hartzeko bidaiaren bezperatan hitz egin dugu Diego Garziarekin.

Zenbat egun behar izan dituzu Behobiako esfortzutik errekupeartzeko?

Bizpahiru egunekin aski izaten da. Egun horietan kilometro bolumena jaitsi egiten da, baina aitortu behar dizut Behobiako lasterketa-

«Azken hilabetearen berrehun eta berrogei kilometro egin ditut astero». (Argazkia: A.Elosegi).

Plinpiadetan, gero eta baserritarrago, hobe; akuilua sartu behar denean baserritarra da azkarrena». (Argazkia: A. Elozegi).

ren biharamunean entrena-tzailearekin gaizkiulertu bat izan eta behar baino hamabi kilometro gehiago egin nituela; Santi Perez nire entrenatzaileak hogeitabat egiteko esan eta nik hogeitahamabitik gora egin nituen goizarratsaldeko bi saiotan, astelehen hartan.

Urteetan zehar borren-beste kilometro egiten ez al zara aspertzen?

Nire ogibidea da hau eta goi mailan egon nahi baduzu hemen ez dago ez zapatu ez jairik; derrigor irten behar duzu korritzera. Lagunek esaten didate, «jo Diego, hi bizi haiz hi! Goizetan korrika egin, arratsaldean beste saio bat eta ondo kobratu», baina kirol honek ere baditu bere alde gogorrak, ez pentsa. Azken hilabeteen berrehun

eta berrogei kilometro egin ditut astero.

Betidanik errepideko gizona izan al zara?

Bai, pista eta krossean oso gutxi ibilitakoa naiz. Nire zirkuitua Azpeititik Azkoitirako joan-etorria da. Nire prestaketak serio hasi nintzenetik maratoina bideratu ditut, erritmo azkar bati eusten alegia, eta horregatik agian zangotan indarra faltako zait lokatzean ibiltzeko. Dena dela, esango nuke errepidean entrenatzen duenak sufritzeko gaitasun handiagoa duela, giharreta-

tik asko sufritzen baita.

Horretaz aparte, pistan dabilenak, esate baterako, dena eskura dauka, zirkuitua bera, masaialaria, dutxak... eta guk berriz geure ibilbideak aurkitu behar ditugu, galduz gero edozein aldapari aurre egin, eta abar. Azken batean geurea naturalagoa da eta eguneroko oztopoak gaindituz gogortu egiten gara.

Korrika kontu hauetan beranduko fruitua zara. Nolatan sortu zitzaizun korrikarako grina?

Istorio luzea da. Garai haie-

tan ez zen intsumitu eta horrelakorik eta soldadutzarako zozketan itsasorako bidean nindoala jakin nuen, independente fitxa atera eta horrela gerrako 18 hilabeteak polikiroldegi batean pasatu nituen. Egonaldi hura erabakigarria izan zen nire bizitzan.

Sasoi hartan Santi Perez nire entrenatzailea ezagutu eta ia aldi berean Luzuriaga lantegitik erregulazio baten bitartez bidaltzeak atletismoarako markatu zidaten bizimodua. Nik ez nuke sekula lana uztiko atletismoagatik, baina egoera horretan, ezinbestean, entrenatzaileak eta Antton Gorrotxategi medikuak asko animatu ninduten. Eta horrela gaurdaino, epe luzerako lan bati ekin genion eta hemen-

« Ez naiz arrastaka ibiliko den horietakoa, baina oraindik beste hiru urtetan maila onean mantentzeko eragozpenik ez dut izango»

«Antonio Serranori atleta bezala ez diot ezer kenduko, baina pertsona bezala arraro samarra da»

txe naukazu maratoi batetik bestera.

Egia al da parrandazale amorratua zarela?

Ohitura onak ez dira galdu behar. Fama hori izateko arrazoiak eta merituak eginak ditut eta orain, noski, kirol konpromizurik gertu ez badago zergatik ez dut juergatxoren bat botako. Denetan onena izatea gustatzen zait, juerga bat egin eta egunak zabaldu artean goza banezake, tira; baina biharamunean lagunak ohean seko lo ditudan bitartean ni bezperakoak pasatzeko paliza hartzen ibiliko naiz. Edozertan onena izaten saiatu behar du pertsonak.

Egoskorretan ere txapelduna omen zara?

Hala diote nire lagunek eta akats horri esker heldu naiz eliteko atleta izatera. Gogorra izan behar duzu, derri-
gor, egiten ditugun astakeriak agoantatzeko. Lasterketaren bat gaizki ateratzen bazait hurrengo entrenamenduan doble lan exijitzen diot neure buruari. Donostian 89ko maratoin debutatu egin nuenetik Bartzelonako Joko Olinpikoetan plaza bat irabazteko oso gogor aritu behar izan nuen. Olinpiada batean parte hartzea ametsa zen niretzat eta bederatzi-
garren ailegatu nintzen, estatuko ordezkarien artean azkarrena. Sasoi hartako maratoilari guztiak (Monte-
ro, Gabela, Romera) utzita

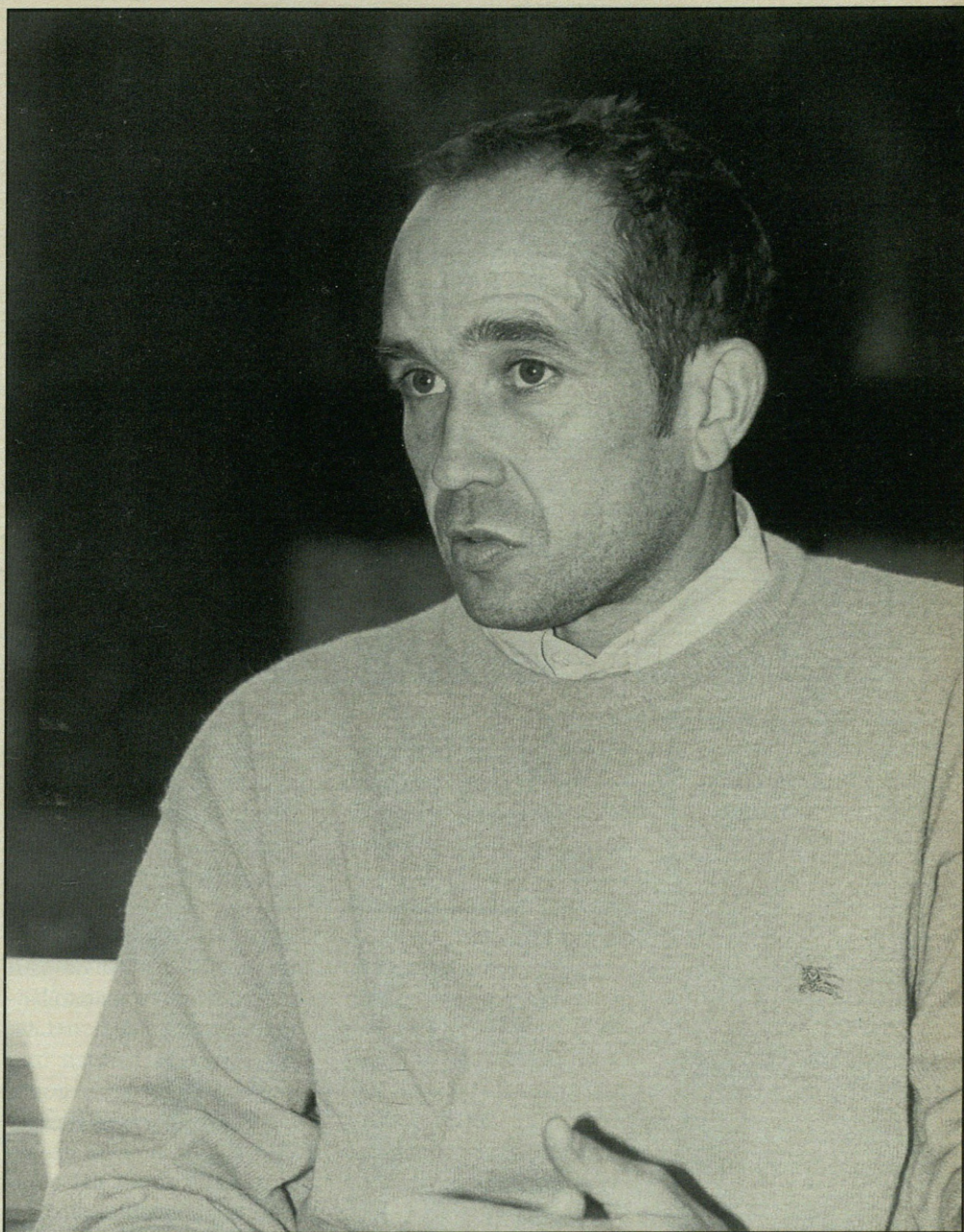
edo etsita, atzera egin dute eta Atlantan maratoin errepikatuko duen bakarra neu izango naiz.

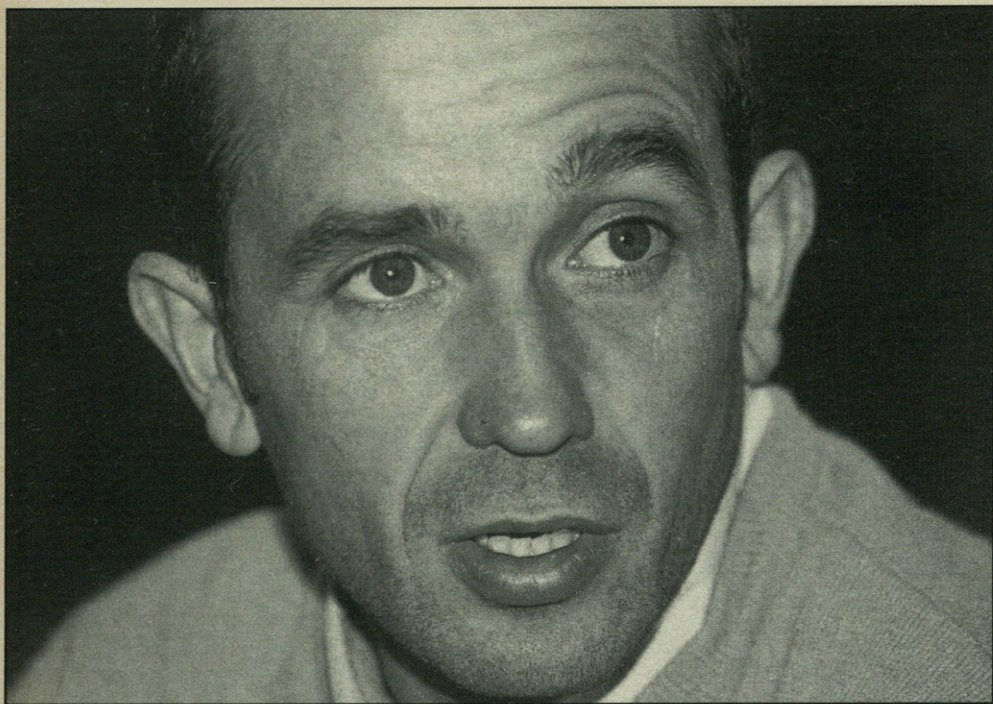
Beraz, Antonio Serranok eragin duen zalapartak ez dizu Atlantako Joko Olinpikoetan plazarik kenduko?

Atleta bezala ez diot ezer kenduko, baina pertsona bezala arraro samarra da. Ni baino marka hobea du baina lehiaketetan ez du oraindik ezer frogatu. Berlingo ma-

ratoian Martinekin batera parte hartu zuen, erretiratu egin zen eta hor galdu zituen aukera guztiak. Aspaldidani-
nik dabil Atlantarako hirugarren gizona berak behar-
ko lukeela esanez, nire ize-
nik aitatu gabe, eta nik de-
fendatu behar izan dut. Olinpiadetarako selekzioa egiteko Federazioak Munduko Txapelketan hamabi lehenengotan sartzen ziren biri agintzen zioten plaza bat eta hirugarrena aukeran.

«Martin Fiz da gaur egun munduko maratoilaririk onena eta alde horretatik nik lasterketa barruan izan dezakedan etsairik gogorrena». (Argazkia: A. Elozegi).

«Errepidean entrenatzen duenak sufritzeko gaitasun handiagoa du, giharretatik asko sufritzen baita».
(Argazkia: Alberto Elósegui).

Hartan seigarren postua eskuratu nuen eta bide batez Serranoren asmoak zapuztu. Eskubide osoz hantxe izango naiz Fiz eta Juzdadorekin batera.

Martin Fizekin ondo moldatzen al zara?

Niretzat eta Juzdadorentzat Martin Fizen garaikide izatea kaltegarria da; bera da gaur egun onena eta bere ondorengue market, pentsaezinak izan arren, balioa galtzen dute. Kontratu aberatsenak beretzat dira baina hala eta guztiz ere Martinekin dudana

harremana ezin hobea da. Areago, Göteborgen korritu genuen Munduko Txapelketan bareak helduta atzean gelditzen ikusi ninduenean seguru nago penarik handiena berak hartu zuela, sasoi betean nengoela baitzekien. Martin Fiz da gaur egun munduko maratolariarik onena eta alde horretatik nik lasterketa barruan izan dezakedan etsairik gogorrena. Atlantian elkar ikusiko dugu berriz hirurok eta seguru egon zaitez ura eskatzen badit emango diodala,

N O R T A S U N A G I R I A

Azkoitian jaio zen duela 34 urte ● Atletismo munduan beranduko fruitua da ● Lanik gabe geratu eta ordutik hona maratoin maratoibil

dabil ● Bartzelonako Joko Olinpikoetan bederatzigarren, Europako Txapelketan bigarren, eta Mundu mailakoan seigarren postuek eliteko kirolarien artera ekarri dute ● Entrenamenduek tarterik uzten diotenean Jesus Aranbarri lagunminarekin duela lau urte jarri zuten kirol dendan egoten da ● Bazkal osteko kafetxoa loiolan hartzea da bere biziorik handiena

baina erasotzeko unerik ikusiz gero aizkorakada emateko ez dudala errukirik izango.

Ez al zarete, bada, talde berekoak?

Taktikak hor daude baina maratoinak 42 kilometro luze ditu eta edozer gerta daiteke, bakoitzak duen egun horretako sasoi puntuak ere zer esan handia du. Hain zuzen, nire bi lagunak aztertzen ari naiz orain, nola eta noiz eta non jo behar diegan kolpea irabazteko. Maratoin abagadune bakarra izaten da eta hura aprobetxatzen ez baduzu, akabo!

Zein izan da gebien markatu zaituen frogak?

Dudarik gabe Helsinkin 94an korritu genuen Europako Txapelketa. Martin, Alberto eta hirurok podiumaren gainean egoteak aparteko poza sorrarazi zidan. Lasterketa joan zen bezala, Martinek atzean utzi eta nola harrapatu nuen beriz, eta 20. kilometrotik aurrera hirurok aurreneko sar gintezkeela ikusteak ematen dizun motibazioarekin, momentuz behintzat ez dut uste inoiz horrenbeste gozatu dudarik.

Abenduaren 3an Japonian, Fukuokako maratoin Martin Fizen marka bautsi nabi duzula diozu; hori entzunda azkoitiar batek baino gebiagok azpeitiarrek kutsatu zaituztela pentsa lezake?

Badakit bi ordu eta hamar minututik behera balio dutela nire zangoek eta dena ondo ateraz gero bi ordu eta bederatzita minutura arrima naitekela; jakina, horretarako baldintza guztiak nire alde beharko nituzke: eguraldia, ibilbidea, lasterketa

«Ura eskatzen badit emango diot Fizi, baina erasotzeko unerik ikusiz gero aizkorakada emateko ez dut errukirik izango»

erritmoa eta bat-batean sor daitezkeen mila kontu. Han izango dira Dionisio Ceron, Tomas Delti Bostonen hiru aldiz garailea, eta jakina, hauek antolatzaileei munduko errekorra hausteko erritmoa jartzeko (2 ordu 06 minututik behera) hiru erbi eskatu dizkiete. Besteontzat erbirik jartzen ez badute, neure kasa egin beharko dut lasterketa, atzetik aurrera, jendea harrapatuz.

Erbiaren lana bain da garrantzizkoa?

Erreferentzia zuzena ematen dizu marka jakin bat lortu nahi duzunean, baina ni bakarrik korritzen ohituta nago eta ez dit ardura. Nire marka (2 o. 10' 30") hantxe lortu nuen, Fukuokan, ia lasterketa osoan lagunik gabe, eta horregatik asmo onenarekin noa. Hasi baino lehen 2, 10etik jaistea firmatuko nuke, eta hortik beherago batek daki muga non dagoen.

Eta datorren urtean Atlantan Joko Olinpikoak.

Japoniatik bueltan horixe izango da nire helburu bakarra. Agian apiril aldera Londres edo Rotterdameko marathoian parte hartuko dut denboraldi osoko balantzea frogatuko baita. Dena den, hori erabakitzeko dago.

Zer egiten du azkoitiar batek Olinpiadetan?

Horixe bera pentsatzen dut

«Nire zangoek bi ordu eta hamar minututik behera balio dute». (Argazkia: Alberto Elósegui).

nik, zer kristo egiten dudan muntaia izugarri hartan. Batek galdetzen zidan ea Japonian azkoitiar bat ez zen ote galduko eta nik ezetz, japoniera banekiela, baina batua. Japonian edo Olinpiadetan igoal dio, lasterketa bat gehiago izango dira. Hantxe, gero eta baserri-

rrago, hobe. Behar denean inozoarena egin, baina erremate garaian, akuilua sartu behar denean, baserri-tarra da azkarrena.

Kaskatuta egongo zara dagoeneko. Noiz arte segitzeko esperantzan, Diego?

Adidas etxearekin datorren

urtera arte nuen akordioa bi urterako luzatu didatenez, segitu beharko. Ez naiz arrastaka ibiliko den horietakoa, baina oraindik beste hiru urtetan maila onean mantentzeko eragozpenik ez dut izango.

MARTIN AGIRRE

Non kokatzen da eskola mapa?

ESKOLA mapa protesta iturri izango dela aitortu du Inaxio Oliveri EAEko Hezkuntza sailburuak, zehaztapen guztiak Eusko Legebiltzarrean aurkezttera doan honetan. Hitzok entzunda, irakaskuntza munduko hainbat saltsa irakiten daudela iragarri daiteke, eta maparen su handitan eltzetik kanpora egingo dutela. Ez du baina, irakiten egon daitezkeen eltzekoei buruzko zehaztasunik eman Oliverik, «*irakaskuntza munduko jende asko ez du gogobeteko*» esan duenean, ezta «*jaso dituzten presio ugarietara aurre egin behar*» izan dietela aipatzerakoan.

Jakin dugunez alabaina, bateko eta besteko ikastolak kezkaren kezkaz lirateke, zeintzuk mugatuko diren Lehenengo Hezkuntzako irakaskuntzara (12 urtera arte), zeintzuek eman ahal izango duten Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza (16 urtera arte) eta zein-

tzuek Batxilergoa, hots, maparen diseinuaz inongo informaziorik eskaini ez zaielako. EILAS sindikatuak, «*administrazioak iluntasunez jokatu du, indar sozialekin kontatu gabe*», salatu du. Proposamenaren berri pasa den larunbateko «El Correo»-tik jaso dute, Hezkuntza sailetik baino lehenago, irakaskuntza munduko partaide gehientsuenek. Hiru orrialde eskaini ziotuen egunkariak, herrialdez-herrialdeko banaketaren berri emanez.

Informazioaren arabera, 408 eskola publikok emango lukete Haur Hezkuntza eta Lehenengo Hezkuntza, Bizkaiko 211k, Gipuzkoako 131k eta Arabako 66k. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza berriz, 177 zentruren esku geratuko litzateke, horietarik 103 Bizkaian kokatuak, 52 Gipuzkoan eta 22 Araban. Eskola mapak 25 barritutan banatuko luke EAE, 12 Bizkaian ko-

katuak leudeke, 9 Gipuzkoan eta 4 Araban. Honezaz gain, mapak arautuko dituen sare pribatu kontzertatuei buruzko informazioa geratzen da zinzilik, aipatu gabe.

ESKOLA itunak jaso zuen lehen kritika, indar sozialak kanpoan utzi eta akordioa politikoen artean bakarrik

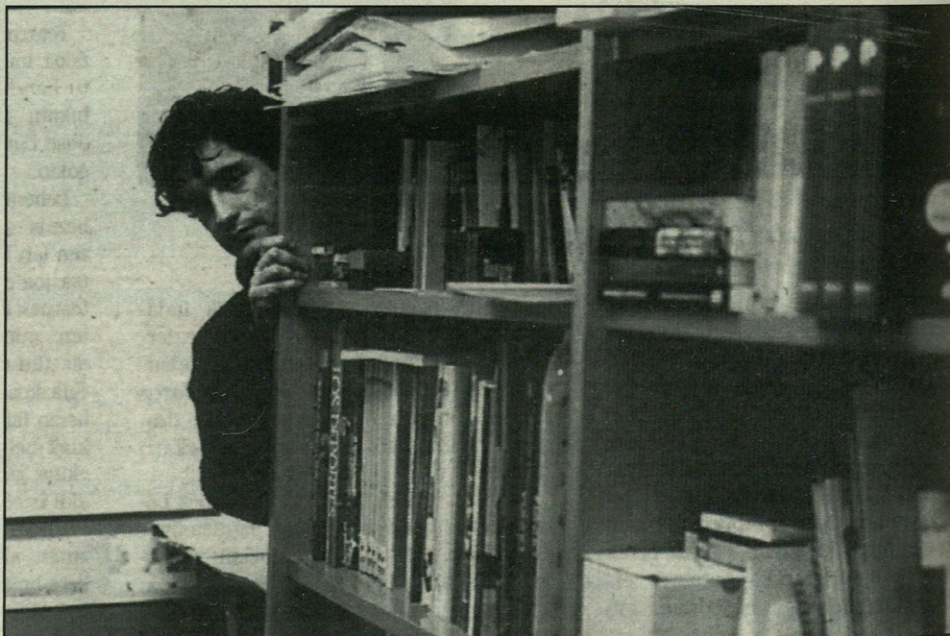
Eskola Itunak jaso zuen lehen kritika, indar sozialak kanpoan utzi eta akordioa indar politikoen artean osatu zela izan zen. Egoera bera ispilatzen du eskola mapak

Argazkian ageri den Alejandro Zugazak, Leopoldo Zugaza argitaratzaile ezagunaren semea,

Ikeder SL agentzia literarioa sortu du, Euskal Herrian eratu den lehena. Agentziaren zeregina, idazlea argitaletxeekin dituen merkataritza harremantant ordezkatzea, argitalpenaren baldintzak negoziatzea eta idazlearen promoziorako bideak jorratzea lirateke, besteak beste.

Hasteko, nork eta Bernardo Atxagak agentziaren zerbitzuak kontratatu ditu, ordezka dezan.

(Argazkia: Xouse Simal).

osatu zela izan zen. Antzeko egoera irudikatzen du, Eusko Legebiltzarrera iritsi aurretik, eskola mapak, eskola komunitatearen parte hartzerik gabeko gobernu osatzen duten hiru alderdien arteko akordio politikoa baita funtsean.

Ikusteko gaude gizartearen iritziak jaso eta biltzeko eztabaida txandarik zabalduko ote den ondotik, hots, maparen inguruko akordio politikoa elkarrekin sozialen artera zabalduko den, edo alderantziz, gero inolako aldaketarik eman ez dadin egina dagoen eta Inaxio Oliveri berak aurreratu duenez ez ote den gatazka sortzaile gertatuko.

DUDARIK gabe, mapa aurrera eramateak akordio zabala eskatzen du, eta horretarako borondatea. EAEko eskola guztiak harrapatuko ditu erdierdikit, hainbat zentzuri Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza emateko aukera ukatuko zaie, zenbait ikaslek beren herritik kanpora bete beharko dituzte 16 urtera bitarteko ikasketak, eta kasu batzutan zentruak itxi beharrean aurkituko dira, aurrera egiteko aukerarik ezean. Indar kontrajarri eta interes asko izango dira jokoan, eta guztientzat egin beharko da lekua.

Guztientzat diogu, Inaxio Oliverik argudiatu duen moduan, eskola mapak sare publikoa indartzeko balioko baitu. Zer lekutan gertatuko dira pribatuaren aldeko hautua egin zutenak? Ez ote da gertatuko Eskola Publikoaren legea onartu zenean zapuzturik geratu zirenak, aurrera begira are gehiago zapuztea maparen egituraketarekin? Zer nolako jokoa eskainiko zaie eskola hauei? Eta ikastolei? Zentru publiko eta pribatuaren arteko egungo diferentziak handitzera egingo al dute?

Galdera eta kezka asko daude mahai gainean, harreman eta elkarrikizketen faltaren adierazgarri. Izan ere, mapak ez du orain arteko dinamikarekin hautsi, ez du elkarlanaren eredurik erakutsi oraino, eta protesta iturri izatera kondenatua dago kaleratu aurretik. Gatazka sortzaile izatera.

J.J. PETRIKORENA

UZTURRE AURREAN DUDALARIK

Europako lehen familia

ORRELA deitzen die euskaldunei mundu osoan ezaguna den «National Geographic» aldizkariak azaroan argitaratu berri duen idazlanean. «The Basques» deitzen da eta seguru egon pittin bat ezagunago izango garela hemendik aurrera lan horri esker. Hori eskertzekoa da, baina orain ikusi behar zer esaten duen gutaz egileak, jakina baita halako idazlanetan –eta lehendik ere atara izan gaituzte mundura honelako eta antzeko publikazioetan– topiko, gehiegikeria eta gezur bat baino gehiago aurki daitekeela erraz. Oraingoan ordea, nahiz eta badagoen topiko eta gehiegikeria frango, aurkitu diot nik zerbait ezberdin eta aski poztu nauena, hots, nabari dela artikulua honen egileak –dena delarik ere– baduela Euskal Herriarekiko halako amodio eta oniritzi aldeko bat. Eta hori da benetan garrantzitsua, jakina baita ezin dela lan mardul, sakon eta borobil bat egin hamar orrialdetan. Horregatik kontuan hartzekoa dena zera da, zer iritzirekin gertatuko den azkenean, eman dezagun, Singapour, New York, Erroma edota Helsinkiko irakurle bat euskaldunei buruzko hamar orrialde horiek irakurri ondoren.

GUSTORA sentitu da idazlea gure artean, ikusten zaio maite duela Euskal Herria eta interesgarri, lagunkoi eta maitagarri egin zaizkiola bertako euskaldunak. Eta hori guztia artikulura pasatu du eta hori da azken finean munduko edozein irakurlek gugandik jasoko duen iritzia. Are gehiago esango nuke oraindik: esan dituen topiko, gehiegikeria eta egjerdiak ere, gure onerako izan direla. Abercrombie jaunak duda izpirik gabe esaten du Euskal Herria zazpi probintziez osatua dagoela eta azaltzen den mapan ere horrela ikus daiteke. Askotan ikusita gaude nola Espainian edota Frantzian «National Geographic» honen antzeko baina garrantzi gutxiagoko aldizkarietan ez den inondik ere onartzen sailkapen hori eta, adibidez, euskaldunetaz hitz egiterakoan errebista espainolek hiru probintzia soilik aipatzen dituzten, eta errebista frantsesek beste hainbeste. Abercrombiek Euskal Herriarekiko duen maitasunak bultzaturik esaten digu euskaraz ikasteari ere ekin diola nahiz eta segidan aitortzen digun izugarri zaila dela hizkuntza bitxi eta aintzinako hori («duela bost mila urte bertan hitzegiten zen bera») ikastea.

JOXEMARI ITURRALDE

ABERCROMBIE mugitu da handik eta hemendik, joan da Bilbotik Maulera, Miarrizetik Gasteiza eta Iruñeatik Aizkorri eta Urbiaraino bertan bizi den jendea ezagutzeko asmoz. Eta hori da kontatzen diguna: arrantzaleen egoera Getarian eta Hondarrabian, euskal presoen egoera Senideakekoek emandako informazioaz, Ibarrolaren lanen berri Omako basoan, txakolaren gora-beherak eta nola ez, San Ferminetan bizi daitekeen giroaren berri. Azkenik, nahiz eta ohartu gauza piloa falta dela eta esandako guztia ez dela horrela, irakurleak Euskal Herriarekiko aldeko joera hartzeri dago bultzaturik eta bertan bizitzeak ongi balio duen zerbait dela jasotzen du azken iritzizat. Eta guk –euskaldun garen ezkeror– zer esan behar: «Se non è vero è bene trovato».

TXUTXU - MUTXUKA

ESKOLA MAPA AUZITAN

EUSKO Jauraritzako Hezkuntza Sailak aste honetan aurkeztuko duen eskola mapari buruz hainbat kezka zabaldu da. Sare publiko ordezkariak ez zaiela inolako informaziorik eman haizatu du EILAS sindikatuak. ARGIAk jakin duenez, sare pribatuak geratu diren ikastolek osatu duten Partaide kooperatibak eta Eneko Oregik berriki izandako bilera modu txarrean amaitu zen. Eskola Maparen barruan diseinatu beharreko banaketaren gainez ez zaiela inolako zehaztasunik eskaini leporatzen diote Hezkuntza Sailari. Bestalde, sare publikoaren aldeko hautua egin zuten ikastolen artean ere, arazo bera bizi dela jakin dugu.

NOR - NORI - NOR K

MARKO ARMPACH

komikilariak «Pedro Mari» komikia egin du IKArenez, Durangoko Azokan kaleratu asmoz. Arturo Kanpionen testuan oinarritua dago, eta istorioa Frantziako iraultza denboran gauzatzen da, Baztanen bizi eta Ameriketara joateko asmoa duen Pedro Mari armadak bortxaz hartzen duelarik. Aurretik «Orreaga» komikia egin du, eta astero «Errobik Pirañak» komikia argitaratzen du gure aldizkarian ●

AMAIA ZUBIRIARI

«Amonaren mengantza» diskoa kaleratuko dio IZ disketxeak Durangoko Azokan. Hamabi abesti osatu ditu guztira, tartean kantu zahar eta berriak, berak ohi duenez estilo tradizionalen moldatuak. Pascal Gaignek egin ditu konposaketak, eta Anjel Unzu, Luis Camino, Joxan Goikoetxea, Joseba Tapia, Txema Garces, Juan Mari Beltran eta Maite Idirin izan ditu estudioan laguntzen ●

XABIER ALTZIBARREK

Juan Antonio Mogelen 85 alegia biltzen dituen liburua plazaratu du, Labayru ikastegia eta Eibar eta Markinako udalen babesaz. Euskaraz idatzitako lehen eleberritzat hartu den «Peru Abarca»-ren autorea jaio zela 250 urte betetzen dira abenduaren 6an, eta horren gogoratzeri eta Juan Antonio Mogelen ekarpena eguneratzeri dator lana. Duela 200 urte idatzitakoak dira testuak, aurretik argitaratu gabeak ●

TEILAK

■ A CORUÑAN EGINGO DA GALEUZKA

GALIZIA, Euskal Herria eta Kataluniako literaturaren inguruan urtero egiten den kongresua A Coruñan ospatuko da aurten. Abenduaren 8tik 10era ehun idazle inguru hurbilduko dira «Emigrazioa eta erbestea» gai nagusiaren inguruan hitzegiteko. Euskal Herritik hamabost idazle joango dira gutxi gorabehera. Gai nagusiari buruz hitzegingo duena Emilio Lopez Aran izango da, erbestean egin diren lan eta argitalpenen berri emanez. Andolin Eguzkitzak «Eusko Gogoa» aldizkariak hitzegingo du, Joseba Gabilondok, Estatu Batuetan dagoenez, norberaren erbesteratzeaz komunikazio bat egingo du eta Joseba Etxarrik Amerikako euskaldunei buruz. Hauez gain, beste bederatzi euskal idazle ere hurbilduko dira.

■ «ELKAR HITZ» EGIN HAURRAK EUSKARAZ

UDA leku, Nafarroako Geroa eta Bizkaiko Kurkuluza elkarteek «Elkar Hitz» proiektua martxan jarriko dute datorren urtariletik aurrera. Nafarroako Arantza herriko aterpetxean haur euskaldunentzat antolatu dituzten egonaldiak dira bere ardatz. Bertara 7-12 urtetako haurrak joateko aukera izango dute, edozein eskola elebidun, pribatu edo ikastolakoak. Proiektuaren ardatza euskara izanik, helburua Euskal Herriko probintzia guztietako haurrak biltzea eta euskalki eta ohitura ezberdinak elkar trukatzeko aukera izatea da.

Kulturaren aurrekontuak onartu aurreko kontuak

EAEko datorren urterako kultura aurrekontuak aztertu ditugu. Orokorrean igoerarik antzematen bada ere, ohiko jardueretan behera egin dute diruek. Datu zehatzak eman eta iritziak jaso ditugu.

EUSKAL Autonomi Elkarteko aurrekontuetan proposatzen denez, 23.323 milioi pezeta (932 milioi libera inguru) xahutuko lirateke kultura alorrean datorren urtean. Aurrekontu osoaren % 3,48, hain zuzen. Kopuru honen aztertzea gatoz.

Zortzi ataletan banaturik dator diru hori, hauexetan: Gazteria eta Gizarte Ekin-tzak, Kirol Hezkuntza, Egiturak eta Laguntza, Kirolak, Kultura Sortu eta Zabaldu, Kultur Ondarea, EITB eta Hizkuntz Politika.

Kultur Ondarearen barne, Azpiegitura Plan Bereziari

Kulturak aurten baino diru gehiago jasoko badu ere, ohiko jardueretarako % 2,5 jaitsi da aurrekontua. (A.: L. Arzuaga).

(Guggenheim, Euskalduna eta Kursaal) aurre egiteko 3.268 milioi pezeta osatu dira eta sailaren gainontzeko beharretarako 20.055 milioi pezeta, aurtengoarekin (19.904 milioi pezeta) alde-

ratuz gero % 0,8 gehiago, EITB eta Guggenheimen artean aurrekontuaren % 63 betetzen dutela.

Gazteria eta Gizarte Ekintzetarako 307.027 milioi pezeta daude zehazturik,

aurten baino 2 milioi pezeta gehiago: irabazpide asmorik gabeko familia eta instituzioei 120.600 milioi pezeta zuzendu nahi zaizkie; gazteriaren alorrean lanean ari diren elkarleen programe-tarako 107.078 milioi peze-tako dirulaguntzak aurri-kusten dira; eta Euskadiko Gazteria Kontseiluarentzat 15 milioi pezeta.

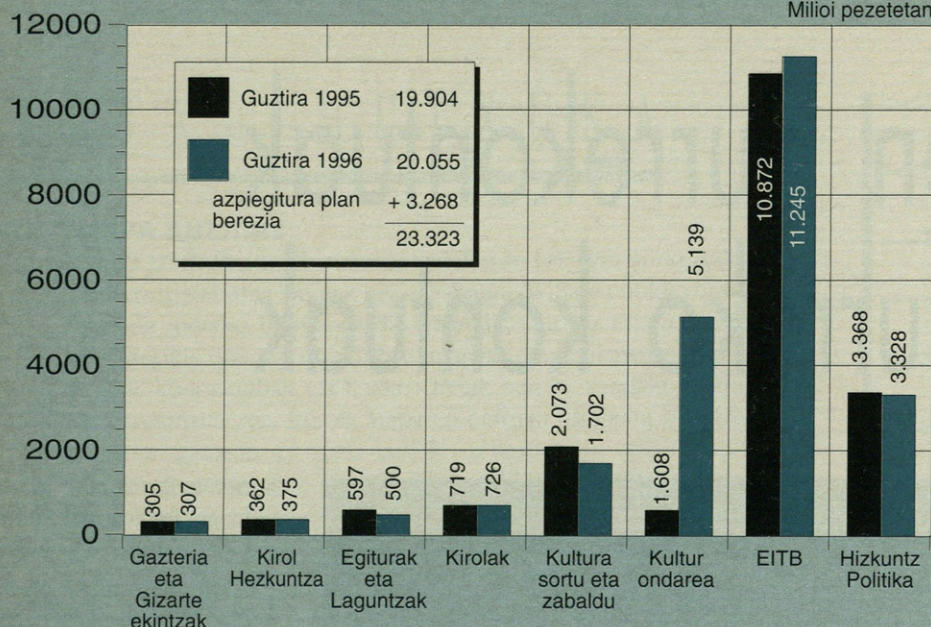
23.323 milioi pezetaren bueltan

KIROL irakaskuntzaren atalean, Soin Hezkuntzako Euskal Erakundeak jasoko luke kopuru osoa, 375 milioi pezetakoa (aurten baino 13 milioi pezeta gehiago). Kirol ekintzei begira bestalde, 726.119 milioi pezeta xahutuko lirateke (aurten baino 7 milioi pezeta gehiago), horietarik 415 milioi pezeta euskal federazioen eta nazioartekoen urteko programei erantzuteko, eta beste 152.124 milioi pezeta ekin-tza zehatzetarako.

Egiturak eta Laguntza atalari begira, 500.012 milioi pezeta (aurten baino 97 milioi pezeta gutxiago) zehaztu dira, eta Kultura Sortu eta Zabaltzeko 1.702.082 milioi pezeta (aurten baino 300 milioi pezeta gutxiago). Es-

KULTURA AURREKONTUAK

Miloi pezetetan

parru honen barruan, Euskadiko Orkestra Sinfonikoak 715 milioi pezeta hartuko lituzke; Euskal Mediak 190 milioi pezeta; Donostiako Zinemaldiak 105 milioi pezeta; Donostiako Musika Hamabostaldiari 55 milioi zuzendu zaizkio; zinemari loturiko elkarte eta ekintzetarako 14 milioi pezeta lotu dira; eta antzerki obrak taularatzeko 55 milioi pezeta.

Kultura Zabaltzeko kopurua behera

IRABAZPIDE asmorik gabeko familia eta instituzioei dagokienez, musikaren alorrekoentzat 140 milioi aipatzen dira; kultur talde eta fundazioentzat 89.300 milioi pezeta; dantzaren inguruko talde eta ekintzetarako 44.700 milioi pezeta; zinemari begirako saioetarako 94 milioi pezeta; antzerki munduko erakunde eta ekitaldietarako 32 milioi pezeta; eta Eusko Ikaskuntzak 20 milioi pezetako dirulaguntza inguratuko luke.

Kultur Ondarean, eta Guggenheimek eramango lituzkeen diruez gain (141 milioi pezeta gastu arruntetarako; 750 milioi pezeta obren erosketerako; eta 2.368 milioi akzioetarako), Bilboko Arte Ederretako Museoa 94 milioi pezetaz jabetuko litzateke eta Rekalde aretoa 50 milioi pezetaz. Museoen Plan Nazionalak bestalde, 96.300 milioi pezetarekin egingo luke aurrera. Durangoko Azoka antolatzen duen Gerediaga Elkarteak 8 milioi lortuko lituzke eta Eusko Bibliografiak 10 milioi pezeta. Guztira, 5.139.561 pezetaz hornitu da Kultu Ondarea, horietatik 3.268 milioi pezeta Azpiegitura Bereziarentzat (Kursaal eta Euskaldunak 900 milioina pezeta hitzartu dituzte) pentsatuak.

Kultur Ondarearen barne, Azpiegitura Plan Bereziari aurre egiteko 3.268 milioi pezeta osatu dira

EITBk 11.245.079 milioi pezeta bilduko lituzke, eta azkenek, hizkuntz politikak 3.328.217 milioi pezeta. Kopuru orokorrean aurtengoarekiko igoera antzematen bada ere, sailaren ohiko jardueretarako aurrekontua % 2,5 jaitsi da.

Diru eta beharren arteko proportzioa

KULTURAKO diruen nondik norakoa aztertzeke hainbat adituren iritziak ekarri ditugu orriotara. Arte mailako banaketaz Ricardo Ugarte eskultoreak adierazi digunez, «kultur-kolonizazioaren adibidea baino ez den Guggenheimek kopuru handiena jasoko du, besteei kenduz. Ez da inondik ere proportziorik ikusten». Honez gain, ditugun museoak sustatu eta egokitzeko

EITB eta Guggenheim Museoaren artean aurrekontuaren % 63 betetzen dute; 14.504 milioi pezeta xahutzen dira bi alorrotan

aukerari ez zaiola heltzen aipatu digu.

Anjel Amigo ekoizleak ez du aurrerabiderik sumatzen: «Zinemagintzaren beharrak kontuan hartu eta trantsizio aurrekontu bat egin beharko litzateke, hau da, diru publikoa nagusi den arlo batetik diru pribatuaren nagusitasunera pasatzekoa. Eta ez dago bonelako planteamenturik, aurreko urteetako bideetik jarraitzen da». Gauzak honela, Kultura Saileko arduradunei ikuspegi orokorragoaz jokatzeari eskatu die, «ikusentzuteko sektorearen etorkizunari aurre eginez. Errekonbertsioaren beharra dugu, arlo batzuk indartu eta beste batzuk alboratzekoa; konpetitibitateari aurre egin nahi badiogu ezinbestekoa zaigu. Horretarako ikusentzutekoen sektorea eta Kultura Sailaren arteko akordioak falta dira, eta zain gaude».

Carlos Panera Maskaradako zuzendariak antzerkigintzarako banaketa bere osotasunean berrantolatu behar dela aldarrikatu digu. «Ez da proposamen seriorik egiten. Historia luzeko taldeak, muntaia bereziak, talde berriak... denetarik daukagu eta bakoitzak kriterio berezitua behar du».

Laguntza eskasegia dela adierazi digu bestalde, banatzen denarekin ezin dela

Amigok ez du aurrerabiderik ikusten zinemaren diruetan, aurreko urteetako bidetik jarraitzen dela dio. (A.: L. Arzuaga).

ezer egin. «Ez dago proportziorik, adibidez, Errioxan eta hemen inbertitzen denaren artean. Eta bestalde, obra handi bat antzezteko asmoa izan arren, dirulaguntzak ez dira aldatzen. Sortzaileen lanari ez diote laguntza handirik ematen. Betiko konfusioa mantentzen da, profesionala eta amateurra nabasten dira. Profesionalei enpresa bat izatea eta egoera legal batean egotea eskatzen zaie, baina gero diruak banatzearakoan ez da hori ikusten».

Eusko Ikaskuntzako Jose Mari Velez de Mendizabalek esan digunez, aurrekontuetan jasotzen duten dirua ez da nahikoa izaten eta Madrilerla, Bruselara zein diputazioetara jotzen dute

kopurua osatzera: «Bestalde, dirua Kultura Sailetik jaso arren, gu Hezkuntza Sailera pasatzen abalegintzen ari gara, lana arlo horretan burutzen baitugu».

Orkestren diru-martxak

BILBOKO Orkestra Sinfonikotik oso kezkatu jaso dute aurrekontuen berri: «Gu askoz ere lasaiago ibiliko ginateke gure finantziabideak hiru izango balira eta ez bi soilik, hau da, Bizkaiako Diputazioa eta Bilboko Udala. Baldin eta Kultura Sailetik dirurik jasotzen badugu liskarrerako arrazoiak egon daitezke».

J.J. PETRIKORENA
AINHOA AZPIROZ

La Casa del Café

— Juan Triunfo S. A. —
D O N O S T I A

Jean Baptiste Dirassarrek «Hegiko borda» bere lehen liburua kaleratuko du Elkarrekin

«Kultura munduan zernahi kapera ttipi badugu, baina elizarik ez»

Hamasei urtetan hasi zen berriketari lanetan «Herria» astekariarentzat. Bide beretik, «Sud Ouest» egunkariarentzat ere, Hazparneko berriak ematen. Geroztik, duela hilabete erretreta hartu zuen arte, mundu honetan aritu izan da. Euskaltzaindiko urgazle, Iparraldeko kultura mundua segitu du itzaletik. Liburu baten bidez bere sekretuak jakinen ditugu.

Nola hasi zinen garai hartan kazetari lanetan, «Herria»n eta «Sud Ouest»en?

Gaur egun euskaraz idazten baldin badakit Piarres Larzabali zor diot zeren eta nire haur denboran hura baitzen bikari Hazparnen. Harekin ibilia naiz katiximan, eta mezan ere lagundu nuen. Eta berantago Piarres Xarritonekin ere. Bi Piarres izan ditut hor nolazbait aitatxi.

Hamasei urterekin hasi nintzen «Herria»n idazten. Hori gertatu zen batere funtsik gabe, berriketari bat behar zutela pilotaren saila egiteko. Pilotaren saila hasi nuen eta izenordetzat hartu nuen «Arraia». Gero «Basque Eclair»ek ere berriketari bat behar zuela eta, hor ere hasi nintzen. «Sud Ouest»entzat galdetu zidaten Hazparneko

festei buruz berriak eginen nituenentz. Soldadu nintzelarik hasi nintzen bertan. Soldadutik landa «Basque Eclair»en sartu nintzen eta handik hamar urtera «Sud Ouest»en.

Zer diferentzia ezagutu dituzu komunikabide batetik bestera?

«Sud Ouest»en aritu naiz lehenik Baionan eta gero Donibane Lohizunen eta manatu lana egiten nuen, Donibane Lohizune eta inguru horretako berriak. Alta, «Herria»n idazten dut aise lano-kiago zeren eta denen modu nahi dudana erraten dut. Ez dut erraten «Sud Ouest»en

trabatua nintzela, baina mugatua nintzen, edo behar zuten espresuki galdatu eni beste toki batera joatea, bestenaz Donibane eta Ziburuko berriak eta horretarik kanpo ez. Aldiz, «Herria»n Errusiako gertakariak aipatu nahiez gero, aukera nuen.

Ez ote zen harrigarri euskaldunak agertzea kazetari lanetan?

Bai. Garazi alde hartara joan nintzen erreportaia bat egi-tera eta etxeko aitatxi zahar-rrarekin mintzatu nintzen euskaraz eta gizon hura har-ritu zen, nola izan ninte-keen ni berriketari. Haren- tzat gauza arraroa zen, aban-

txu bertze mundu batekoa. Orai denborak aldatu dira.

Geroztikako aldaketa horiek nola ikusi dituzu?

Ikusten dut gauza anitz al- datu dela, orain zernahi lan bada, elkarte anitz baitira, ezin ukatua da. Eta irrati ho- rieie esker eta telebistari es- ker, munta handia baitu be- reziki telebistak geroari bu-ruz. Nik daukat mintzaira bat ez dela salbatuko ez ba- da azkar sartua telebistan eta media berri horietan.

Tokiko berriek garrantzi handia hartzen dute. Horretan aritu zarenez nola ikusten dituzu orientabide horiek?

Hartzen baldin badituzu gerlatik landa agertu ziren «Sud Ouest» batzuk, franko- tan orrialde bat bakarrik du- te Baiona, Miarritze, Doni- bane Lohizune eta Euskal Herri barnearentzat. Orai badira sei, zortzi, zenbait al- diz gehiago.

Gero eta gehiago herriko berriak, tokikoak dituzte es- timatzen, berri nagusiak denen buru telebistaren bi- dez badakizkitez edo herri

«Hemengo euskaraz idatzi dut liburua, beste gai batekin batuari hurbil ninteke gehiago, baina ene haur denbora dut gaia»

Dirassarrek azpimarratu digunez, «nik daukat mintzaira bat ez dela salbatuko ez bada azkar sartua telebistan eta media berri horietan».
(Argazkia: Tala).

baten bidez. Kennedy hil delarik, nork ikasi du hori «Sud Ouest»-etik? Hala herriko berri hurbilak munta handikoak dira.

Nola ikusiko zenuke Ipar Euskal Herriko prentsa geroari buruz?

Nahi nuke Euskal Telebista denetan sartzea Iparraldean, eta telebista horrek toki gehiago emanen balu Iparraldeari eta hemengo jendeen arrangurei. Badira emankizunak baina ez da aparantziarik ere.

Zer erranen zenuke kultura munduaz, Iparraldeari dagokiola?

Anitz gauza egiten da, gisa guziz bakoitza bere alde ari da, zernahi kapera ttipi badugu eta elizarik ez. Ez dut erraten denak eliza berean behar gintezkeela, baina sobera berduratuak ez ote garen. Badira gauza batzuk estimagarriak, hala-nola egiten duten Sara, Azkaine eta Zugarramurdi bildurik, Axularri buruz sail bat. Baina ororen buru nola hunki

usaian hunkitzen ez direnak?

Agertzen duzun lehen liburu horretan euskara batua erabiltzen al duzu?

Euskara batu bat bada, hori sartu behar dugu baina ez presaka, eta nik agertzen dut liburu bat euskara batuan batere ez dena, hemengo euskararen dena, beste gai bat hartu banu beharbada euskara batuari hurbil ninteen gehiago baina hor gaia dut ene haur denborari buruz.

Gogoan ditut beste bi liburu, eleberri bat eta gogoe-ta liburu bat. Orain arte bes-teen pentsamoldeak eman ditut, eneak aldiz ez ditut behin ere eman, noizbait horretaz lan bat egitea kalkulatu dut, ene ikusmoldea bizitzaren gauzei buruz.

«Sud Ouest» utzi duzue-tik ba al da erredakzioan kazetari euskaldunik?

Ez da kazetaririk euskaraz idatz dezakeenik.

IXABEL ETXEBERRIA

Gelako

• Dekorazio proiektuak
• Eskatu prezio eta aurrekontuak

ZARAUZEn
GIPUZKOA KALEA, 13an
ALTZARI DENDA
NAHIZ MODERNO
EDO KLASIKOAN
ZURE ETXEA APAINTZEKO
PREST GAUDE

Juan Luis Goenagaren «Ilbelta» erakusketa antologikoa Koldo Mitxelena Kulturunean

Naturaz ehundutako oihalak

Bere bizitzako ibilbidea jasoz, erakusketa prestatu du pintoreak, hilaren 23tik aurrera. Paris eta Alkiza ibilbide horretako bi geltoki dira. Hor pausatzen dira artistaren pintzelak, eta historiaurretik jende askoren pasabide izan diren lekuetan. Izan ere, naturaren koloreek zipriztinduko dute erakusketa.

1969-AN lehen erakusketa egin zuenetik makina bat eginak ditu Juan Luis Goenaga pintore donostiarrak, kolektiboak eta bakarka, galerietan, museotan eta bestelako aretoetan. Duela bi urte Artelekun ikastaro bat eman zuenean, Koldo Mitxelena Zentroa ireki zela eta, orain zabaltzen den erakusketa honen asmoa sortu zen. «Xanti Erasok zerikusia izan zuen horretan. Nire obra guztia lokalizatzen lan handia egin dute batzuek», dio artistak. Partikularren etxetan, galeriatan, erakundeetan eta museotan lokalizatu ondoren, obren argazkiak atera, eta bi hilabetetan zehar erakusgai egongo diren pinturak, argazkiak eta eskulturak aukeratu behar izan ditu Edorta Kortadi kritikariak. 92 koadro bildu dira eta azke-

nean sail bakoitzetik obra bat (sustraiak, belarrak, antropomorfoak, sail urbanoa, hari matazak, amatasunak) sartu behar izan duela argitu du Goenagak. Argazki eta objektuek osatzen dute muestra.

Iturri askotatik edandakoa

AUTODIDAKTA izan arren, iturri askotatik edan du artista honek: 1969ko Paris mugituan ikusitako erakusketa, museo eta aldizkariak, Barandiaran (etengabe irakurtzen du), Oteiza, «Quosque Tandem», Baroja, Ur taldea, Gaur taldea...

Ernio inguruak musa gisa funtzionatu du Goenagarengan: Santa Engrazia, Iturriotz, Zelatun, Granada erreka, Erraia eta Amalda leizezuloak... «19 urte nituela etorri nintzen bona, eta

Erakusketari esker, galdutako obrak lokalizatu ditu. (A.: Klisk).

gerora jakin muen aitona alkizarra nuela eta familia guztia Ernio ingurukoa dela. Horren inguruko geologia, mitologia, historia interesatu zait beti. Erromatar aurreko San Adrian eta San

Elias galtzadak, Ekain eta Altzerri, kasu».

Pintore honen beste ezaugarri bereizgarria naturako koloreen erabilera da, mendian ikusten dituen koloreak, nahiko ilunak, askotan

Ernio inguruko lekuek eta koloreek eragin handia izan dute Goenagaren obran. (Argazkia: Klisk).

berak egindako olioak izaten dira. Zenbait obra espresionismoaren barruan sar daitezkeela dio, baina ez du oso argi bera espresionista denentz. Autistatzat hartzen du bere burua, berarentzat pintatu eta bere lana erakustea kosta egiten zaiolako. Baina ez da kexu gale-

riekin, zorte handia izan du alde horretatik.

«Mila pintore daude baten atzean, aurrekoen lana eskertu behar da, azkenean familia bezala gara». Gustuko dituen margolarien artean lagun izandako eta diren Zumeta, Balerdi, Mendi-buru, Ortiz de Elgea, Nagel,

Llanos eta Ameztói aipatzen ditu. Pintoreen artean harreman onak dituela dio. Gipuzkoan mugitzen direnak nahiko indibidualistak omen dira, eta Bizkaian berriz, Arte Ederretako eskolaren inguruan biltzen direla aipatu du.

Pintura zerbait fisikoa da

Goenagarentzat, barrenetik sortzen zaiona. Hori bai, behin estudiotik kanpora, koa-dro bakoitzak bere historia hartzen duela zehaztu digu. Orain bere obra osoaren bilduma eta historia ikusteko aukera dugu.

JOXEMI SAIZAR

IKER

**6 URTETAKO
GARANTIA**

FAGOR

**SUKALDE
ERAKUSKETA**

Udala Enparantza, z/g

Telefonoa: 943-79 00 43

20500 ARRASATE

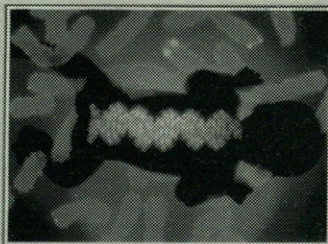
Ipeñarrieta, 5
Telefonoa: 943-72 50 75
20700 URRETXXU

**PIRINIOAK ETA
EUSKAL HERRIA:
MITOAK ETA
SINESKIZUNAK**

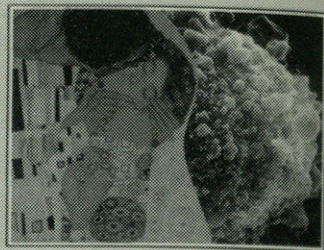

**GENETIKA, ETIKA
ETA
IDEOLOGIA**

(Genetikaren historia eta Genoma proiektua)

**HIESA:
PREBENTZIOA,
SEXUALITATEA
ETA DROGAK**

**DENBORAREN
HISTORIA LABURRA**

(BIG BANG-ETIK ZULO BELTZETARA)

Stephen W. Hawking

**EDENGO
HERENSUGEAK**

(GIZA ADIMENAREN EBOLUZIOARI
BURUZKO ESPEKULAZIOAK)

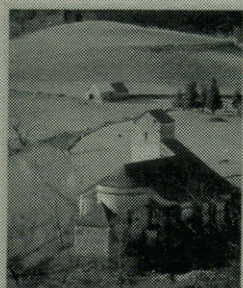
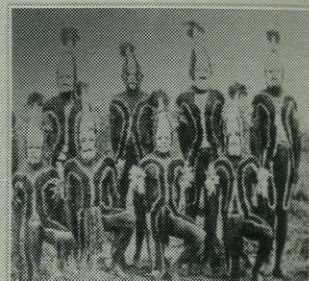
Carl Sagan

**MAGIA, ZIENTZIA
ETA ERLIJIOA**

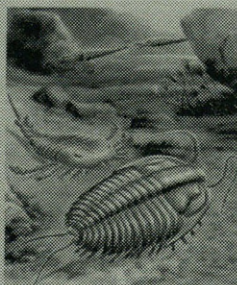
(MITOA PSIKOLOGIA PRIMITIBOAN)

Bronislaw Malinowski

**ZUBEROAKO
HISTORIA**

Pierre Bidart eta beste

**EBOLUZIOARI BURUZKO
GOGOETAK**

(PANDA HARTZAREN ERPUKUA)

Stephen J. Gould

GAIK TESTUAK

**ESALDITIK
TESTURA**

(EUSKARAZ TREBATZEN ****)

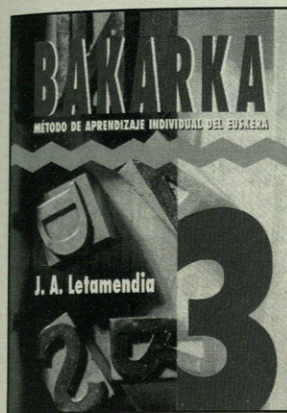
Joseba Ezeiza / Maite Lekuona / Ed. Alhena

**DURANGOKO AZOKAN
ZAIN GAITUZU**

GAIK ARGITALDARIA

LIBURUA K

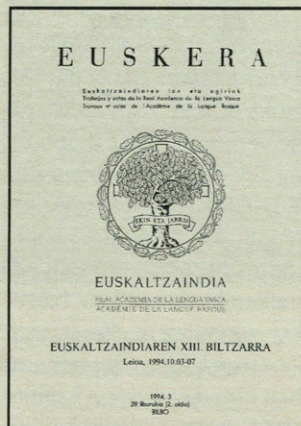
«BAKARKA»

J.A. LETAMENDIA

ELKAR, 313 or.

Euskara bakarka ikasteko erdua eskaintzen digu J.A. Letamendiak liburu hone-

tan. «Bakarka» bildumako hirugarrena dugu, Hizkuntz Eskola Ofizialeko laugarren mailarekin aldera daitekeena. Gai ezberdinetan banatua dator, gai bakoitzarekin hainbat ikasgai, ariketa eta irakurketa eskainiz. Liburuaren azken atalean ariketen erantzun zuzena eta hiztegitxoia eranstean da. Morfologiari dagokionez, nor-nork eta nor-nori-nork aditz formen orainaldia jorratzen da. Deklinazioan, gizaki bizidunen kasuak. Sintaxian, esaldi koordinatu eta subordinatuak. Guztia, euskara erroterik ikasi asmoz moldatua ●

«EUSKERA»

EUSKALTZAINDIA

39. LIBURUKIA, 1616 or.

1920. urtetik aurrera argitaratzen den «Euskera» ager-

kariak Euskaltzaindiaren agiri eta lanak bildu ohi ditu, eta okasio honetan, pasa den urteko urrian Leioan egindako XIII. Biltzarran jorratutako gaiak, egindako gomendioak eta hartutako erabakiak. Alorrez alor banaturik aurkezten dira gaiak, hiztegitzintzatik abiatu eta, gramatika, lexikografia, literatura, onomastika eta ahoskerari buruzkoak jasoz. Akademiaren azken-azkeneko ildoen berri ematen da, eta beraz, euskara batua zertan den, eta aurrera begira nora jo nahi den jakiteko kontsulta liburu ezinbestekoa da ●

E. LIZARRALDEREN BEGIETAN

Ba zen garaia!

Jateari buruz hitz egin, idatzi eta teorizatzea iritsiko ginenik, egia esan, ez nuen uste. Norbaitek esan izan balit karrera egitera ausartu eta etxean erotzat jotzen ninduten garaietan ez nukeen sinetsiko. Dietak orekatu, gorputzaren atalik gehienetan pilatu ohi diren gehiegizko kiloek kontrako borroka, moda, estetika... guztia dugu azken bolada honetan eguneroko 'ogia'. Modaren aginduetara makurtzeko tentazioa kalera irten orduko suma dezake edonork eta gutxi dira -araua baieztatzen duten salbuespenak?— norberaren garapena lotsagabe mugatzen duten hesietatik alde egitera ausartzen direnak. Hor dira, bestalde, bulimia eta anorexiari buruzko albiste kezkarriak eta, kezkarriagoa dena, bi gaixotasun larri hauei buruz kaleratzen ez den informazioa.

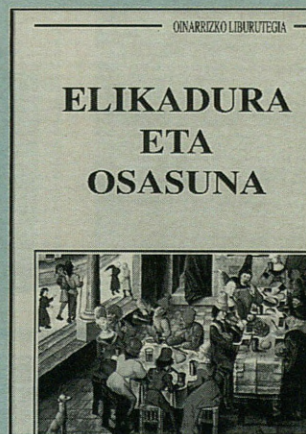
Zereginotan urteak eman ditugunok ez gara betiko leloa behin eta berriro errepikatzeaz nekatuko: elikaduraren arauak buruzko heziketa premia dago, are ge-

hiago bizi garen mundu ero honetan.

Gauzak honela, gure burua zorientzeko modukoa iruditu zait liburuak. Bertan, elikadurak giza-gorputzean sortzen dituen erreakzioak edonork ulertzeko moduan plazaratzen dira, modako aldizkarietan axolagabe azaltzen diren kontzeptuak tajuz ulertzen laguntzen duelarik.

Liburuaren hasieran topa daitekeen esaldiak ondorengo atalen filosofia jasotzen du: «Gorputza makina da; makina perfektua baina sentikorra». Ez da, hortaz, edozein mokadua janda lasai eta arazorik gabe bizitzeko modurik, gehienetan gure buruari kontrakoa agindu arren.

Nutrizioa modan dago, eta hori, gure buruari erreparatzeko balio duen heinean, positiboa da. Modatik haratago doan tartea, ordea, handia eta konplexuagoa da. Behingoz, aurkitu ahal izan dugu hau guztiaz azken boladan faltan bota dugun seriotasunez arduratu den ikerketa lana. Era berean, ulertzen eta

«ELIKADURA ETA OSASUNA»

GAIK ARGITALDARIA

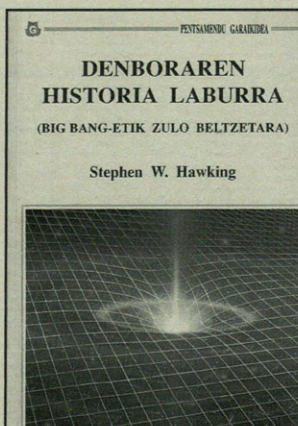
irakurtzen erraza denez gero, atsegina eta interesgarria, etxeko liburutegian eduki beharrekola dela esango nioke edonori. Gurean, behinik behin, lekua egina dauka dagoeneko. On egin!

«OPTIMIZAZIOA. PROMAZIO LINEALA»
VICTORIA FERNANDEZ GONZALEZ ETA ANA ZELAIA JAUREGI
UDAKO EUSKAL UNIBERTSITATEA, 331 or.
 Udako Euskal Unibertsitatea optimizazioaren kontzeptua argitzen saiatu da, ikasle euskaldunei zuzendurik, eta gaiari buruzko euskal bibliografiarik, ezta euskarazko terminologia finkorik ez dagoela kontuan hartuta. Optimizazioaren bidez ebatz daitezkeen arazoak aztertzen dira batetik, horretarako eredu linealak eta soluzio grafikoa aurkezten, dualtasuna... gai bakoitzaren amaieran, ikasitakoak lantzeko ariketak proposatu eta ariketa guztien emaitzak biltzen dira ●

«DENBORAREN HISTORIA LABURRA»
STEPHEN W. HAWKING
ITZULPENAREN ARDURADUNA: JUAN INAZIO ABRISKETA
GAIAK, 217 or.

Stephen Hawking (Oxford, 1942) kosmologiaz egun bizirik dugun espezialistarik hoberenatarikotzat jotzen da. Espazio-denborazko singularitateak izan ditu aztergai eta arrakasta handia lortu du zulo beltzak eta mekanika kuantikoa batzeko zereginean. Bere arrakastaren lekuko dugu liburua hau ere, dagoeneko 5 milioi aletik gora salduak baititu. Bertan, grekoen garaietatik gaur arte garatu diren teoria kosmologiko guztiak aztertzen ditu, hainbat galdera erradikal egin eta erantzunak emanez ●

«KITTANO»
JOXANTONIO ORMAZABAL

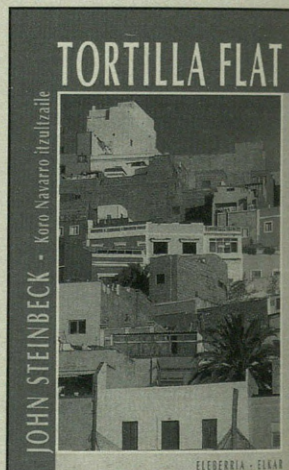
ELKAR, XAGUXAR, 92 or.
 Kittano izeneko ijitoaren historia kontatzen digu autotoreak liburuan: jaio eta auto gorri baten atzeko eserlekuan utzi zuten abandonaturik. Gaur egun, gizon heldua dagoeneko, hiri handi batean bizi da gaztaina errearekin salduz. Kintxo eta Mieliño dira bere lagunak eta Uxabe bere bihotzeko azukre koxkorra. Sufrimendu eta zailtasun guztien gainetik aurrera egiten dakiena dugu Kittano.

Ondo ezagutzen du Joxantonio Ormazabalek haurren mundua, eta hamaika liburu argitaratuak ditu urteotan, Kittanoren antzera, gaztetxoentzat ●

«TORTILLA FLAT»
JOHN STEINBECK
ITZULTZAILEA: KORO NAVARRO
ELKAR, 246 or.

Kaliforniako Salinasen jaioa, abenturazale amorratua izan zen Steinbeck, igeltsari, gaueko zaindaria, laborateginoko laguntzaile, kazetari, eta batez ere ibiltaria. Handiki eta handikerietatik ihes egin zuen beti. Bere eleberrietan jaioterriko bazterrak, langileak eta jende xehea agertu ohi zuen, eta aldi berean gizakiaren handitasuna aldarrikatu.

Danny dugu liburua honetako protagonista, bere adiskideak eta etxearekin batera. Guztiak, Tortilla Flat herrian kokatu ditu idazleak historia honetan ●

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

«UDALBERRI»
ATAUNGO UDALA
ALDIZKARIA
1995EKO AZAROA, 1.
ZENBAKIA

Udalaren inguruko informazioa herritarrei eskaintzeak duen garrantziak oharturik, eta herritarrak informazioa jasotzea oinarrizko eskubidea duela-koan, aurteztu du Ataungo Udalak aldizkaria, hilabete-kari izateko jaio dena.

Guztira 20 orrialdez jantzirik dator «Udalberri»-ren lehen alea, eta sei gairen inguruan moldatua: Udal berriaren osaketa dela, lanpostuen eskaintza publikoa, 1996rako zergak, etxebizitza berriak, bake-epaile berria eta San Gregorioko frontoiari buruzko xehetasun ugari eskainiz ●

«HEMEN GAITUZU»
LUHARTZ
ELKAR

1982. urtean sortu zuten taldea Jabi eta Rafa durangarrek, eta garai hartan, batez ere ezkontzetan jotzen zuten. Txarli eta Aitorrekin batera, ezkontzetatik plaza saioetara egin ondoren, egun, erromerietan aritzea eta aurrean jartzen den guttia mugimenduan jartzea dute helburu.

Horretara dator beren lehen diskoa ere, «Hemen gaituzu» izenekoa, hasieratik bukaerara erritmo bizi eta dantzagarriez aurkezten dena. Guztira hamairu abesti diskoratu dituzte, «Mustang deskapotea» dela, «Andragai bila», «Parrandan», «Saltsa beroa», «Pi-Fo-Pa», «Nahasketa», «Irribarrea», «Goizeko reggae», «Amaren bularra»... propio-propio festa giroa alaitzeko egindako errepertorioa ●

«CHILLIDA: DUDAS Y RESPUESTAS»
LUXIO UGARTE
EREIN, 140 or.

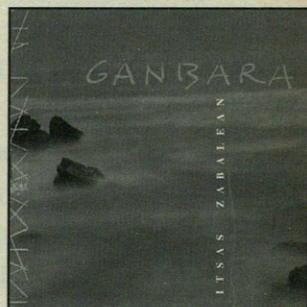
Eduardo Chillidaren obra ulertzeko klabeak eskaintzea da Luxio Ugarteren helburua, eta horretara dator elkarrizketa moduan plazaratu duen liburua. Bertan, artistaren pentsamendua, bere eskulturetan baliatzen dituen kodeak, finean, zabaldu nahi dituen mezuen nondik norakoa azaltzen zaigu sakon jorraturik.

Oñatin jaioa da Luxio Ugarte, EHUn psikologian lizentziatua eta antropologian Quebeceko Laval unibertsitatean. Liburu honen jarraian bestea plazaratzeko asmoa du, Chillida eta Oteiza alderatuz ●

«ITSAS ZABALEAN»
GANBARA
ELKAR

1983. urtean sortu zirenetik, seigarren diskoa du folk taldeak, guztiak hari beretik osatuak, hots, doinu zahar-arakatu eta berreskuratu baititu Ganbarak orain artean, beti ere egungo instrumentazio eta moldaketen ikuspuntutik.

Polifoniak, dantza herrikoiak eta taldearen konposizioak aurki daitezke lan honetan jasotzen diren hamabi doinuekin, guztiei itsas usaina darielarik («Gure jaun kapitaina», «Mare nostrum»...), aurkezpenean esan zutenek, «bertan doinua amankomun bihurtzen baita eta kantu berriz unibertsala. Itsas zabalean sentimentuak puruagoak baitira, herri eta mugarik gabek». Haizea aurpegian eta kresala azalean, itsasorako bidea hartu du Ganbarak ●

SOLUZIO
GRAFIKOAK

ANTZA

Maisuen Eskutik

SOLUZIO
GRAFIKOAK

Zirkuitu ibilbidea, 1 eta 2 ☎ 37 15 45 - Faxe 37 34 03 • Lasarte Oria 20.160

Elefantea eta beste animaliak ikus daitezke ETB eta BBCK ekoiztutako dokumentaletan. (A: Elhuyar).

Natura BBCren begietan

B BC eta ETBk beren kolaborazioa zabaldu egin dute, oraingo honetan sei kapituluz osatuta dauden bost serie koproduzitu baitituzte. Animalien mundua era desberdin batean erakutsiko duten dokumentalak dira, mundu ezkutu honetako ikuspuntu desberdinak azalduko dizkigutenak. Ez da ordea honako hau kate ingelesarekin batera egin duten lehenengo lana, eta ziur ez dela azkenekoa izango ere.

ETBk BBC kate britainiarrekin dokumental berrien produkzioa egiteko kolaborazio akordioa zabaldu egin du. Animalien bizia azalduko duten sei kapituluko bost serie berriek osatzen dute elkarlan hau, eta bakoitzak animalien inguruko gai desberdin bat ukituko du.

«Nightmares of nature» izena du lehenengoak; bertan animaliak pertsonengan

sortarazten dituzten beldurak azalduko dira. Bigarrenak «Great natural journey» da, migrazio handiak nola koak diren azalduko dizkiguna. Hirugarren seriea, «Land of the tiger», munduko fauna eta flora zehar egini-ko txango ikusgarria da. «Being there» saila izango da laugarrena, prestigiozko kamerari batek zuzendutako lana. Bukatzeko, «Sexual connection» ikusi ahal izan-

go dugu, oraindik ezagutzeke dauden sexu errito eta portaera bitxi gogorrekin.

Ez da hau egin duten lehenengo kolaborazioa. 1989an hasi ziren honelako lanak eginen. Hauetako gehienak naturaren inguruko dokumentalak dira, halanola «Bizitza izotz artean», «Naturaren garapena» edo «Giza aberea» bezalakoak. Koprodukzio eta aginduzko programen arduraduna

den Santi Uriartek esan digunez, «*kate ingelesa aukatzeak oso arrazoi sinplea du; naturari buruzko dokumental onenak egiten dituzte. Horretaz gain, gure harremanak onak izan dira eta hauek jarraitzeko asmotan gara.*»

Koprodukzio bat izanik, dokumental hauek bi telebista kateen emaitza dira. Baina zer jartzen du bakoitzak? Santik dioenez, «*gure partaidetza txikia da. Produkzioarako dugun diru kopurua oso mugatua dago eta kontuan hartu behar da dokumental hauek biru edo lau urte irautean duten proiektu izugarriak direla. Batzuetan hasieratik gidoian bertan parte hartzen dugu. Gehienetan, ordea, gidoia eta medioak beraienak dira eta guk dirua jartzen dugu.*»

ETBk BBCrekin egiten dituen kolaborazio guztiak dokumentalak dira, fikziozko produkzioak egitea kostu izugarriak eskatzen baititu. Momentu honetan «Rock-and-rollaren historia» azaltzen duen beste koprodukzio bat dute eskuetan eta datorren urterako XX. mendeko historia ardatz bezala duen «People's century» eskuratu dute.

«*Dokumentalak kostua errentabilizatu eta arriskua gutxiagotu egiten du*»-aipatzen du Santik-, *bala ere, pixkanaka proiektu desberdinetan sartzen ari gara. Horrela fikziozko koprodukzio bat ere egin dugu TVE eta Valentziako telebistarekin batera. Baina telebista txikia da gurea, eta honelako lanetan aritzeko ezinbestekoak ditugu elkarlanak.*

IDOIA TORREGARAI

Aintzane Gardoki: «Euskararen berri era entretenigarrian eman nahi dugu»

Aintzane Gardoki, Mikel Irizarrekin batera, Joxe Aranzabalek zuzentzen duen ETB-1eko «Hitzaro» eta ETB-2ko «Lengua viva» saioko aurkezlea da. Ez da, ordea, aurkezle lanetan aritzen den lehenengo aldia, lehenago ere aritua da Arrasate Telebistan.

Zer ekarri diezaioke horrelako saioak euskarari?

Orain arte euskararen inguruan egin diren saioak didaktikoagoak edo teknikoagoak izan dira. Saiorekin modu entretenigarri edo behintzat modu biziago batean euskararen berri eman nahi genuke. Euskara beti izan da nire hizkuntza, baina programa hasi denetik

konturatu naiz euskararen inguruan zenbat informazio dagoen. Euskaraz bizi gara, baina gauza asko ez dakizkigu euskarari buruz.

«Hitzaro» eta «Lengua viva»k publiko ezberdinei mami bera eskaintzen al diete?

Hasieran gauza berdintsua ziren, baina aurrera goazen era berean bata eta bestea bereizten hasi gara. Kontuan

dugu euskaldunok albiste batzuk errazago jasoko ditugula eta albiste bera beharbada erdaldungoak urrunagotik ikusten du. Euskara ikasteko metodo berria sortu izana, euskaldunentzat neurri batean soberan dagoen albiste da; aldiz, erdaldunentzat interesgarriagoak dira horrelako albisteak.

Orduerdiko saioa nabikoa al da euskararen berri emateko?

Ezer ez egotetik orduerdiko saioa izatera igaro gara. Hutsetik hogeita hamar minutura pasatzea... hor dago hori. Inguruko batzuek esan digutenez, orduerdia arin pasatzen zaie, horrek orduerdia hori sobran ez dagoela esan nahi du. Gertuko lagunek hasieran gauza ezberdina espero zutela esan digute, askoz ere astunagoa izango zelakoan zeuden, eta orain heldu zaigun iritzia programa bizia eta arina dela da.

Arrasate Telebistan jarduna zara; zer alde dago hortik ETBra pasatzean?

ATB moduko komunikabide txiki batek beti ematen dizu hurbiltasun handiagoa izateko aukera, handi batean baino errazagoa da hori lortzea.

TXORI BATEK

ESAN DIGU

200.000 ekintza biolento 18ak baino lehen

Espainiako haur batek 18 urte bete baino lehen telebistaz 200.000tik gora ekintza biolento ikus ditzake. Ondorio hauek haurtzaroa eta jasaten dituzten bortxaketen inguruan Sevillan egin zen kongresuan jaso zituzten. Beste batzuen artean, ekintza hauek gehienetan emakumeei zuzendutako zirela ondorioztatu zuten.

Adolf Hitler Alemaniako telebistan lehenengo aldiz

Lehendabizikoz, II. Mundu Guda amaitu zenetik hona, Hitlerri eskainiriko dokumentala izango da alemaniar telebista publikoan. Guido Knopp-ek eginiko dokumentalean alemaniarrek Hitlerren bizitzaren eta ekintza kriminalen alderdi ezberdinak plazaratzen ditu.

Telebista denbora pasarako egokiena omen

CEACUK (Etxeko andre, kontsumitzaile eta erabiltzaileen elkarte espainiarra) eginko inkestaren arabera, erantzun duten familien %60 telebista denborapasarik proposena delakoan daude; baina, bestalde, komunikabideen artean giza eskubiak gehien hausten dituen dela uste dute %65ek.

Mikel Irizar eta Aintzane Gardoki dira «Hitzaro»-ko aurkezleak.

ARRITXU ZELAIA

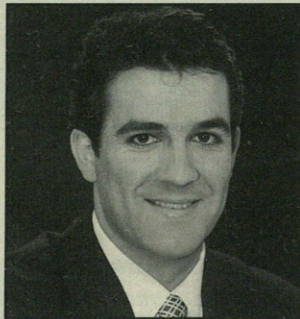

■ «Txiskola»ren fase berria

Aurreko fasean klasifikatu ziren txiste kontalari onenak berriro telebistan dira. Hain ezaguna egin den amonaren txistea kontatu zutenak ikusi genituen berriro, eta hauek ikusi genituen era berean beste hainbat herritako txiste kontalari prestuak ere berriro ikusiko ditugu. Oraingo honetan herritarrek «Txiskola»ko lehiakideen izaeraren berri ere emango digute, ea nolako pertsonaiak diren azalduz. Bada-kizue, Euskal Herriko lehenengo txiste liga, astelehena 27, gaueko 22.00etan

■ «Robocop»en abentura berriak

«Robocop» izenak, polizi-robotaren filmea ekartzen badigu ere gogora, oraingo honetan marrazki bizidunaz ari gara. Beste telebista kate batean telesaila egin duten era berean, gaizkileen aurka borrokatzen duen polizia-robotak marrazki modura hartuko du bizia oraingo honetan. Asteaz- kenean izango da lehenengo atala, «Krimen izugarria» deiturikoa izango da berau. Asteazkena 29, 8.20etan

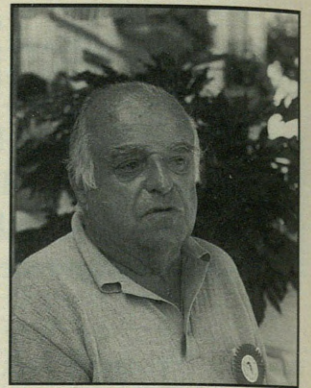
■ Andoni Aizpuru astelehenetik ostiralera «Bertatik bertara»n

Andoni Aizpuru telebistako aurkezle ezagunak, astean zehar egunero euskal herritako albisteetara hurbiltzen gaitu. Gertuko albiste txiki eta handiak dira «Bertatik bertara» saioan lekua dutenak. Astelehenetik ostiralera, eguerdiko 12.50etan

■ «Ispiluan» Paul Dutournier

«Ispiluan» saioaren errepikapenak Paul Dutournier zenaren berri izateko aukera emango digu. Sarako auzapeza, pottoken inguruan eraturiko elkarteko buru eta beste hainbat ekintzako partaide zen gizon apartaren berri izateko parada emango digu errepikapen honek. Paul Dutournierren berri jakin edo gogoratu nahi dutenentzat aukera polita da asteazken goizekoa. Aza-

roaren 29an, goizeko 9.40etan

■ Albokaren berri astelehen goizean

Astelehenetan eskaintzen duten «Euskal Herriko soinu tresnak» dokumentalaren hamaikagarren atalean alboka izango dute saioaren ardatza. Saioan antzinako musika tresna honen nondik norakoak argituko dizkigute. Astelehena 27, 10.10etan

Z A P P I N G

Zarautz ezagutuz «Herriko Kontu Zaharrak» eta «Zarauzko Aurpegi Ezagunak» saioekin

ZARAUZKO telebistan, bi saio berri dituzte aste honetan, lehenengoa azaroaren 22an, «Herriko kontu zaharrak» saio berria izango da. Antxon Etxeberria kazetariak aurkezturiko saio berri honetan, Zarauzko kontu zaharrak izango dituzte ardatz. Antzinako Zarautz hobeto ezagutzeko aukera ederra eskaintzen saiatuko dira. Herritarrek beraien herria hobeto ezagutu dezaten herriko aiton- amonez baliatuko dira, beraiek ezagutzen baitituzte inork baino hobe Zarauzko antzinako istorio eta gertaerak. Lehenengo programa honetan, herrian eta herritik kanpo nahiko eztabaidatua izan den malekoia-

gaia jorratuko dute. Horretarako beraiekin izango dute solaskide Ignacio Txapartegi, 50eko hamarkadan Zarauzko alkate izandakoa, honekin malekoia-aren sorrera eta bilakaera nolakoa izan denari buruz eta hainbat gertaera eta bitxikeriaz mintzatuko dira.

Azaroaren 23an, ostegunean «Zarauzko aurpegi ezagunak» saioa, «Herriko kontu zaharrak» saioa bezala hau ere berria, izango da. Iban Bengoetxea eta Maite Eskarmendi gazteek programa berria aurkezteko asmoarekin datoz. Zarauzko pertsonaia famatu edo ezagunen bat aukeratu eta horren inguruan erreportaia egin-

go dute. Programa bakoitzeko pertsonaia ezberdinak izango dira, eta bertan izango den zarauztar protagonista-aren bizitza, lan eta bestelakoen berri jakinaraziko dute. Lehenengo saio hau aurrera eramateko, telbistako mundu honen inguruan mugitzen den gizona aukeratu dute. Hamaika aldiz telebistan ikusitako ETBko «Kirolez kirol» saio-ko aurkezle eta kirol saio-eko buru den Mikel Olazabal zarauztarra, berau izango da saio honetako lehen pertsonaia.

Zarautz Telebistako saioen emanaldi ordua arratsaldeko 19.15, 20.15 eta 21.15 izaten da. Gogoratu ordea, aurreko eguneko programazioa ikusi ezin izan dutenentzat hurrengo egunean eguerdiko 13.15etan aurreko eguneko programazioaren errepikapena ematen dela.

Antzerkia irratiko oholtzara

Abenduaren 16ra arte lehiaketa berezia entzungai da Loiola Irratian. Alberto Gorritiberearen gidaritzapean Azpeitiko antzerki topaketetako pertsonaia omen-duaren inguruko galderak erantzun behar dituzte ikastetxeetako hurrek.

AZPEITIKO euskal antzerki topaketen inguruan duela bost urtetik hona irratsaio berezia eratzen dute Loiola Irratian. OHO eta irakas-kuntza ertainetako ikas-leentzat buruturiko lehiaketa izan ohi da. Lehenengo lehiaketan Toribio Alzagarren biografia eta lanak gai hartuz partaideek galdera sortari erantzun zioten, hurrezkero Leon Leon, On Manuel Lekuona eta Katalina Elizegiri eskainitakoak izan

dira eta aurten Iñaki Begiristainen txanda da.

Guztira hogeita hamabi talde aurkeztu dira aurten, talde hauek ostiralero Azpeitiko Enparan dorretxetik zuzenean izaten den norgehiagokan hartzen dute parte. Azken fasean berritasunik ere bada, taldeek irratian antzerkia egin beharko dute, Iñaki Begiristainen lanetako zatiren bat dramatizatu beharrean izango dira.

Alberto Gorritiberea da

Argazkian iazko partaideetako batzuk eta Alberto Gorritiberea Enparan dorretxean eginiko lehiaketan. (Argazkia: Pepe Gil).

zuzeneko irratsaioaren arduradun. Epaimahikide diren Eugenio Arozena, Axen Egaña eta Axen Escaladak izango dira taldeen artean zeintzuk diren irabazleak erabakiko dutenak.

Finala abenduaren 16an izango da, bertatik maila bakoitzean garaile ateratzen

direnek 100.000 pezeta jasoko dituzte saritan eta bigarrenek 50.000 pezeta. Irabazle ez direnak ez dira esku hutsik joango, lehiaketan parte hartu duten ikastetxe guztiei liburu sorta ederra oparituko baitzaie.

ARRITXU ZELAIA

B A G A K

«Gure denda» irratsaioan Durangoko azokaren aurkezpena

Azaroak 30ean, Segura Irratiko «Gure denda» saioan Durangoko disko eta liburu azokan izango diren argitalpenen berri emango dute. Goizeko 10.00etatik eguerdiko 13.00ak bitartean izan ohi den «Gure denda» saioa entzuten duenak, Durangora joan aurretik zer erosi erabakitzeke aukera izango du.

Goizero, Segura Irratian, bederatzietan Joxe Landak eguraldiaren berri ematen die egunean zehar zer eguraldi izango den jakin nahi dutenei. Bazkal ondoren, Segura

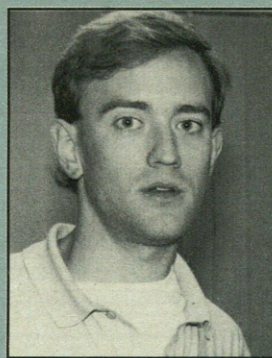
Irratia entzuten jarraitzen dutenak, hiruretatik lau-eretara «Handik eta hemendik» kultur saioa izango dute.

Gernika Irratian asteen zehar «Bizkaia pausoka»

Gernika Irratian eguerdiko 13.45etan baserritarrei eskainiriko tarteak izaten dira «Bizkaia pausoka» saioan.

Hilero, hileko azken ostiralean hirugarren adinekoei eta alargunei zuzenduriko irratsaioa izaten da. Gazteak ere ez dituzte alde batera uzten, arratsaldero hauei zuzenduriko musika saioa arratsaldeko bostetatik zortzietara.

A U R P E G I A

Koldo Isusi (Bizkaia Irratia)

Euskal filologia ikasketak burutu ondoren duela bospa sei urte, berak aitoritu bezala, kasualitatez hasi zen bilbotar hau irratian esatari lanetan. Bizkaia Irratian hasi eta bertan jarraitzen du gaur egun

ere. Baina irratiko lanaz gain, momentu honetan Deustuko Unibertsitatearen beka dela eta, zuzenbideko liburuak euskaratze lanetan dabilen taldeko partaide da.

«Salto Saltoka» eta «Gauargi izar» irratsaioetan egiten duen lanaz gain askotan asteburuetan izan ohi diren zuzeneko kirol emanaldietan ere Koldo Isusi entzuteko aukera dute Bizkaia Irratiko entzuleek. Berak esan digun legez, «*kirola eta musika arloak lantzen ditut gehien irratian, gustokoena ere, gai hauek gehiago sakontzea nuke*».

AZAROAK
24
ostirala

«GAU IZAR» DONAPALEUN

Irulegiko Irratiak «Gau Izar» emanaldia eskainiko du gaur arratseko 20.30etatik aurrera Donapaleuko Attabala ostatuan. **Emankizuna publikoa** izanen da. Emanaldiaz gain, festa ere present izango da, **Andoni Egaña eta Euzkitze** bertsolariekin, eta **Eñaut Etxamendi** kantariarekin.

EUSKARAREN ASTEA ESKORIATZAN

Eskoriatzako Axtroki euskara taldeak antolatutako Euskararen Astearen barruan, gaur 19.00etan **Lubaki Bandaren poesia emanaldia** izango da Kultur Etxean. Bihar, berriz, hiru ekitaldi: 17.00etan **Takolo, Pirrux eta Porrotx** pilazoeekin gazteentzako festa pilotalekuan; 20.00etan **Gardokirekin euskal txikiteoa**; eta 21.00etan, **bertso afaria** Toki-Alai jatetxean.

FELIX MARIA DE SAMANIEGORI OMENALDIA

Euskalerriaren Adiskideen Elkarteak Felix Maria de Samaniego zenaren jaiotzaren 250. urteurrena dela eta, oroimen ekitaldia antolatu du gaurkorako, 20.00etatik aurrera. Tolosako Santa Mariako **Musika Kapillaren emanaldi txikiak** emango dio hasiera ekitaldiari. Ondoren, **Euskalerriaren Adiskideen Elkarte**ko zenbait adiskidek hartuko dute hitza, omenaldiari Jose Gurruixaga Tolosako alkatearen hitzeekin amaiera emateko.

V. IRABAZLEEN OPERA

Bilboko Nazioarteko Kantu Lehiaketaren Adiskideen Kultur Elkarteak antolatutako **V. Irabazleen Opera** zikloaren barruan, «Rigoletto» eta

10 & 10 Danza Madrilgo dantza taldeak bere laugarren lana, «Haz de luz» izeneko, aurkeztuko du hilaren 29an Donostiako Victoria Eugenia antzokian, arratseko 20.00etan. Koreografia Pedro Berdayes eta Monica Runderena da. Hain zuzen, biok sortu zuten dantza taldea 1989an. «Haz de luz» 1993ko abenduan estreinatu zuten Centro Nacional de Nuevas Tendencias izenekoan. Geroztik, ikuskari honek ibilbide luzea egin du: EEBB, Brasil, Italia, Alemania, Frantzia eta beste hainbat leku tartean.

I H E S I

Kapildui inguruak bizikletaz

Gasteiztik hegoaldera, mendi sail bat aurki genezake, eta guztien artean Kapildui (1.177 metro) nabarmentzen da, Gasteizko Mendiak deritzon artean tontorrik altuena. Bizikletan ibiltzeko paraje ederrak.

Lerrootatik proposatzen dizugun ibilaldiari Urarte herritik ekingo diogu. Iparralderantz doan errepidea hartu, eta hiru kilometrotan Saseta herrian izango gara. Sasetan, ezkerrera, bailararen sakonera doan pista hartuko dugu. Parajeak gero eta maldatsu eta zailagoak bilakatuko dira Aiuda ibaiak osatutako mendi-lepoan gora egiten dugun heinean.

Okina herrira heltzerako,

zorua askotxo leunduko zaigu. Asfaltatutako zoruan kilometro bat inguru egingo dugu, eskuinera egiten duen pista bat hartu arte. Berau jarraitu behar dugu, Izarra herriaren muga den metalezko atera heldu arte. Atea igaro eta Izarraraino jarraituko dugu. Ekialdera dugun bide aldrebesean barrera altuera irabaziko dugu, Berroziko tiroketa egoitzetatik datorren pistarekin topo egin arte. Ertzaintzaren lurren muga den metalezko atea igaro, eta laster Kapildui gainean izango gara.

Tontorretik pista beretik egingo dugu atzera eskuinera egiten duen lehen bihurgune itxiraino, eta he-

men ezkerrerantz bidezidor bat hartuko dugu, tontorretik behera bost kilometro egin ostean ordekaraino iritsiz. Mendebalderantz jarraituko dugu, Arriluzea herriska zoragarria

ikus daitekeen gain bateraino heldu arte. Bidezidorrean barrera behera egingo dugu, eta herrira iritsiko gara. Errepideari segi, eta Markinezetik igaro ostean, Urarten izango gara berriro ■

«Don Pasquale» obra irabazleen emaldiak eskainiko dira. Gaur iluntzeko 20.00etan «Rigoletto»-ren txanda izango da, eta bihar, ordu berean, «Don Pasquale»-rena.

ORGANO KONTZERTUA ELGOIBARREN

Elgoibarko organoaren mendeurrena dela eta, gaur organo kontzertua izango da arratseko 20.00etan. Organista Daniel Landart izango da.

AZAROAK 25 KONTZERTUA BERRIOZARREN

Gaueko 22.00etatik aurrera **Su Ta Gar** eta **Def Con Dos** taldeek kontzertu handia eskainiko dute Berriozarreko pilotalekuan. Gau horretarako inolako planik prestatu ez baduzue, beraz, badakizue nora jo.

EHUN KILO ETA LARRUA TRUK

Ehun Kilo eta Larrua Truk egiten ari diren biratxoaren barruan, gaur Gasteizko **Gaztetxean** izango ditugu entzungai.

AZAROAK 26 GIPUZKOAKO BERTSOLARI TXAPELKETA

Bigarren finalerdia gaur izango da Erreterian 17.30etatik aurrera, kiroldegian. Jardungo dutenak: **Iñaki Murua, Andoni Larrañaga, Aitor Mendiluze, Jexus Mari Irazu, Mikel Mendizabal** eta **Iñaki Zelaia**.

BAZKARIA MIARRITZEN

Miarritzeko Braou gelan **Miarritzeko Bestalakoaren** bazkari animatua

Urriaren 31z geroztik, azaroaren 26ra artean, Zarauzko Photomuseum Euskal Argazki Museoa Indalecio Oianguren eibartarraren argazkiak ikus genitzake. Bilduma: «Burnizko Gerrikoa». Erakusketan Pablo Murga eta Alejandro Goikoetxea ingeniariak 1936an eraikitzen hasitako defentsa sistema ikus dezakegu. Burnizko Gerrikoak Bilbo eta itsasadarreko herriak babestu behar zituen. Burnizko Gerrikoak Euskal Herriko gerratearen gora-beherak laburbiltzen ditu.

M O K O F I N A

Platuxa sagardo saltsan

Platuxak, oilarrak, mihia-rrainak eta erreboiloak, txiro batzuk, aberats besteak, elkarren senideak ditugu. Edertasunaren aldetik, berri, atsegin ez doa beti prezioarekin bat. Hori, bai, askok esango dizu oilarra dagoen tokian piszifaktoriako erreboilo gexak jai duela. Familia horretan merkeena den arren platuxa ez da besteren beldur, egoskera aproposa emanez gero. Arrain honen bereizgarrietako bat, erdialdeko orban gorrisa, prezioak begibistan ez badituzu.

Kontuz ibili platuxarekin, larrua aski latza baitauka: ezkata kendu ala zeharo larritzea daukazu, lau xerrak atera edo piezari hezur na-

gusia kenduz, buztana lo-karri bakartzat utzita. Arrain guztientzat baliagarri: mesedez, ez bota zakarrontzira hezurak eta azalak, nola prestatu erabaki aurretik.

Sagardoizko saltsa egin diogu, arrain hau herritarra delako. Utikan cavak, champagneak eta txakolin garestia!

Kopuruak: 4 platuxa txiki edo bi koxkor; 1/2 basokada sagardo; 4 goilarekada olio; 2 baratxuri; 2 dl. esnegatza.

Tresneria: labana, eltzea, kaxuela, ezpartzera, gurazeak.

Atera 4 xerra arrain bakoitzetik, isatsetik bururantz tiraka; kendu ertz hezurtsuak, burualdea, azalak eta

tripak (bota hauek baka-rrik). Ipin hauek egosten, xuabe, basokada erdi bat uretan, eltzean.

Kaxuelan olio eta baratxuriak xerratan jarri ditugu sutan: hauek azalera datozenean, olioak gustua eta tenperatura altua hartu du. Eman gatza arrainari, sartu hor eta egin (gehiegi gabe) bi aldeetatik.

Erantsi arrain salda arrainari. Gutxitu eltzean sagardo, erdira etorri arte. Erantsi orain kaxuelara.

Arraina eginda dagoela, atera. Kaxuelan nata jarri eta ezpartzarekin ligatuko du, su bizi-bizian. Dena homogeneo dagoela, erantsi arraina, eragin kaxuelari eta zerbitzatu bero-bero.

Hamaika aldakin onartzen ditu errezeta honek: edozein arrain txuri; hezurren orde egosi ganbak; sagardoaren partez, ardo txuriak; erantsi perretxi-koak, belar usaintsuak... ■

EDORTA AGIRRE

izango da gaur eguerdian. Sabela ondo betetzeaz gain, ezin hobe pasa nahi baduzue, deitu 59 24 76 64 telefono zenbakira edo Eki saltegitik pasa.

AZAROAK 27 ZINEMA ETA BIDEO JAIALDIA

astelehena

Amerindia III. Zinema eta Bideo Jaialdiaren estreineko jaialdian, «Amazon» filmea (Mika Kaurismäki, 1990, Finlandia) eskainiko da Lugaritz Kultur Etxean 18.45etan. Amazonian ibilaldia; gizon bat, diru premia...; dirubidea, oihan-txikitzea; barne-borroka... Jatorrizko bertsioan, euskarazko azpitituluekin.

AZAROAK 28 LITERATUR LEHIAKETA

asteartea

Debako Udalak antolatuta, **XIII. Tene Mujika Narrazio Laburren Literatur**

Sarirako lanak aurkezteko azken eguna **azaroaren 28koa** da. Gaia librea da. Gutxienez sei foliokoak, makinaz idatziak, eta gehienez 30eko lanak aurkez daitezke. Debakoa den eta 18 urtetik gorakoa edo beherakoa den azaldu behar da. Lanak Debako Udaletxera bidali behar dira.

«EUSKARA BETIKO MINTZOA»

Nafarroako Gobernuak eratu duen «**Euskara Betiko Mintzoa**» erakusketak herriz herri segitzen du Nafarroan zehar. Hilaren 16an heldu zen **Elizondora**, eta azken eguna zabalik gaurkoa du.

AZAROAK 29 TAPIA ETA LETURIA BAND

asteazkena

Tapia eta Leturia Band-ek kontzertua eskainiko

Nafarroako hainbat talde eta elkarte antolatuta, azaroaren 25ean, larunbata, Jose Mari Jimeno Juri nafar historialari handiari omenaldia egingo zaio. 12.00etan Jus la Rotxa Kultur Etxean Patxi Salaberrik (Toponimia), J.M. Satrustegik (Etnografia) eta Emilio Majuelok (Historia) Jimeno Juriok egindako lana gogoraraziko digute. Dantza, musika, bertso eta gaita doinurik ere ez da faltako. 14.00etan herri bazkaria izango da.

E T X E Z U L O A N

Frutarbolak landatzean txertuarekin kontuz!

Negua da frutarbola gehienak, hostaia galtzen duten guztiak, landatzeko garaia, sagarrondoa, udareondoa, muxikondoa, aranondoa, gaztainondoa, intxaurreondoa, gerezionondoa, eta abar.

Edozein frutarbola landarea erosteko garaian, galdera soil bat egin ohi diogu saltzaileari, geuk nahi dugun barietateko fruta emango duen, alegia. Gure ardura bakarra zein barietate txertatu den jakitea da. Ia inor ez da arduratzen txertua zein *mentu-oin* edo *txertu-oinaren* gainean egin den.

Erosten ditugun frutarbolak landareak bi zati izan ohi ditu, *mentu-oina* eta txertatu den barietatea.

Mentu-oinak landareak zein tamaina eta itxura izango duen eta lurra dituen ezaugarri berezietara ondo egokituko den edo ez baldintzatzen du. Lur buztintua, lehorra edo harritsu-rako *mentu-oin* aproposa erabiliko da. Frutarbola zein tamainakoa izatea nahi dugunean bezalaxe.

Txertuak arbolak zein fruta barietate emango duen lotzen du.

Esate baterako, «*Pelestriña*» barietateko sagarrak ematen dituen landarea, 2, 4 edo 7 metrokoak izan daitezke, eta era berean ezaugarri fisiko-kimiko bereziak dituen lur desberdinetan bizi daiteke, «*Pelestriña*» zein *mentu-oinaren* gainean

txertatu izan denaren arabera.

Beraz, frutarbola landare bat erosterakoan, zein barietate txertatua izan den jakitea bezain garrantzitsua da, barietate hori zein *mentu-oinaren* gainean txertatu

den. Eta frutarbolekin urte askotako lana eskatzen dute eta aukeraketa egokia ez baldin badugu egin lan hori alperrik galdu daiteke... porru haziak ederrak! ■

JAKOBA ERREKONDO

dute gaur gaueko 23.30etatik aurrera Eibarko **Unzaga Plazan**. Musika bikaina eta dantzarako aukera, bederen, sobera izango da.

LEZON GAZTEAK MARTXAN

Lezoko Gazteak Martxan herriko hainbat arazo eta hutsuneri aurre egiteko sortutako gazte taldea da. Txerrimuñoren 12. urteurrena dela eta, ekitaldi egitaraua osatu dute. Ekitaldion artean, gaur «**Osasunaren auogestioari buruzko txarla**» izango da 19.45etan. Hizlaria: Sumendi taldeko Itziar Larrañaga.

HITZALDIA BILBON

Bilboko La Taberna de los Mundos-en gaur arratseko 19.30etan **Antonio Ortegak «Islandia» hitzaldia** eskainiko du. Hitzaldi hau bidaiei buruzkoen barruan kokatzen da. Diapositibak ere eskainiko dira.

IPAR DOÑUA IRUÑEAN

Ipar Doñua abesbatzak, **bere sorreraren 25. urteurrena ospatzeko**, gaur Iruñeko Parroquia del Huerton emanaldia eskainiko du. Ahots eta doinu gozoak entzun nahi izanez gero, ezin duzue zita galdu.

AZAROAK
30
osteguna

BERTSO PAPER LEHIAKETA ERREENTERIAN

Erreenteriako Xenpelar Bertso Eskolak **Zapirain Anaiak IX. Bertso Paper Lehiaketa** antolatu du. Lanak aurkezteko apea gaur amaitzen da. Bi maila: **19 urtetik gorakoentzat, eta 18tik beherakoentzat**. Gaia librea da. Bertso kopuruak: helduetan, gutxienez zortzi eta gehienez 12; gazteetan, gutxienez sei eta gehienez zortzi.

Aurten ere Gazteen Bertso Jaialdia antolatu dute Eibarren San Andresetarako. Jaialdia hilaren 24an izango da Orbea frontoian, gaueko 22.30etan. Parte hartuko duten bertsolariak: Anjel Mari Peñagarikano, Jokin Sorozabal, Maddalen Lujanbio, Ainhoa Agirreazaldegia, Iratxe Ibarra eta German Meabebasterretxea. Gainera, San Andres bertso paper lehiaketako irabazleek euren bertsoak kantatuko dituzte. Sarrerak ohiko lekuan 400 pezetan (16 libera), eta egun berean frontoian 500 pezeta.

O S A S U N A

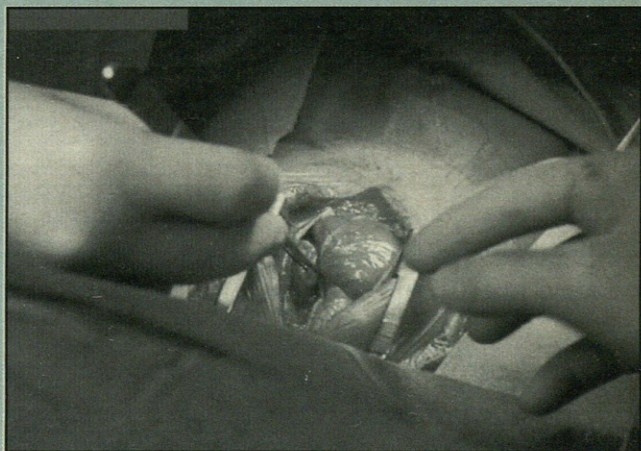
Hezur-muineko transplanteak haurren minbiziak sendatzeko

Hezur-muineko transplanteek posible egin dute haurren minbizian lortzen ziren sendaketak %15ean gehitzea, eta horrek gaitz gaizto horiek jotakoan %70en kasuak sendatzea esan nahi du. Horixe da Donostian joan zen maiatzean Hematologia eta Onkologia Pediatrikoko Elkarteen egindako bileran Nafarroako Klinika Unibertsitarioko Luis Sierrasesumaga doktoreak aurreratutako konklusiorik nabarmenena. Azken urteotan hezur-muineko transplanteen teknikak asko aurreratu dira. Gaur egun, adibidez, kimioterapia dosi altuak erabiltzen dira hezur-muineko transplanteekin batera tumore solidoak dituzten umeen kasuetan, batez ere nerbio-sistema zentrala afektatzen duten tumoreetan, tumore germina-

letan (alegia obulutegiak nahiz barrabilak afektatzen dituztenak) edo nefroblastometan (giltzurruneko tumoreak azken hauek).

Bilera horretan bertan Donostiako Arantzazuko Amaren Ospitaleko Guerrero doktoreak adierazi bezala «urtero botika berriren bat sortzen da alor honetan, erradioterapia emateko modu berriak eta hobeak, erradioterapia tridimentsionala esate baterako».

Gaur egun egiten diren hezur-muineko transplante desberdinen artean alogenoak eta autologoak bereizi behar dira. Aurrenekoak beren hezur-muin propioa erabili ezin daitekeen pazienteetan egiten dira, minbiziak hezur-muina dagoeneko hondatu duelako. Kasu horietan gaixoari emaile baten he-

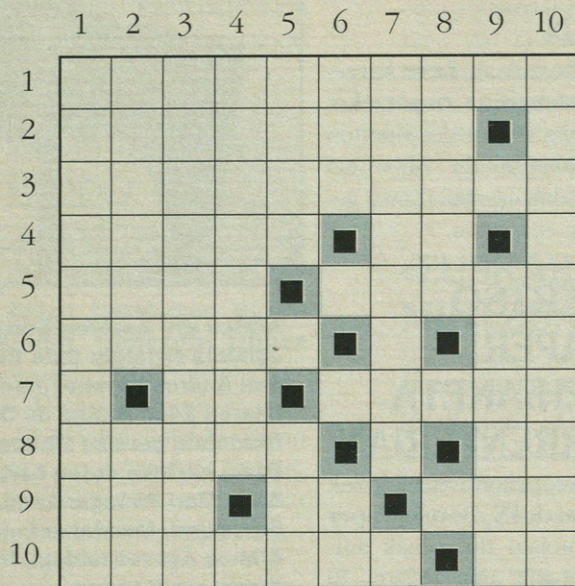
zur-muina transplantatzen zaio. Baina gaitz horien etorkizuna terapia genetikoan dago, adituek diotenez. Horixe da bai pazienteen eta baita profesionalen itxaropen nagusia ere. Bien bitartean dauzkagun teknikak erabiltzen jarraitu beharra

dago (kimioterapia, hezur-muineko transplantea, odol periferikoaren aitzindariak, eta abar) eta egunetik egunera sortuko diren teknika berriak ere erabili, eraginkorrak diren neurrian ■

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Oihaneke bidea. 2.- Nahastu. Kontsonantea. 3.- Hamarra. 4.- Asko. Arabako alderdi espainiarra. Boroa. 5.- Sumendietatik jaisten den ore higikorra. Donostiako auzoa. 6.- Edari alkoholoduna. Bat. Bizkaieraz, omen. 7.- Röntgen. Mili ... Harri. 8.- Arnas ezak hilak. Potasioa. Zaren hori. 9.- Barazki mota. Alkoholen bukaeran. Toki hartan. 10.- Beherakoa. Nafarroako ibilgailuetan.

GOITIK BEHERA: 1.- Oihu egiten dutenak. 2.- Igaro. Euskal atzizkia. 3.- Dozenak. 4.- Erleek erlauntzan egiten dituzten gelaska hexagonalen multzoa. Bokala. 5.- Eni. Lehenengoa. Euskal atzizkia. 6.- Edaleku. Bokala. Hidrogenoa. Berrogeita hamaika. 7.- Pl., intsektu mota. Bokala. 8.- Diru zaharra. Bat. Hidrogenoa. 9.- Bokala. Zero. Etzanda zegoen. 10.- Iparraldean, ugazabaren alaba.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kon-tuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Aldaketa
Alukeria
Kezkatia
Sagararak

4 letra

Adan
Adei
Adin
Aran
Arra
Atal
Bizi
Dira
Erak
Eroa
Ibar
Ibia

Ibil
Irri
Izan
Meak
Nahi
Nire
Osin
Sara
Sona
Tenk
Zera
Zeri

7 letra

Biluzik
Eratuak
Sonetoa
Zingira

2 letra

Aa
Da
Ek
Kk
Lu
Ni
Rs
Se

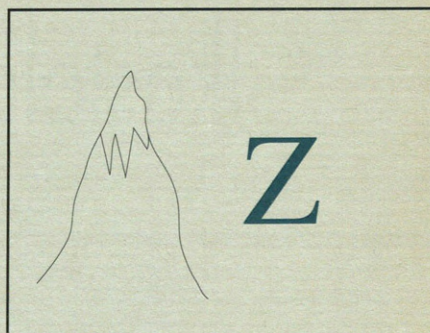
3 letra

Art
Idi
Ter
Zil

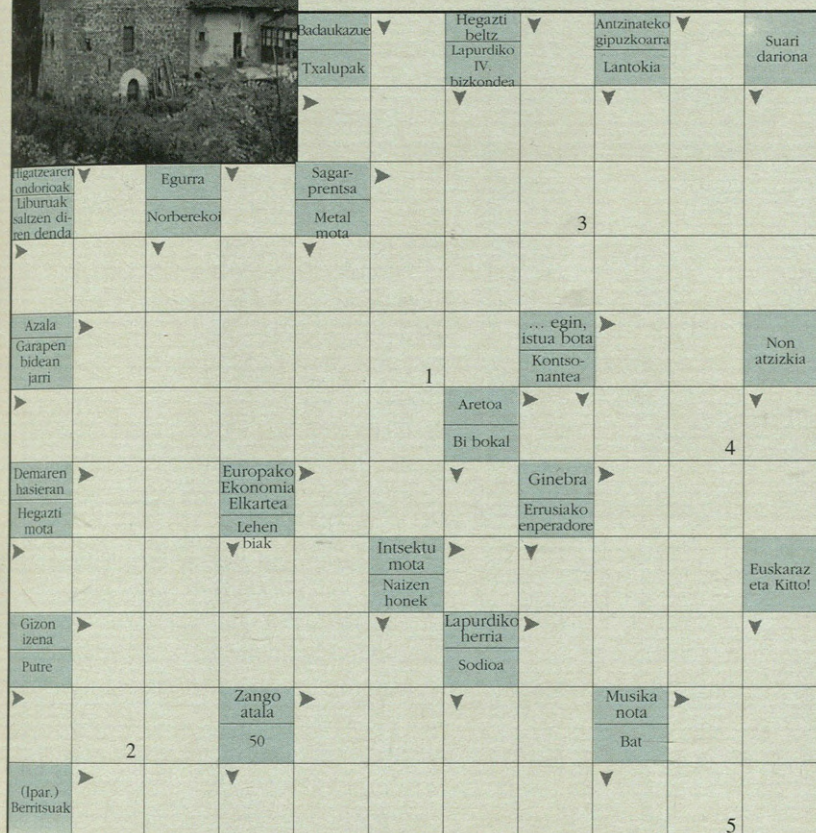
—Hieroglifiko a—

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Zer ordutan jaiki zara gaur?

Aurreko asteko soluzioak

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1. Jostalaría. 2. Erein. Dizu.
3. Narraizoa. 4. Dima. In. Ne. 5. Enologia.
R. 6. Gidoín. La. 7. Zoli. L. Dok. 8. Eta. Kuleto.
9. Urka. Oglia. 10. Bai. Sutuak.
GOTIK. BEHERA: 1. Jende. Ze. B. 2.
Oraingotia. 3. Sermoiari. 4. Tiraldi. K. 5.
Ana. Oo. KAS. 6. L. Zigilu. U. 7. Adinon. Lot.
8. Rio. A. Dezu. 9. Izan. Lotia. 10. Aukeraoak.

Hieroglifikoa:

Aduna

Bosteko ttipiak

A 1. Baztan. 2. Zeure. 3. Atunak.

4. Arazo, 5. Unekoa.

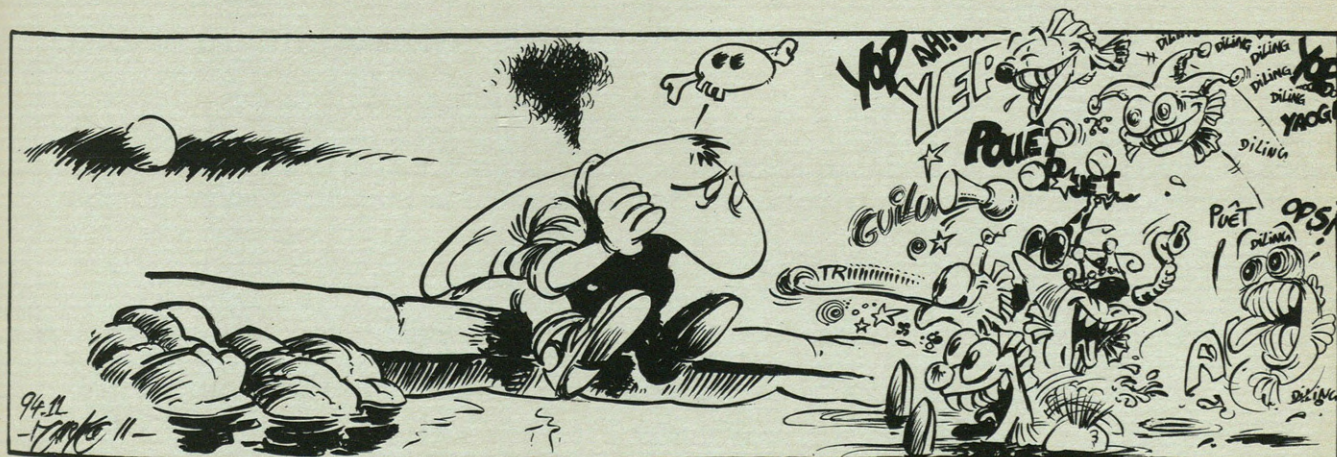
B 1. Maczta, 2. Erail, 3. Ezarri.

4. Tiroa. 5. Julian.

Kate hitzak

ERRÓRITO PIRAJATO Komikia

Ikastola, heziketa eredu

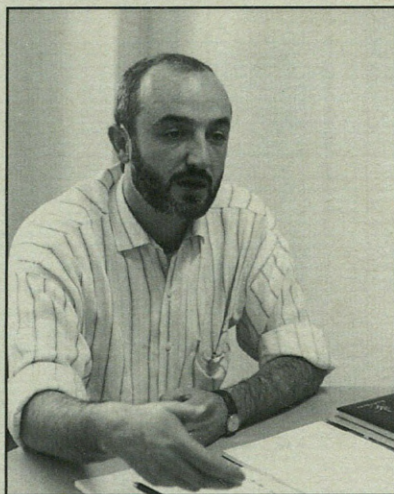
ESKOLA guztiak, berdinak direla diote zenbaitek. Eta egia esan, hainbat aspektu formalean Administrazio Publikoak inposatzen dituen arauak ikastetxeen antzekotasuna eragiten dute. Baina, ezin izaten du gizataldeen joera naturala erabat lotu, bereziki gizataldeak naziogintzari lotzen zaizkionean.

Ikastolak, kasu, hezkuntza ulertzeko eta garatzeko eredu bat dira, ohizko eskola publikoekiko eta ikastetxe pribatuekiko bereizia, bai hezkuntza izaerari, bai helburuei, bai curriculumari, bai antolaketari, baita bitartekoei dagokienean ere.

1993-KO maiatzean, ikastolen status juridikoa behartu zenean, «publikoa=administrazioarena» eta «pribatua=ekimen soziala» dikotomi politiko interesatua moduan, denon buruan kezka bat -besteak beste- bazebilen: ikastolen heziketa ereduaren iraupena, eta ondoriozko garapena. Hots: kalitatezko formazioa, euskarazko irakaskuntza, euskaldun heziketa, herritar mugimendua, partaidetza soziala, federazio-konfederazioak, identifikazio naizionala... gauzatzeko ikastolak nahiko autonomiarik izango ote duen ala ez.

Garai hartatik gaurdaino bi urte t'erdi igaro eta gero, arazoak lehengo lepotik burua duela argi dago: administrazio publikoak, Buesaren garaian, sekulakoak eta bi egin zituen arren, ez zuen ikastola mugimendua ezabatzea lortu EAEn, kinka larritan jarri zuen arren. Eta une honetan Hezkuntza Saila esku abertzaletan dagoelarik, ikuskizun dugu zer garaituko den: ikuspegi administratibo-funtzionala ala herritartasuna.

Ikastola mugimenduaren barruari begira, plan berri egokiak prestatzen ari gara: zer den orain eta hemen, bakoitzak bere kabuz herri bako-

J. IÑAKI ETXEZARRETA

Ikastolen Konfederakundeko Zuzendaria

tzean garatu beharrekoa; eta zer auzolanean.

Ikastola publikoak Ikasbatuaz izeneko elkarteak bildu dira, euren interes propioak -sare publikoaren baitan- kudeatzeko; ikastola sozialak, aldiz, eurenak zaintzeko partaide izenekoan batu dira; biak EAEko esparruan.

MARKO juridikoak eta geografikoak alboratu izan dira, ikastola guztiek betiko erronkari eusten jarraitzea erabaki dute: denon ezaugarri amankomuntzat hartzen den ikastola heziketa-eredua kogestionatzea lurraldeko federazioen bitartez, eta izaera nazionala eransten dion konfederazioaren bitartez, Iparraldeko, Nafarroako eta Autonomi Elkarteko muga administratiboak gaindituz. Langintza honetan, pedagogi zereginetan zentratzea eskatu zaie ikastolen fede-

razioei, eta azken hauek horretarazten ari dira beren lanabesak: euskal gizarteak hezkuntzan dituen espektatibei erantzun eroso emateko asmoz, euskalduntasunean, pluralismoan, partaidetza demokratikoan eta autonomian zentratutako euskal eskola nazionalaren aldeko ihardue-nean.

Ikastolen asmo eta antolaketa berri hauek, ordea, autonomiaz garatu nahi diren heinean, beti topatzen duten oztopo nagusia Administrazio publikoa eta beronen interes burokratiko partikularrak izanik, oso konutu handiz jorratu beharko dira lehengoko problemetara itzul ez gaitzen. Ez baita ahaztu behar Ikastola Mugimendua desegin behar zela PSOEek erabaki zuenean, aliatu interesatuak topatu ziotela abertzaleen artean ere ikastola mugimendua, erreferentzia kaltegarria zen, eta eskarmentu bat merezi zuen. Federazioak, ikastolen erakundeak, indarrak gabe utzi behar zirela eta, alderdi abertzaleetako gidari askok ikastolen mugimendu antolatua desagerpenaren alde jokatu zuten, balizko ondorioetan erreparatu gabe.

HORREGATIK, okerrak zuzentzeko, eta ondo egindakoak sendotzeko baliagarriak izan daitezken jarrrerak eta jokabide zehatzak behar-beharrezkoak ditugu. Aberrigintzak, bai EAEn, bai Nafarroan, bai Iparraldean, ikastola mugimendua behar du, proiektu naizionalaren sugarrari eusteko, eta gaur esistitzen ez duen Euskal Eskola Nazionalaren xedari jarraitzeko. Zer egin eta nola denon esku dago, baina alderdi abertzaleek ezin dute ihes egin zintzilik daukaten inkognita hau argitu gabe.

ESKAINZA BEREZIA

ARGIA REN

HARPIDEDUNENTZAT

ARGIaren harpidedun bazara eta musika atsegin baduzu...

ZEREN ZAIN ZAUDE?

Gustoko duzun talde edo abeslariaren konpaktoa eskura dezakezu prezio ezin hobean

**gutxienez
kalean
baino
% 25a
merkeago**

Diska eta Kaseta

1.350 pzta.

Konpaktoa

1.875 pzta.

Nobedade hauetaz gain beste hainbat kasete, diska eta konpakto dago aukeran. Nahikoa duzu dei bat egitearekin eta behar duzun informazioa izango duzu

943 - 37 13 45

ESKAERA ORRIA

Taldea / Abeslaria	Izenburua	Diska	Kaseta	KD (X)	Prezioa	Kopurua	Guztira

Kobratu beharreko kantiitatea

☐ Transferentzia: Euskadiko Kutxa 3035 - 0036 - 19 - 0360030651 Ondorengo datuekin batera ingresoaren agiriaren kopia bidali behar da.

IZEN ABIZENAK _____ KALEA _____ ZBKIA. _____ PISUA _____ LETRA _____
 TFNOA _____ HERRIA _____ KODE POSTALA _____
 PROBINTZIA _____ HARPIDETZA ZBKIA. _____

☐ VISA / KREDITU TXARTELA

SINADURA

IZEN ABIZENAK _____
 TARJETA ZENBAKIA (16 digitu) _____
 KADUZITATE DATA _____ HARPIDETZA ZBKIA. _____
 SINADURA

TXORIA, INOIZ BAINO GORAGO

